

Ostrostrelna puška **FN Ultima Ratio Commando**

Poveljstvo za doktrino, razvoj, izobraževanje in usposabljanje

Avtor:

Franc Vodopivec

Recenzija:

Urška Černešek

Izdalo: PDRIU na 100 zgoščenkah

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

356.164(086.034.44)

VODOPIVEC, Franc, 1974-

Ostrostrelna puška FN Ultima Ratio Commando
[Elektronski vir] /

avtor Franc Vodopivec. - Ljubljana : Poveljstvo za
doktrino,
razvoj, izobraževanje in usposabljanje, 2011

ISBN 978-961-6600-33-0

257300992

Številka: 613-14/2011-15

Datum: 26. 7. 2011

Na podlagi druge točke 42.člena Zakona o obrambi (Ur. L. RS, št. 103/04 Zobr-UPB-1) ter skladno z 2.a točke Navodila za izdelavo strokovne literature (MORS, šifra 604-16/2006-5, 28. 3. 2006) predpisujem

Navodilo
OSTROSTRELNA PUŠKA
FN ULTIMA RATIO COMMANDO

Navodilo za uporabo ostrostrelne puške FN ULTIMA RATIO COMMANDO (7,62 mm) je zbirka lekcij in vaj za varno, pravilno in uspešno uporabo ostrostrelne puške FN ULTIMA RATIO COMMANDO (7,62 mm).

Navodilo je zasnovano tako, da omogoča izvedbo vseh temeljnih oblik usposabljanja ostrostrelcev, ki so oboroženi s tem ostrostrelskim sistemom. Navodilo za uporabo ostrostrelne puške FN ULTIMA RATIO COMMANDO (7,62 mm) je tudi osnovna literatura za izvedbo testa rokovanja z orožjem.

Dr. Ljubica Jelusič
ministrica

KAZALO

TEHNIČNI PODATKI	7
USPOSOBLJANJE OSTROSTRELCEV	13
1. DEL – OSTROSTRELNA PUŠKA FN ULTIMA RATIO COMMANDO	14
1. POGLAVJE	15
TEMA 1 – LASTNOSTI, VARNOSTNI POSTOPKI, RAZSTAVLJANJE, SESTAVLJANJE IN VZDRŽEVANJE	15
TEMA 2 – POLNJENJE OKVIRJA, NASTAVITEV MERKOV, POLNJENJE, PRAZNIENJE IN ZAVAROVANJE OROŽJA	33
TEMA 3 – DRŽANJE, MERJENJE IN STRELJANJE Z OSTROSTRELNO PUŠKO V LEŽEČEM POLOŽAJU TER NASTAVITEV PUŠKE	38
TEMA 4 – NAČIN DELOVANJA, TAKOJŠNJI POSTOPKI (ODPRAVLJANJE ZASTOJEV) IN ZASTOJI	46
TEMA 5 – POPRAVKI NA STRELNEM DALJNOGLEDU, REKTIFIKACIJA IN PRISTRELITEV.	51
TEMA 6 – OSNOVE DOBREGA STRELJANJA	56
TEMA 7 – DRUGI STRELSKI POLOŽAJI	59
TEMA 8 – PREMIKANJE Z OSTROSTRELNO PUŠKO.	67
TEMA 9 – POPRAVKI ZARADI VETRA IN PREMIČNI CILJI	73
TEMA 10 – UPORABA OGNJA	78
TEMA 11 – IZPOLNJEVANJE KNJIŽICE ZADETKOV.	86
VAJA Z OSTROSTRELNO PUŠKO 1 – TEME 1, 2, 3 IN 4	88
VAJA Z OSTROSTRELNO PUŠKO 2 – TEMA 5.	90
VAJA Z OSTROSTRELNO PUŠKO 3 – TEMI 8 IN 9	92
2. DEL – OSTROSTRELSKO ZNANJE.	94
3. DEL – BRANJE TOPOGRAFSKE KARTE IN UPORABA	95
4. DEL – MASKIRANJE	97
VAJA 1: MASKIRANJE.	102
5. DEL – ZALEZOVANJE	105
VAJA 2: ZALEZOVANJE	109
6. DEL – OPAZOVANJE	111
TEMA IZ OPAZOVANJA 1 – DALJNOGLED, SPEKTIV, STRELNI DALJNOGLED IN NOČNOGLED SIMRAD KN 252.	111
TEMA IZ OPAZOVANJA 2 – NALOGE, TEHNIKE IN KAZANJE CILJEV	122
TEMA IZ OPAZOVANJA 3 – DNEVNIK OPAZOVANJA IN VOJAŠKE SKICE	129
VAJA: OPAZOVANJE 1 – IGRE SPOMINA	135
VAJA: OPAZOVANJE 2	136
7. DEL – OCENJEVANJE RAZDALJE	139
OCENJEVANJE RAZDALJE, TEMA 1 – OSNOVNI NAČINI IN TEHNIKE	139
OCENJEVANJE RAZDALJE, TEMA 2 – UPORABA OPTIČNIH PRIPOMOČKOV ZA MERJENJE RAZDALJE	141
VAJA: OCENJEVANJE RAZDALJE	145
2. POGLAVJE	147
STRELJANJE	147

3. POGLAVJE	148
TEST ZA PRIDOBITEV OSTROSTRELSKE ZNAČKE	148
1. DEL TESTA – OSTROSTRELSKO ZNANJE	150
2. DEL TESTA – TOPOGRAFIJA	150
3. DEL TESTA – MASKIRANJE	153
4. DEL TESTA – ZALEZOVANJE	154
5. DEL TESTA – OPAZOVANJE	156
6. DEL TESTA – OCENJEVANJE RAZDALJ.	157
7. DEL TESTA – STRELJANJE	158
4. POGLAVJE	159
DODATNI VIRI	159
5. POGLAVJE	161
URJENJE IN VZDRŽEVANJE STANDARDOV PO PRIDOBLENEM VEDU 11103 – OSTROSTRELEC	161
6. POGLAVJE	162
NALOGE OSTROSTRELCA IN INŠTRUKTORJA	162
7. POGLAVJE	166
TEST IZ RAVNANJA Z OROŽJEM	166
POSTOPKI ZA UNIČENJE OSTROSTRELNE PUŠKE.	171

TEHNIČNI PODATKI

Ime: Ostrostrelna puška FN Ultima Ratio Commando I .308 Winchester (7,62 mm)

Puška:

Kaliber: 7,62 mm
Dolžina tulca: 51 mm

Mere orožja:

Dolžina – raztegnjeno kopito: 1118 mm
Dolžina – zaprto kopito: 838 mm
Širina – raztegnjeno kopito: 51 mm
Širina – zaprto kopito: 102 mm
Višina – brez strelnega daljnogleda: 218 mm
Višina – raztegnjeno kopito: 92 mm

Teža:

S praznim okvirjem: 6,6 kg
S polnim okvirjem (10 nabojev): 6,8 kg

Funkcionalni podatki:

Dolžina cevi: 550 mm
Dolžina ožlebljenega dela cevi: 505 mm
Način delovanja: valjasti zaklep, posamični strelji
Sila proženja: 14–16 N

Balistične lastnosti:

Hitrost izstrelka (m/s): 830 m/s
Korak in smer zavojnice: 1 : 30,4 mm, desna
Število žlebov: 4
Učinkovit domet: 600–800 m +

Strelni daljnogled:

Povečava: 3 x–12 x
Velikost objektiva: 50 mm

Vidno polje (na 100 metrov):	11,1–4,2 m
Razdalja med očesom in okularjem:	95–100 mm
Vrednost klika:	1/3 minute kota
Popravki po višini:	227 klikov
Popravki po smeri:	138 klikov (69 levo : 69 desno)

Slika 1: Ostrostrelna puška FN Ultima Ratio Commando I

Namen zvezka

1 Zvezek je namenjen inštruktorjem, ki usposablajo ostrostrelce v SV. Obsega naloge, vloge, operativno uporabo, organizacijo, selekcijo in usposabljanje kandidatov za ostrostrelce ter urjenje ostrostrelcev, ki so že opravili osnovno usposabljanje. Zaporedje poteka usposabljanja v zvezku je predlog, kako naj se izvaja osnovno usposabljanje kandidatov za ostrostrelce. Vključeni so tudi test za pridobitev ostrostrelske značke in nekaj dodatnih navodil za urjenje po uspešnem koncu ostrostrelskega tečaja. Ko postane pripadnik SV ostrostrelec, je šele na začetku pridobivanja ostrostrelskih izkušenj, zato mora pridobljeno znanje in veščine vzdrževati ter jih izpopolnjevati. Boljšo izurjenost lahko doseže samo z rednim urjenjem v svoji enoti.

Sestava zvezka

2 Zvezek vsebuje informacije in podrobnosti, ki so pomembne za inštruktorje med usposabljanjem izbranih posameznikov za ostrostrelce:

1. poglavje – Ostrostrelsko usposabljanje,
2. poglavje – Streljanje,
3. poglavje – Test za pridobitev ostrostrelske značke,
4. poglavje – Dodatni viri,
5. poglavje – Urjenje in vzdrževanje standardov po pridobljenem vedu – ostrostrelec,
6. poglavje – Dolžnosti ostrostrelca in inštruktorja,
7. poglavje – Test iz ravnanja z orožjem.

Drugo gradivo

3 Samo ta zvezek ni dovolj za celotno in kakovostno usposabljanje kandidatov za ostrostrelce. Poleg ostrostrelskih izkušenj, ki jih imajo inštruktorji, in trdnih osnov iz pehotne taktike morajo poznati še Priročnik za ostrostrelce. Priporočeno je, da inštruktorji poznajo še druge publikacije, ki se navezujejo na ostrostrelstvo.

Organizacija ostrostrelcev

Organizacijsko združevanje ostrostrelcev v večjo enoto, kot je par, se lahko doseže s preračunljivim zbiranjem ostrostrelskih parov in njihovo združitvijo v večjo organizacijo. Takšno centralno zbiranje ostrostrelskih prednosti je učinkovito pri specifičnih nalogah, ki jih opravljajo ostrostrelci samostojno ali v nadrejeni enoti. V vseh primerih je dobro, da ostrostrelsko enoto ne glede na velikost centralno vodi inštruktor ostrostrelstva v enoti. Ostrostrelski pari se ne razdeljujejo glede na začasno oziroma trenutno združevanje. Najbolje je uporabiti pare, ki so se urili skupaj. Kdor koli je v paru, mora biti izurjen ostrostrelec, ne da je v paru zaradi kakršnih koli drugih vzrokov. Stopnja, na kateri je ostrostrelstvo vodeno in organizirano, neposredno vpliva na možnost ostrostrelskih sredstev. Ta so uporabljena z namenom podpore nalog, ki jih imajo prijateljske sile. Centralizirana organizacija in vodstvo ostrostrelstva omogočata veliko prilagodljivosti. Prilagodljivost pomeni, da ostrostrelci delujejo na območjih oziroma krajih, kjer lahko najbolj vplivajo na sovražnika in tako čim učinkoviteje pomagajo pri nalogah prijateljskih sil. Organizacija ostrostrelcev v pare je dokazano učinkovitejša v boju proti sovražniku. Ostrostrelstvo je, tako kot druge podporne aktivnosti, večšina, ki zahteva neodvisno akcijo z namenom največjega učinka. Kadar je zahtevana posebna organizacija, so ostrostrelci organizirani v pare, oddelke, sekcije in vode. V specialnih silah navadno ostrostrelska enota ne bo presegala velikosti bojne skupine zaradi specifičnosti svojih nalog in formacije.

Ostrostrelski par

Temeljni element vsake ostrostrelske enote je par dveh izurjenih ostrostrelcev. Eden izmed njiju je ostrostrelec, drugi pa opazovalec.

Ostrostrelski oddelek

Oddelek ostrostrelcev je sestavljen iz dveh do štirih ostrostrelskih parov in je na ravni čete.

Organizacija oddelka ostrostrelcev:

- a. poveljnik oddelka,
- b. pomočnik poveljnika,
- c. starejši ostrostrelec,
- d. mlajši ostrostrelec.

Oddelki ostrostrelcev podpirajo naloge, ki jih izvaja četa. Najnižja raven, pri kateri je lahko ostrostrelstvo centralizirano in ki še vedno vzdržuje operativno učinkovitost, je četa. Ostrostrelski pari niso dodani četnim podenotam, če to res ni nujno, saj nižje enote pokrivajo manjše območje in imajo naloge v okviru čete. Poleg tega imajo svoje dobre strelce, ki so opremljeni, da lahko učinkovito delujejo na daljše razdalje kot drugi strelci s svojim orožjem. Vodi ali oddelki pa so lahko dodani ostrostrelskemu paru zaradi zaščite ali drugih operativnih in taktičnih potreb. Pri takšni organizaciji morajo poveljniki dodane enote vedeti, kaj je njihova naloga, in upoštevati potrebe ostrostrelcev.

Sekcija ostrostrelcev

Sekcija neposredno podpira bojne operacije enot, ki so podrejene bataljonu. Pri neposredni podpori so ostrostrelski pari dodani poveljstvu čete, analiza njihovega delovanja pa je enaka kot pri ostrostrelskih parih na ravni čete. Pri posredni podpori so za ostrostrelske pare določeni sektorji odgovornosti kot del bataljonskega načrta ognja. Sekcija ostrostrelcev je dodana bataljonskemu poveljstvu S-2/S-3, poveljnik sekcije pa ima vlogo bataljonskega usklajevalca za uporabo ostrostrelcev. Sekcijo sestavlja 8 do 10 ostrostrelskih parov. Sestavljajo jo:

- poveljniški element:
  - a. poveljnik sekcije,
  - b. namestnik poveljnika,
- podporni element:
  - a. usposobljen orožar, ki skrbi za oborožitev,
  - b. vezist,
- operativni par:
  - a. starejši ostrostrelec,
  - b. mlajši ostrostrelec.

Vod ostrostrelcev

Naloga ostrostrelskega voda je podpora brigadnim bojnim in obveščevalnim operacijam, neodvisno od tega, ali je dodan brigadnim podenotam. Pri priključitvi se ostrostrelski oddelki ne smejo razdeljevati in priključevati nižji ravni kot bataljonu.

Vod ostrostrelcev sestavljajo:

- a. poveljnik voda,
- b. vodni podčastnik,
- c. vezist/voznik,
- d. usposobljen orožar, ki skrbi za oborožitev,
- e. trije ostrostrelski oddelki:
  - 1) poveljnik oddelka,
  - 2) pet ostrostrelskih parov.

Vod ostrostrelcev spada neposredno pod operativno kontrolo brigadnega obveščevalnega častnika, posredno pa sodeluje s poveljnikom voda. Naloge voda ostrostrelcev lahko obsegajo globlje prodiranje v nasprotnikovo zaledje, operacije, pri katerih ostane vod za glavnino ali pa kot zavarovanje od zadaj. Pri teh nalogah bodo ostrostrelci precej oddaljeni od glavnine, zato mora načrtovalec misliti na ognjeno podporo, ki lahko krije te ostrostrelce. Ostrostrelci naj ne delujejo zunaj območij, na katerih nimajo možnosti ognjene podpore prijateljskih sil. Če ostrostrelci zahtevajo ognjeno podporo, morajo imeti pri takšnih nalogah prednost.

4 Inštruktor ostrostrelstva: inštruktor ostrostrelstva načrtuje in uri ostrostrelce v svoji enoti. Prav tako mora biti sposoben svetovati nadrejenemu, kako in kdaj je najbolje uporabiti ostrostrelce. Inštruktorji se izobražujejo na posebnem tečaju, na katerem pridobijo podrobnejše znanje o:

- a. dodatnih taktičnih veščinah, ki vključujejo ostrostrelstvo v različnih taktičnih okoljih in razmerah, od poraščenega terena do urbanega okolja, ter o uporabi vseh tehničnih sredstev, navajanju podpornega ognja in drugih veščinah;
- b. organizaciji in izvedbi testa za pridobitev ostrostrelske značke v različnih razmerah;

- c. načrtovanju in organiziranju izvedbe ostrostrelskega usposabljanja;
- d. svetovanju nadrejenemu poveljniku o uporabi in nalogi ostrostrelcev v vseh fazah bojnih delovanj.

5 Nepretrganost: zaradi posebne narave ostrostrelskega usposabljanja morajo biti izbrani posamezniki, ki so opravili urjenje, ostrostrelci vsaj dve leti. Posamezniki, ki v tem času pokažejo posebno nadarjenost, naj bi tudi napredovali v činu in dobili odgovornejši položaj znotraj ostrostrelske formacije.

Izbira ostrostrelcev

6 Taktična uporaba in operativne naloge dokazujejo, da je le nekaj nadpovprečnih posameznikov zmožno postati dobri ostrostrelci. Potencialen kandidat za ostrostrelca naj se izbere iz skupine izkušenih in motiviranih posameznikov, ki imajo primerno znanje iz pehotnih veščin. Tak posameznik mora biti mentalno in fizično sposoben prenašati vse napore, ki so značilni za bojno okolje. Zato mora biti izbrani posameznik sposoben dlje časa delovati sam in neodvisno od preostale enote, biti mora tudi inteligenčen in samoiniciativen. Narava dela od ostrostrelca zahteva, da ubija izbrano sovražnikovo živo silo na zelo osebni način, kar ga ločuje od drugih vojakov. Predvsem pa mora biti kandidat prostovoljec. Temeljne vrline kandidata za ostrostrelca so:

- a. nadpovprečna izurjenost v vseh osnovnih pehotnih veščinah;
- b. odlične strelske sposobnosti ali potencial;
- c. dobra telesna pripravljenost, vzdržljivost in mentalna stabilnost. Poleg dobrega sluha sta pomembna dober vid in neodvisnost od tobaka ali alkohola;
- d. zrela osebnost, ki lahko vzdrži mentalni stres zaradi namernega in hladnokrvnega ubijanja in izpostavljanja nevarnosti.

7 Potencialne ostrostrelce je treba pred osnovnim usposabljanjem izbrati po primernih merilih. Primeren izbor olajša usposabljanje in zmanjša osip.

** Za podrobnejša navodila o izbiri ostrostrelcev je treba proučiti Priročnik za ostrostrelce.

8 Nadaljevalno usposabljanje: izbrani potencialni ostrostrelci naj bi se proti koncu osnovnega usposabljanja potegovali za ostrostrelsko značko. Predlagan učni načrt je predstavljen v nadaljevanju. Kadar si ostrostrelci zaslužijo ostrostrelsko značko, morajo kvalifikacije za njeno ohranitev vsako leto ponoviti. Za vzdrževanje potrebne pripravljenosti je treba vsak mesec nameniti vsaj pet dni samo urjenju ostrostrelskih veščin. Namen nadaljevalnega usposabljanja je utrditev osnovnih in pridobitev novih veščin ter usvojitve novih tehnik:

- a. *Streljanje:* po preverjanju natančnosti strelca in orožja sledita urjenje zahtevnejših veščin ter test za pridobitev ostrostrelske značke. Druge vaje se lahko izberejo iz pripravljanih in bojnih streljanj v kombinaciji z daljšimi razdaljami streljanja ter zalezovanjem ponoči in v omejeni vidljivosti (zora, mrak).
- b. *Ostrostrelske vaje:* podaljšan dan, ki se nadaljuje s streljanjem naslednji dan; vključeni so potek vaje, načrtovanje, izbira območij delovanja in poti za prihod ter izmik s pomočjo topografskih kart, satelitskih in aerofotoposnetkov. Vaja naj vsebuje vnaprej pripravljene incidente. Celotna vaja naj traja dovolj dolgo, da ostrostrelci lahko izvedejo daljši zalezovanje in čakanje na cilj, saj tako razvijajo potrpežljivost in samonadzor.
- c. *Utrjevanje veščin:* urjenje naj bo prvi dan izmed petih dni v mesecu, ki so namenjeni za dodatne teme s »suhim« treningom in urjenjem pred končno vajo ter streljanjem (vse to sledi v nadaljevanju). V usposabljanje se lahko vključijo še dodatne teme, ki jih ne obsega test za ostrostrelsko značko. To vpelje v urjenje raznovrstnost in osvežitev. V ta okvir se lahko vključita tudi navajanje na minometni ali artilerijski ogenj ter v sodelovanju s protiklepnim vodom

prepoznavanje bojnih oklepnih vozil¹. Prav tako so priporočljive skupne vaje z izvidniškimi enotami.

9 Taka stopnja nadaljnega usposabljanja je minimalna, kar pa je seveda odvisno od operativnih prednosti (straža ali dežurstvo nista operativni prednosti); za naloge »operacij kriznega odzivanja« (v nadaljevanju OKO) pa je treba usposabljanje podaljšati in dopolniti. Pri več stranskih vajah lahko ostrostrelski par deluje v dobro načrtovani vlogi markirantov, kar predstavlja obojestransko korist. Ostrostrelski par naj bi uporabljal simulator učinka pehotnega orožja². Preverjanje natančnosti strelca in krajša strelska urjenja so vedno prednostni in naj bi se izvajali približno vsak drugi teden. Poveljniki ostrostrelskih enot naj bodo ves čas vključeni v urjenje, le da poleg ostrostrelskih veščin urijo tudi uporabo, podajanje nalog in nadzor ostrostrelskih sredstev.

Čas, namenjen praktičnemu delu

10 Čas, ki je namenjen praktičnemu delu, se uporabi za ponovitev, utrditev in potrditev osnovnih veščin iz poglavja 1. Navodila za praktično delo so na koncu vsakega poglavja.

11 Ker je večina ostrostrelskih veščin izpeljana iz osnovnih pehotnih veščin, ki so samo izpopolnjene in prečiščene do specialistične stopnje, je večina tem v 2. poglavju predstavljena na način ponavljanja že usvojenega znanja. Inštruktorji lahko pripravijo teme iz boja, ki vključujejo različne veščine po vnaprej pripravljenem načrtu. Osnovne in lažje vaje je treba izpopolnjevati postopoma, vse do najtežjih. Pri nadaljnjem urjenju je treba upoštevati načelo od lažjega k težjemu.

12 Vaje v tem poglavju so namenjene razvoju nekaterih veščin in so lahko kot model za del osnovne ali podaljšane vaje, ki naj vsebuje tudi druge veščine ter delovanje na kontaminiranih območjih.

13 **Napredek in tekmovalnost:** razpredelnice z vsemi zapisanimi rezultati spodbujajo strelce in tako dvigujejo stopnjo zanimanja. Iz njih je razviden tudi napredek od začetka urjenja pa do končnega letnega testa streljanja.

USPOSABLJANJE OSTROSTRELCEV

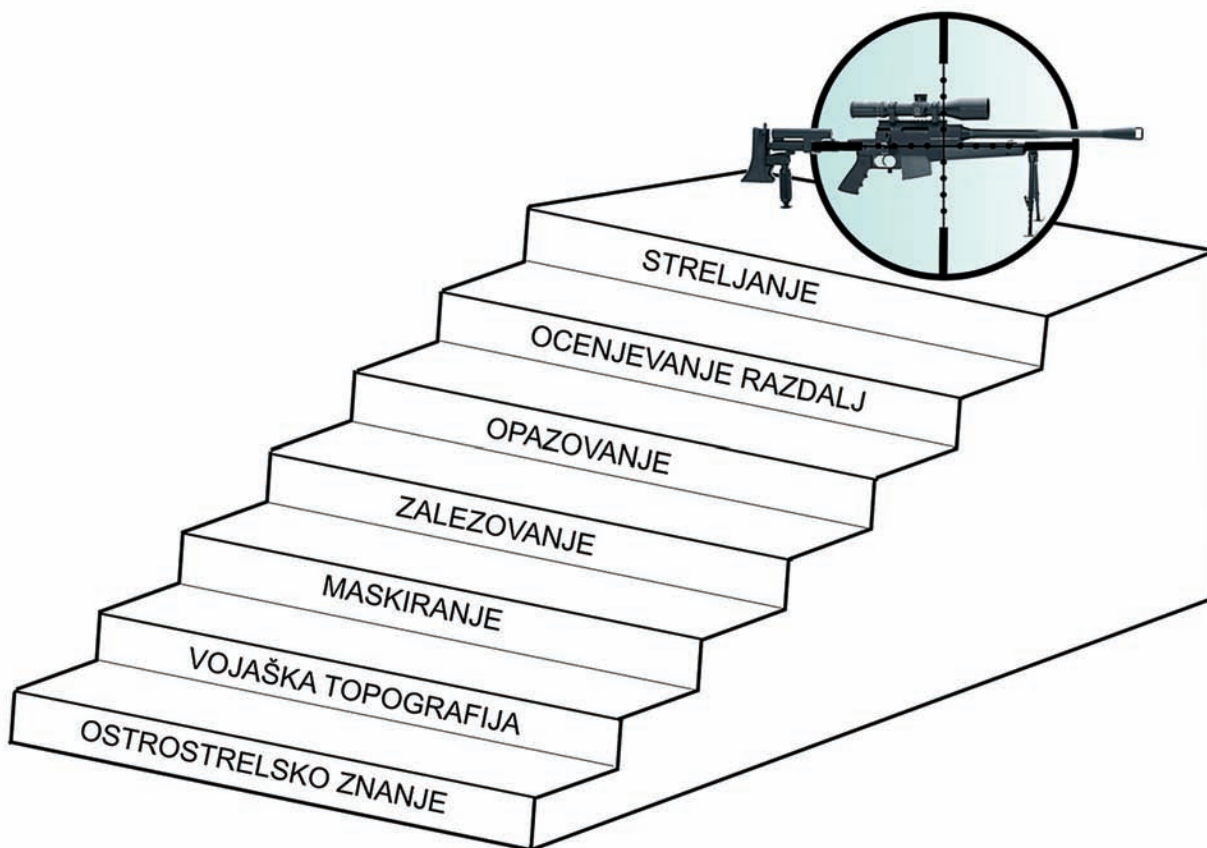
Uvod

0001 Sedem ostrostrelskih veščin

Specialistično usposabljanje za ostrostrelce je sestavljeno iz sedmih ostrostrelskih veščin, ki so prikazane kot stopnice. Vsaka stopnica vodi višje. Pomembni sta vsaki veščina in stopnica. Če se ostrostrelec na primer ne pripravi primerno s topografsko karto ali z aerofotoposnetkom in tako ne izbere primerne poti ter dobrega območja za položaj, se lahko zgodi, da sploh ne pride do ciljnega območja in zato ne izpolni naloge. Streljanje in zadetek s prvim strelom ne odtehtata vrednosti drugih veščin, toda če ostrostrelec zgreši, mu tudi druge veščine ne pomagajo. Včasih pa je ostrostrelec opazovalec ali element za ognjeno podporo. Zato je vsaka veščina pomembna in povezana z vsemi drugimi.

1 Armoured fighting vehicle – AFV.

2 Small Arms Weapons Effect Simulator – SAWES.

Slika 2: Sedem ostrostrelskih stopnic

0002 **Ostrostrelsko znanje**

To znanje obsega veščine in znanje, ki jih mora imeti ostrostrelec poleg značilnih veščin. Te veščine obsegajo:

- a. uporabo sredstev zvez in postopke z njimi;
- b. določanje, prepoznavanje in označevanje ciljev skupaj z navajanjem in usmerjanjem ognjene podpore;
- c. izvidovanje v RKB-razmerah;
- d. poznavanje sestave in organizacije naših in sovražnikovih enot, opreme in taktike. Dobri obveščevalni podatki ostrostrelcu pomagajo, da izbere cilj z največjo taktično vrednostjo;
- e. poznavanje bojnih vozil;
- f. preživetje na bojnem polju, pobeg, izmikanje in upiranje med zasliševanjem.

0003 **Vojaška topografija**

Sestavljena je iz naprednih tehnik orientacije, branja topografskih kart, aerofotoposnetkov in satelitskih posnetkov ter risanja skic.

0004 **Maskiranje in zalezovanje**

Veščine so sestavljene iz naprednih vojaških veščin na terenu, maskiranja in skrivanja, konstrukcije skrivališč, izvidovanja in izbire primernih položajev za delovanje.

0005 **Opazovanje in ocenjevanje razdalj**

Obsegata uporabo optične opreme in naprednejših tehnik opazovanja.

0006 **Streljanje**

Vključuje naprednejše tehnike streljanja, uporabo ostrostrelskega sistema in druge opreme.

0007 **Test za pridobitev ostrostrelske značke**

Test določa standarde, ki jih mora izpolnjevati ostrostrelec, in vključuje vse veščine skupaj s streljanjem. Podrobnosti so opisane v 3. poglavju.

1. DEL – OSTROSTRELNA PUŠKA FN ULTIMA RATIO COMMANDO

Uvod

0008 Zadetek s prvim strelom zahteva od ostrostrelca obvladovanje temeljnih in naprednih strelskih veščin. Druge veščine omogočijo ostrostrelcu, da najde in izbere cilj ter da se neopazno premika. Strelske veščine morajo biti na najvišji ravni. Ta del predstavlja potrebno gradivo za inštruktorje, ki bodoče ostrostrelce poučujejo o ostrostrelni puški in drugih temah, ki so povezane z ostrostrelstvom. Praktičen del pouka je predstavljen na koncu tega dela.

Levičarji

0009 Postopki, navedeni v nadaljevanju, so sicer namenjeni desničarjem, vendar lahko ostrostrelsko puško uporabljajo tudi levičarji, ki morajo prav tako poznati vse postopke.

1. POGLAVJE

OSTROSTRELNA PUŠKA FN ULTIMA RATIO COMMANDO

TEMA 1 – LASTNOSTI, VARNOSTNI POSTOPKI, RAZSTAVLJANJE, SESTAVLJANJE IN VZDRŽEVANJE

A. NAVODILA ZA IZVEDBO

0101 **Cilji**

- a. *Predstaviti ostrostrelsko puško.*
- b. *Vojake naučiti varnostne postopke.*
- c. *Vojake naučiti razstavljati, sestavljati in vzdrževati ostrostrelno puško.*

0102 **Čas**

Dve šolski uri (90 minut).

0103 **Metoda**

Osnovna tema v učilnici.

0104 **Sredstva:**

- *ostrostrelna puška in transportni kovček s pripadajočimi deli: 1 na vojaka,*
- *oprema za čiščenje z dovolj čistilnimi tamponi: po potrebi,*
- *šolski naboji: 11 na vojaka,*
- *razpredelnice: 2 (oziroma po potrebi).*

0105 **Priprava**

- a. *Inštruktorjeva ostrostrelna puška naj bo na mizi pred razredom, druge potrebščine pa zunaj vidnega polja razreda, vendar pri roki,*
- b. *Razdelite izdelke za čiščenje.*

0106 **Drugo**

- a. *Pri ravnanju z ostrostrelno puško in drugo opremo naj vojaki imenujejo dele in njihov namen. Vseh podrobnosti še ne poznajo.*
- b. *Zaradi varnosti preglejte vsako ostrostrelno puško. Pred začetkom ure preglejte okvirje in šolske naboje, saj vojaki s standardnimi varnostnimi postopki še niso seznanjeni.*

B. IZVEDBA

Pripravljalne dejavnosti

0107 Vojake organizirajte v pare in razložite, da lahko med predavanjem med seboj sodelujejo in tekmujejo.

0108 *Utrjevanja znanja ni.*

Lastnosti ostrostrelne puške FN Ultima Ratio Commando

0109 *Razložite:* ostrostrelna puška FN Ultima Ratio Commando I (URC) je namenjena delovanju po sovražnikovi živi sili na večjih razdaljah. Način delovanja je repetiren, kar pomeni, da je treba vsak naboj ročno vstaviti in streljati le posamično. Cev je izdelana za posebne naboje kalibra 7,62 mm. Polni se z okvirjem po deset nabojev. Orožje podpirajo raztegljive nožice, ki se zložijo naprej. Meri se s strelnim daljnogledom s 3–12-kratno variabilno povečavo. K sistemu spadajo še odstranljivi mehanski merki. Ker je orožje modularno, ga je mogoče prirediti, tako da ustreza vsakemu ostrostrelcu (dolžina kopita, višina naslona lica, masa proženja in pristrelitev) in mu omogoča, da uspešno strelja na vozila in sovražnike do 800 metrov. V določenih razmerah lahko orožje deluje tudi na večjih razdaljah, kar pa je odvisno od teh razmer in ostrostrelčeve usposobljenosti.

0110 *Pridobljeno znanje utrjujte z vprašanji.*

Glavni deli ostrostrelne puške FN Ultima Ratio Commando I

0111 *Pokažite dele na orožju (slika 3):*

- a. varovalko,
- b. cev,
- c. zaklepišče,
- d. zaklep,
- e. ročico zaklepa,
- f. picatinnyjevo letev,
- g. odprtino za izmet,
- h. sprožilec,
- i. kopito,
- j. utrjevalo kopita,
- k. zapenjalo kopita,
- l. ličnico,
- m. oporo kopitu,
- n. sprožilec,
- o. okvir,
- p. utrjevalo okvirja,
- q. strelni daljnogled,
- r. nožice.

0112 *Pridobljeno znanje utrjujte z vprašanji.*

Varovalka

0113 *Razložite in pokažite* (slika 4): varovalka ima dva položaja:

- a. *Ogenj (F – položaj naprej)*: v tem položaju je mogoče sprožilec povleči nazaj. Napenjalo z udarno iglo se lahko premika, prav tako je mogoče premikati zaklep.
- b. *Varno (S – položaj nazaj)*: sprožilca ni mogoče povleči nazaj, ker zaskočka zadržuje napenjalo in posledično tudi udarno iglo. Prav tako ni mogoče premikati zaklepa.
- c. Varovalko je mogoče premikati le, kadar je udarna igla napeta.

0114 *Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji.*

Varnostni ukrepi

0115 *Razložite, da se standardni varnostni postopki izvajajo:*

- a. pri prejemu orožja iz orožarne,
- b. na začetku in na koncu vsake ure, med vajo ali na strelišču,
- c. takoj po vrnitvi v vojašnico, bazo ali po koncu naloge oziroma patrolje.

0116 *Razložite in prikažite, vojaki ponavljajo:*

- a. Na povelje »**Orožje, PREGLEJ!**«:
  - 1) Z nožicami, zloženimi naprej, premaknite levo nogo malo naprej in postavite ostrostrelno puško vzporedno s tlemi. S kazalcem desnice jo držite na strani varovala sprožilca, z levico pa vzdržujte njeno ravnotežje. Držite jo vodoravno v višini pasu.
  - 2) Preverite položaj varovalke. Če je mogoče, namestite varovalko nazaj (položaj varno), drugače je varovalka v sprednjem položaju (položaj ogenj). Če je v ostrostrelni puški okvir, ga odstranite tako, da najprej potegneta varovalo okvirja proti sebi, potem z roko odstranite okvir. S palcem in kazalcem desnice trdno primite ročico zaklepa. Dvignite jo navzgor in zaklep potegnite do konca nazaj. Preverite, ali je ležišče naboja prazno.
  - 3) Če je naboj v ležišču, varovalka v položaju »ogenj«, ostrostrelna puška pa pade na tla, se lahko sproži.
- b. *Vojakom pokažite svojo ostrostrelno puško in jim tako dokažite, da je vaše orožje res prazno. Šele nato preglejte vsako orožje posebej.*
- c. Na povelje »**Sproži!**«:
  - 1) Potisnite zaklep do konca naprej in postavite ročico zaklepa v spodnji položaj, tako da je zaklepišče zaprto in udarna igla napeta.
  - 2) Z desnico trdno primite za pištolski ročaj in postavite kazalec na sprožilec.
  - 3) Preverite, ali je varovalka v položaju »ogenj« (položaj naprej), in potegnite sprožilec. Sprožilec sprožite tako, da položite kazalec na spodnji del sprožilca in ga rahlo ter enakomerno vlečete nazaj, dokler se udarna igla ne sprosti.
  - 4) Nožice postavite v navpičen položaj, ostrostrelno puško pa položite na tla.
  - 5) Pri pregledu potegnite iz torbic nabojnike in šolske naboje.
- d. Inštruktorjeve torbice in šolske naboje pregleda vojak iz skupine.
- e. Sledi inštruktorjev pregled nabojnikov in šolskih nabojev. Tako se inštruktor prepriča, da nima nihče ostrih ali manevrskih nabojev.
- f. Ko so vsi postopki končani, vojaki pospravijo okvirje in šolske naboje v torbice ter poberejo ostrostrelno puško.

0117 *Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji.*

Varno ravnanje z ostrostrelno puško, kadar okvirja ni v orožju.

0118 Razložite in prikažite

Preden predate ostrostrelno puško drugemu vojaku, kadar okvirja ni v orožju, ali pri pobiranju orožja usmerite cev v varno smer in izvedite standardne varnostne postopke. *Poudarite, da se cev nikoli ne usmeri v drugega vojaka, tudi kadar se šalite.*

0119 *Pridobljeno znanje utrjujte z vprašanji.*

Razstavljanje in sestavljanje

0120 *Razložite:* čeprav lahko deluje ostrostrelna puška v težkih vremenskih in terenskih razmerah, lahko z rednim čiščenjem zagotovite, da bo vedno in povsod brezhibno delovala. Čiščenje in vzdrževanje, ki obsegata tudi zamenjavo izrabljenih ali poškodovanih delov, zahtevata pravilno razstavljanje in sestavljanje. Vse, kar se dela z ostrostrelno puško ali na njej, se izvaja šele po izvedenih standardnih varnostnih postopkih. Zaradi preprečevanja obrabe ostrostrelne puške je po nepotrebnem ne razstavljajte. Ostrostrelne puške ne razstavljajte naprej od stopnje, do katere ste naučeni, če za to niste usposobljeni. Razstavljanje do višje stopnje ali prilagajanje ostrostrelne puške je resen prekršek. Za osnovno razstavljanje ni treba uporabljati orodja ali drugih pripomočkov. Za napredno razstavljanje je ves pribor v transportnem kovčku. Če odkrijete napako, ki je ne smete ali ne morete sami odpraviti, je treba ostrostrelno puško takoj predati orožarju.

0121 Priprava

Razložite in prikažite, vojaki ponavljajo: izvedite standardne varnostne postopke, vendar ne sprožite. Varovalko postavite v položaj za *ogenj*. Preverite, ali so zaščitni pokrovčki nameščeni na strelnem daljnogledu. Če je na orožju jermen, ga odstranite.

0122 Strelni daljnogled

Razložite in prikažite, vojaki ponavljajo: če je treba odstraniti strelni daljnogled (slika 5): z imbus ključem iz pribora odvijte vijake na montaži (del, ki se prilega picatinnyjevi letvi, in ne strelnega daljnogleda) in odstranite strelni daljnogled. Strelni daljnogled položite v transportni kovček ali na čisto in suho podlago. Za namestitev strelnega daljnogleda ponovite postopek v obratnem vrstnem redu, le da pri tem upoštevate, da je bradavica na montaži nameščena na pravo mesto na letvi. Zategnite sprednji in zadnji vijak. Oba vijaka zategujte izmenično, s približno četrtskim obratom, dokler ni montaža trdno nameščena na ostrostrelni puški. Zategnite srednji vijak. Dоследno upoštevajte opisan postopek, saj bo le tako strelni daljnogled nameščen vedno na istem mestu. Pri zategovanju bodite pazljivi, da vijakov ne pretegnete. Strelni daljnogled se odstrani le takrat, ko je treba.

0123 *Pridobljeno znanje utrjujte z vajo; strelnega daljnogleda in jermena ne odstranjujte.*

0124 Zaklep

Razložite in prikažite, vojaki ponavljajo: da bi odstranili zaklep, je treba prestaviti varovalko v sprednji položaj – *ogenj*. Varovalka se sme premikati le, ko je udarna igla napeta. Odstranite zaklep, tako da dvignete ročico zaklepa navzgor in potegnete zaklep do konca nazaj, nato pritisnete s palcem varovalo zaklepa in izvlečete zaklep iz zaklepišča (slika 6). Pred namestitvijo zaklepa v zaklepišče preverite, ali je udarna igla napeta in če se serijske številke na ostrostrelni puški ter na zaklepu ujemajo. Preverite, ali je varovalka v položaju »*ogenj*«. Potisnite zaklep v zaklepišče in zavrtite ročico zaklepa v spodnji položaj. Z zaklepom v zaklepišču lahko sprožite.

0125 *Pridobljeno znanje utrjujete z vajo, zaklep ostane zunaj zaklepišča. Pokažite in imenujte dele zaklepa (slika 7).*

0126 **Razstavljanje zaklepa**

Razložite in prikažite, vojaki ponavljajo (slika 8):

- a. Primate zaklep v eno roko, na zadnji del zaklepa vstavite orodje za napenjanje/sproščanje udarne igle in orodje zavrtite v nasprotni smeri urnega kazalca (gledano od zadaj), tako da se udarna igla sprosti, njen vrh pa štrli izza čela zaklepa.
- b. S 3-milimetrskim imbus ključem odvijte vijak na napenjalu za 2 obrata.
- c. Napenjalo povlecite nazaj in ga snemite.
- d. Spojnico zavrtite za približno 30° v nasprotno smer urnega kazalca (gledano od zadaj) in jo skupaj z udarno iglo ter udarno vzmetjo izvlecite iz zaklepa.
- e. Ločite udarno iglo, udarno vzmet in spojnico.

0127 **Sestavljanje zaklepa in zamenjava delov**

Razložite in prikažite, vojaki ponavljajo (slika 9): dele, ki sestavljajo sklop udarne igle in so priloženi v priboru, zamenjajte hkrati. Uporabite zgornji postopek v obratnem vrstnem redu, pri tem pa bodite pozorni na to:

- a. Nove dele pred sestavljanjem rahlo namažite s sredstvom za mazanje (z oljem).
- b. Sestavite udarno iglo, udarno vzmet in spojnico:
  - 1) Na spojnico vstavite orodje za napenjanje/sproščanje udarne igle.
  - 2) Napenjalo vstavite na zadnji del udarne igle z zaokroženim delom naprej.
  - 3) Poravnajte sprednji del napenjala z žlebom na zaklepu.
  - 4) Močno stisnite orodje za napenjanje/sproščanje udarne igle in ga zavrtite v nasprotni smeri urnega kazalca za toliko, da pade sprednji del napenjala v globoki izrez na zadnjem delu zaklepa.
  - 5) Stisnite napenjalo in zaklep, tako da se spodnji – zaokroženi del napenjala dotika dna izreza na zadnjem delu zaklepa.
  - 6) Vijak napenjala namažite z blagim sredstvom za lepljenje vijačnih spojev (npr. LOCTITE 222), pred tem pa ga očistite z acetonom in posušite ter ga privijte s 3-milimetrskim imbus ključem.
  - 7) Preverite delovanje.

0128 *Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji in vajo, zaklep ostane zunaj zaklepišča.*

0129 **Zamenjava izmetala in njegove vzmeti**

Razložite in prikažite, vojaki ponavljajo (slika 10): postopek izvedite, kadar se izmetalo zlomi, obrabi ali kako drugače poškoduje, kadar se vzmet izmetala zlomi ali oslabi ali pa pri popolni obnovi zaklepa. Zamenjajte vse dele, ki sestavljajo sklop izmetala in so priloženi v priboru. Postopek izvedite tako:

- a. Z orodjem za napenjanje/sproščanje udarne igle napnite udarno iglo.
- b. Z 1,5-milimetrskim imbus ključem odvijte vijak izmetala za 4 obrate.
- c. Rob praznega tulca zatakните za izvlečnik, tulec poravnajte z osjo zaklepa, izmetalo pa potisnite v notranjost. Tulec držite v tem položaju.
- d. S koničastimi kleščami izvlecite zatič izmetala, ki izmetalo utrjuje.
- e. Počasi popuščajte tulec in s tem razbremenite vzmet izmetala. Pazite, da izmetalo pritiska vzmet izmetala.

0130 **Sestavljanje**

Razložite in prikažite, vojaki ponavljajo: sestavljanje izvedite v obratnem vrstnem redu, kot ste razstavljali, pri tem pa pazite na to:

- a. Nove dele pred sestavljanjem rahlo namažite s sredstvom za mazanje (olje).
- b. Po razstavljanju naj zatič izmetala nekoliko »štrli« iz izmetala, nikakor pa ne iz zaklepa.
- c. Vijak izmetala pred privijanjem namažite z blagim sredstvom za lepljenje vijačnih spojev (npr. LOCTITE 222), pred tem pa ga očistite z acetonom in posušite.
- d. Preverite delovanje.

0131 *Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji in vajo, zaklep ostane zunaj zaklepišča.*

0132 **Zamenjava izvlečnika in njegove vzmeti**

Razložite in prikažite, vojaki ponavljajo (slika 11): postopek izvedite, kadar se izvlečnik zlomi, obrabi ali kako drugače poškoduje, kadar se vzmet izvlečnika zlomi ali oslabi, kadar se obrabi ali poškoduje potiskalo izvlečnika ali pa pri popolni obnovi zaklepa. Zamenjajte vse dele, ki sestavljajo sklop izvlečnika in so priloženi v priboru. Postopek izvedite tako:

- a. Z orodjem za napenjanje/sproščanje udarne igle napnite udarno iglo.
- b. Z eno roko primite zaklep, z drugo pa z 1,5-milimetrskim imbus ključem skozi luknjico izvlečnika potisnite potiskalo izvlečnika tako, da potiskalo ne omejuje več izvlečnika pri premikanju.
- c. Povlecite imbus ključ skupaj z izvlečnikom malo na stran (toliko, da potiskalo ne doseže več luknjice izvlečnika) in odstranite imbus ključ.
- d. S prstom počasi odmaknite izvlečnik. Pazite na potiskalo izvlečnika in na vzmet izvlečnika. Potiskalo je pod vplivom sile vzmeti, zato pazite, da ne izskoči.
- e. Odstranite potiskalo in vzmet izvlečnika.

0133 **Sestavljanje**

Razložite in prikažite, vojaki ponavljajo: sestavljanje izvedite v obratnem vrstnem redu, kot ste razstavljali, pri tem pa bodite pozorni na to:

- a. Nove dele pred sestavljanjem rahlo namažite s sredstvom za mazanje (olje).
- b. Preverite delovanje.

0134 *Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji in vajo, zaklep vstavite v zaklepišče.*

0135 **Nastavitev dolžine nožic**

Razložite in prikažite, vojaki ponavljajo (slika 12): za nastavitev dolžine nožic pritisnite varovalo na njihovi zadnji strani in jih raztegnite do zelene dolžine.

0136 Za skrajšanje dolžine izvedite postopek v obratnem vrstnem redu.

0137 *Pridobljeno znanje utrjujete z vajo, nožice ostanejo zložene.*

Razstavljanje in sestavljanje okvirja

0138 **Razstavljanje**

Razložite in prikažite, vojaki ponavljajo (slika 13):

- a. Okvir se razstavlja, če je bil izpostavljen prahu, blatu, pesku ali pa obstaja nevarnost, da bo zarjavel. Okvir je treba zelo pazljivo razstavljati, saj lahko prevelika sila povzroči okvaro, ki je

ni mogoče odpraviti.

- b. Okvir držite v levi roki, tako da je spodnji del obrnjen navzgor. S prstom pritisnite na zadnji del prinašala in ga pritisnite navzdol ter naprej, tako da pogleda sprednji del prinašala ves iz okvirja. Zdaj pazljivo izvlecite prinašalo nabojev skupaj z vzmetjo.

0139 **Sestavljanje**

Razložite in prikažite, vojaki ponavljajo (slika 14):

- a. Pred sestavljanjem preverite, ali je prinašalo nabojev obrnjeno v pravo smer.
- b. Vzmet mora biti poravnana z dnem okvirja.
- c. Zdaj vstavite vzmet s prinašalom nabojev v okvir, tako da je zadnji del usmerjen proti dnu okvirja. Ko je prinašalo v okvirju, ga poravnajte z vrhom okvirja.
- d. Pri sestavljanju je pomembno, da so vsi deli pravilno nameščeni, kajti v nasprotnem se lahko zgodijo zastoji pri polnjenju okvirja ali orožja.

0140 *Pridobljeno znanje utrjujete z vajo.*

Vzdrževanje

0141 *Razložite:* zanemarjanje je največji sovražnik ostrostrelne puške. Več ostrostrelnih pušk se poškoduje zaradi slabega in nepravilnega čiščenja kot pa zaradi streljanja. Če boste puško redno in pravilno čistili ostrostrelno puško, bo delovala brez zastojev v vseh razmerah.

0142 **Transportni kovček**

Razložite in prikažite (slika 15): zaradi količine opreme in lažjega transporta je ves sistem zapakiran v plastičen kovček. Tako je tudi manj možnosti, da se oprema izgubi. S priborom, ki je v kovčku, je mogoče očistiti ostrostrelno puško. Preglejte vso opremo, ki je v kovčku, in si zapomnite, kako je nameščena. Podroben opis opreme in njena uporaba sta pojasnjena v poznejših lekcijah. V kovčku so poleg ostrostrelne puške še:

- a. Pribor za čiščenje:
  - plastificirana vrvica,
  - čistilni tamponi,
  - tridelna kovinska šibika,
  - bronasta ščetka,
  - ščetka za čiščenje ležišča naboja,
  - posodica z oljem.
- b. Orodje:
  - komplet imbus ključev,
  - dvostranski ključ.
- c. Rezervni deli:
  - komplet izvlečnika,
  - komplet izmetala,
  - udarna igla z vzmetjo.
- d. Orodje za napenjanje/sproščanje udarne igle.
- e. Senčnik in rumeni ter črni filter za objektiv.

0143 *Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji.*

0144 **Maziva in konzervansi**

Razložite: maziva in konzervansi se uporabljajo zaradi zmanjšanja trenja in posledično zaradi zmanjšanja obrabe, vpliva okolja in preprečevanja rje. Maziva in konzervansi za mazanje so:

- a. Break Free CLP, AeroShell Fluid 634 – za vse namene, temperaturni razpon je od 40 do 65 °C.
- b. V drugih razmerah se uporabljajo odobrena maziva.

0145 *Pridobljeno znanje utrjujte z vprašanji.*

Čiščenje ostrostrelne puške

0146 *Razložite in prikažite, vojaki ponavljajo (slika 16).*

OPOZORILO: za čiščenje ostrostrelne puške se nikoli ne uporabljajo abrazivna sredstva. Nepravilna uporaba čistilnih šibik lahko povzroči poškodbi cevi in ležišča naboja. Zato je treba skupaj s šibiko uporabljati tudi poseben uvodnik.

0147 Za čiščenje ostrostrelne puške uporabljajte samo pribor in material, ki je v transportnem kovčku:

- a. Varovalko postavite v položaj »varno«, če še ni.
- b. Pred čiščenjem preverite, ali so zaščitni pokrovi nameščeni na strelnem daljnogledu.
- c. Odstranite zaklep iz zaklepišča.
- d. Zadnji del puške nekoliko dvignite, tako da odvečno čistilno sredstvo steče iz cevi.
- e. V cev nakapajte (napršite) sredstvo za čiščenje.
- f. S sprednje strani vstavite v cev čistilno vrv s krpico (tamponom) naprej.
- g. Vrvico potisnite tako daleč v cev, da jo zagledate v ležišču naboja.
- h. Vrvico primite in jo izvlecite za toliko, da boste lahko vstavili krpico (tampon).
- i. Na čistilno vrv vstavite krpico (tampon). Pazite, da ne bo prevelika (predebela).
- j. Na krpico nakapajte čistilno sredstvo.
- k. Primite za ročaj vrvi in vrv potegnite, tako da boste krpico (tampon) povlekli skozi cev. Tako omočite s čistilnim sredstvom notranjost cevi.
- l. Omočeno površino pustite stati nekaj minut.
- m. Ponavljajte postopek vlečenja krpice (tampona) toliko časa (vmes menjajte krpico ali tampon), da bo po potegu krpica (tampon) čista.
- n. Ko je cev popolnoma čista (ko je krpica po zadnjem potegu čista), skozi cev potegnite krpico, ki je naoljena s sredstvom za kratkotrajno konzervacijo (pred streljanjem cev osušite).
- o. S ščetko in čistilnim sredstvom odstranite ostanke smodniških plinov in drugo umazanijo tudi iz drugih delov orožja: zaklepa, izvlečnika, izmetala, nožic, okvirja ...
- p. Vse kovinske dele rahlo naoljite s sredstvom za kratkotrajno konzervacijo, s čimer zaščitite orožje do naslednje uporabe.

Čiščenje v ekstremnih razmerah

0148 *Razložite:* za čiščenje v ekstremnih razmerah upoštevajte ta postopek:

- a. *Močno deževje in vlaga:* kadar močno dežuje, lahko v zaklepišče vdre voda, zato lahko nastane pri strelu eksplozija. Da bi preprečili nesrečo, nosite puško tako, da je cev usmerjeno navzdol, pokrov ustja cevi pa v vlečni torbi, dokler je mogoče. Kadar tak prenos ni mogoč, izvedite ta postopek:
  - 1) Izpraznite ležišče naboja.

- 2) Cev ostrostrelne puške usmerite navzdol in jo rahlo stresite. Kadar to ni mogoče, očistite cev s krpico.
  - 3) Pri obilnem deževju je treba ostrostrelno puško redno pregledovati in preprečevati rjavenje. Če se rja vseeno pojavi, jo je treba takoj odstraniti.
- b. *Vlaga v tropskih razmerah*: upoštevajte zgornji postopek, orožje redno mažite z oljem za tropske razmere in tako preprečujte rjavenje.
  - c. *Mrzlo vreme*: ostrostrelno puško redno čistite, vendar za mazanje uporabljajte manj olja. Kadar je temperatura izredno nizka, se uporablja posebno mazivo. Zaradi premikanja po snegu (pod $-10\text{ }^{\circ}\text{C}$) je treba paziti, da ta ne vdre v cev, saj bi jo zamašil. Za odstranjevanje snega se uporabi trša ščetka. Po premiku ali smučanju cev vedno preglejte.
  - d. *Suho podnebje s prahom in peskom*: v takšnih razmerah je treba z zunanjih delov orožja očistiti vse olje. Notranji deli se čistijo kot navadno, le da se uporablja manj olja. Če se pojavi rja, jo je treba odstraniti, vendar je po čiščenju treba odstraniti vse sledi olja. Občasno izpraznite okvirje in očistite notranjost, predvsem prinašalo nabojev, pri čemer je ustje cevi ves čas pokrito, zaklepišče zaščiteno, naboj pa ves čas v cevi. Posebno je treba paziti na leče strelnega daljnogleda, da zaradi prahu ali peska ne nastanejo poškodbe.

0149 *Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji.*

Čiščenje strelnega daljnogleda

0150 *Razložite in prikažite, vojaki ponavljajo*: pri čiščenju ni treba odstranjevati strelnega daljnogleda z orožja. Najpomembnejši del strelnega daljnogleda so leče, ki se najhitreje poškodujejo. Kadar daljnogleda ne uporabljate, so leče pokrite. Pred čiščenjem leč je treba odstraniti pokrove ali senčnik. Za čiščenje se uporablja čistilna krpica za leče ali krpa iz mehkejšega materiala.

- a. Pred čiščenjem z rahlim pihanjem odstranite morebitne delce, ki so se nabrali na lečah. S krpico za čiščenje optičnih površin očistite lečo s krožnimi gibi od sredine proti robovom. Če je na leči večji kos umazanije, ga odstranite z mehko ščetko.
- b. Za odstranjevanje madežev nakapajte na krpico malo raztopine za čiščenje leč in odstranite lise s krožnimi gibi. Na koncu leče do suhega obrišite in jih ponovno pokrijte.
- c. Preostale dele strelnega daljnogleda obrišite z navadno krpo. Na vijake montažnih obročkov spustite kapljico olja, da preprečite rjavenje. **PRI UPORABI OLJA BODITE PAZLJIVI, DA NE PRIDE V STIK Z LEČAMI.**
- d. Kadar iz orožja odstranjujete strelni daljnogled, očistite še montažo in jo rahlo namažite z oljem.

0151 *Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji in vajo.*

Čiščenje ostrostrelne puške pred streljanjem in po njem

0152 *Pred streljanjem*

Razložite: pred streljanjem morajo biti cev, ležišče naboja in čelo zaklepa popolnoma čisti in suhi. Preverite tudi, ali je umazanija za izvlečnikom na zaklepu, ter jo, če je, odstranite. Telo zaklepa in zaklepišče malo naoljite.

0153 *Po streljanju*

Razložite: orožje se čisti tako:

- a. Leče na strelnem daljnogledu pokrijte s pokrovčki.

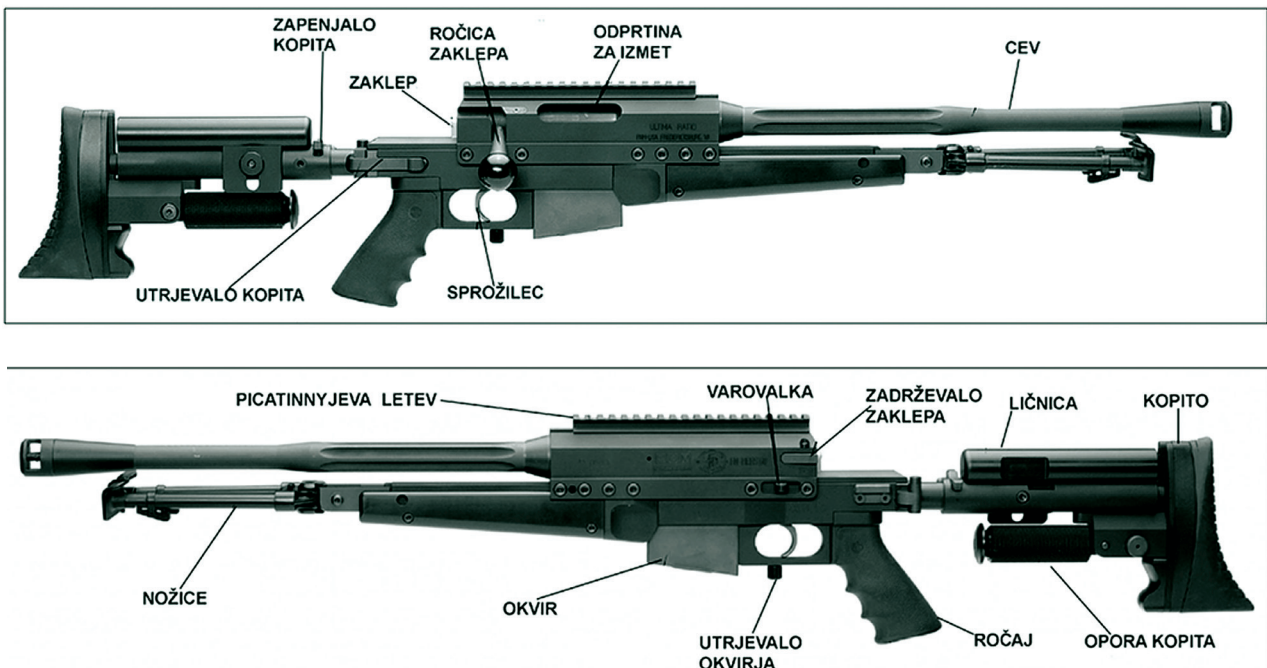
- b. Bronasto ščetko na čistilni šibiki 8–10-krat potisnite skozi cev (ščetko je po 15–20 čiščenjih zaradi izrabe treba zamenjati).
- c. Ponovite postopek, opisan v točki 0147.

0154 Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji, nato naj vojaki sestavijo ostrostrelno puško.

Sklep

0155 **Ob koncu predavanja:**

- a. vojaki sprašujejo;
- b. utrdite znanje s postavljanjem vprašanj, če je čas;
- c. izvajajte varnostne ukrepe;
- d. pripravite opremo;
- e. v povzetku poudarite:
  - 1) da mora vsak sam poskrbeti za svojo varnost;
  - 2) da je mogoče varovalko na ostrostrelni puški premakniti v položaj »varno« samo, kadar je zaklep v zaklepišču in udarna igla napeta;
  - 3) da sta vzdrževanje in čiščenje ostrostrelne puške pomembni, kajti le, če bo orožje pravilno vzdrževano, bo delovalo v vseh razmerah;
  - 4) napoved naslednje teme.

Slika 3: Glavni deli ostrostrelne puške FN Ultima Ratio Commando I

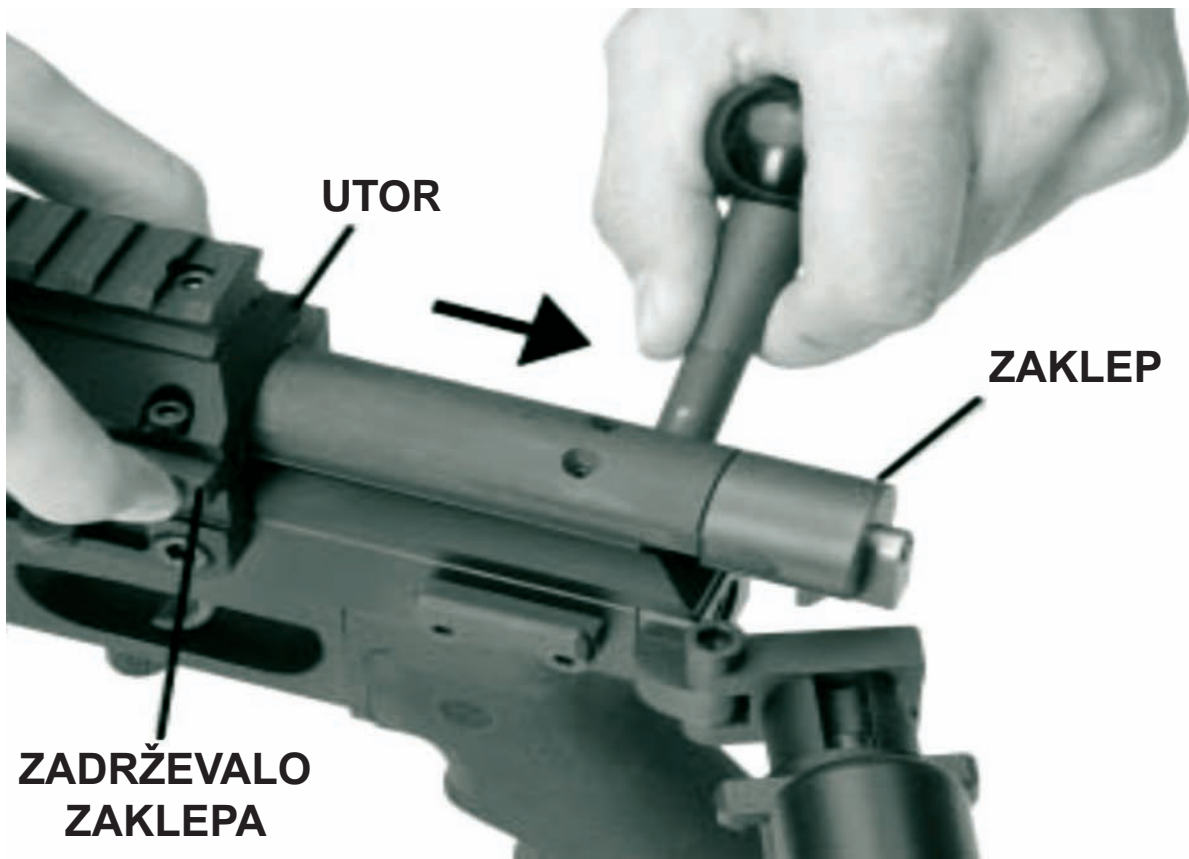

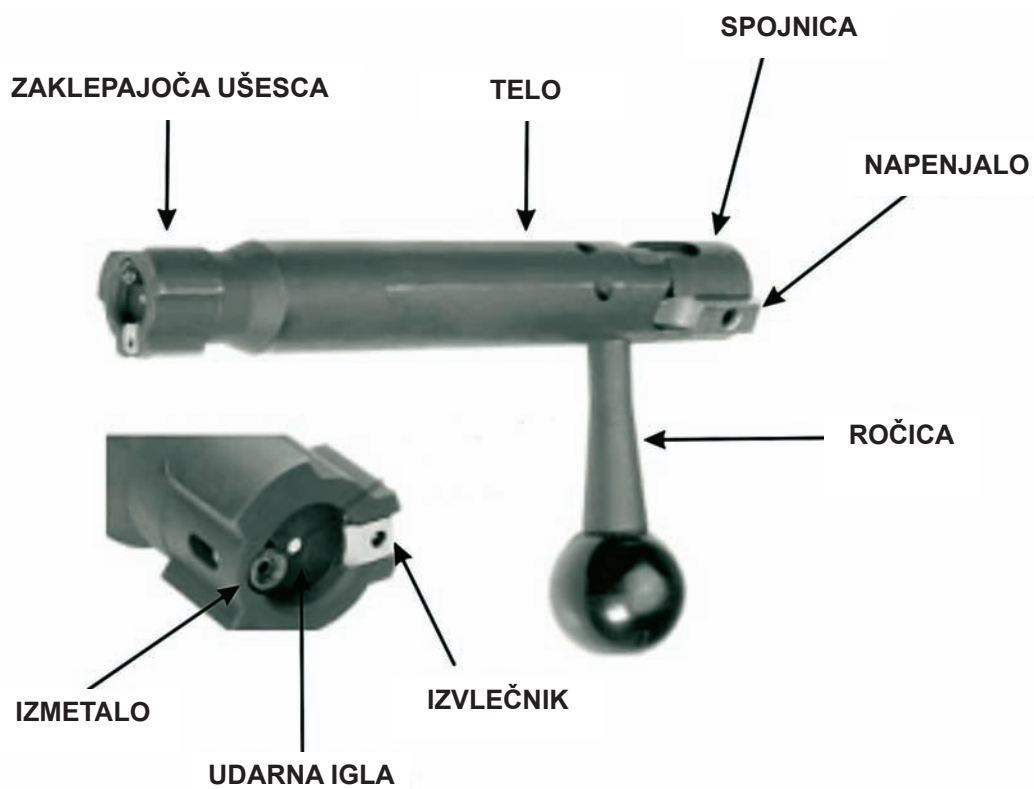
Slika 4: Varovalka

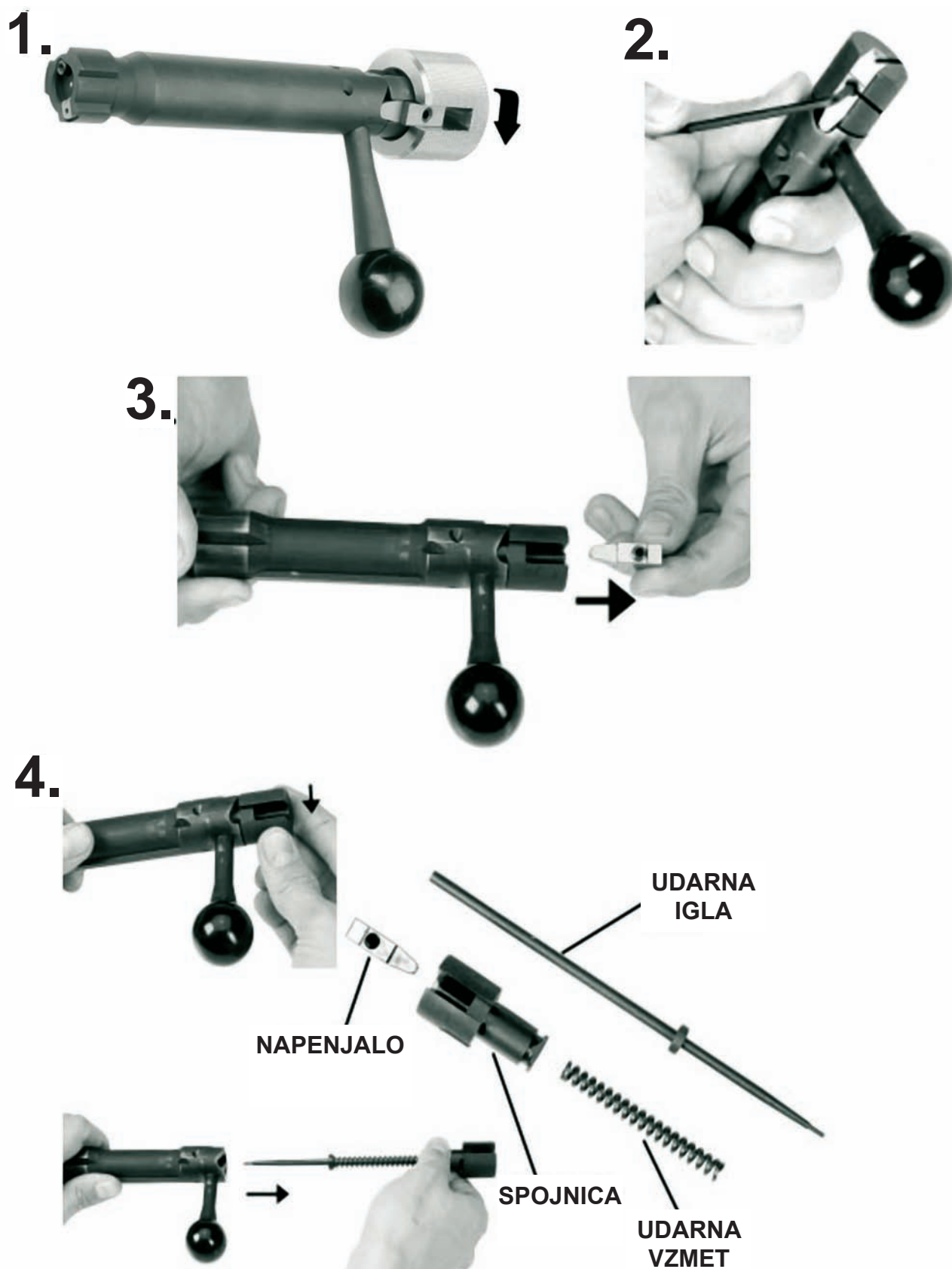
Slika 5: Odstranjevanje strelnega daljnogleda

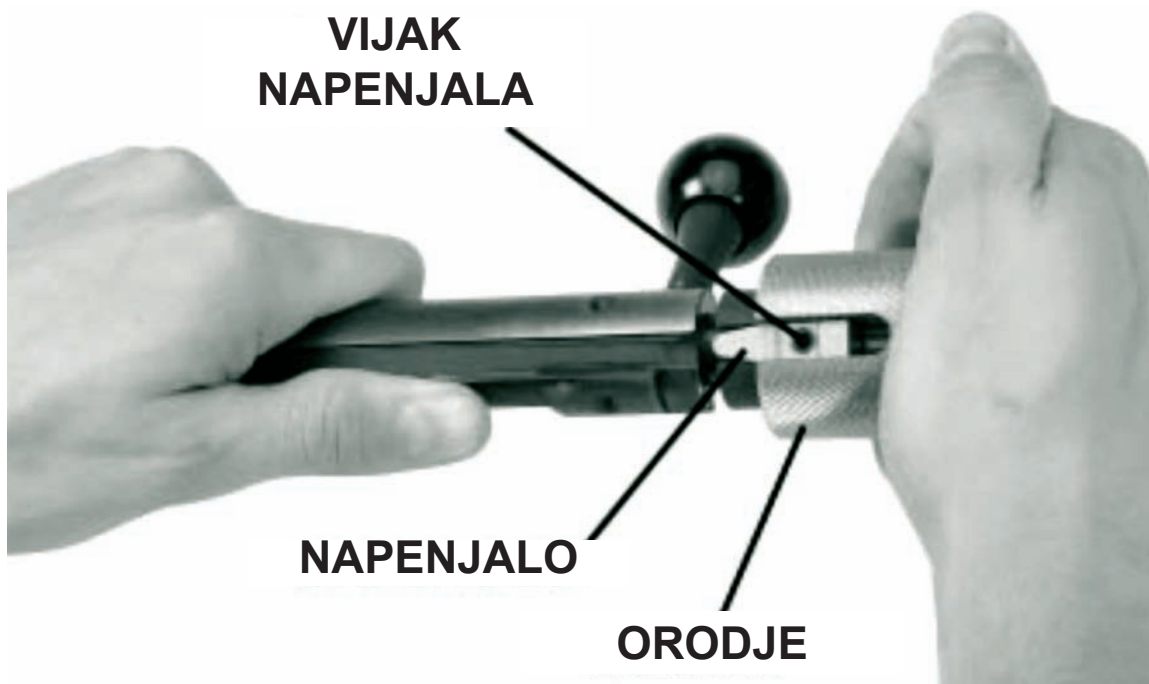
Slika 6: Odstranjevanje zaklepa

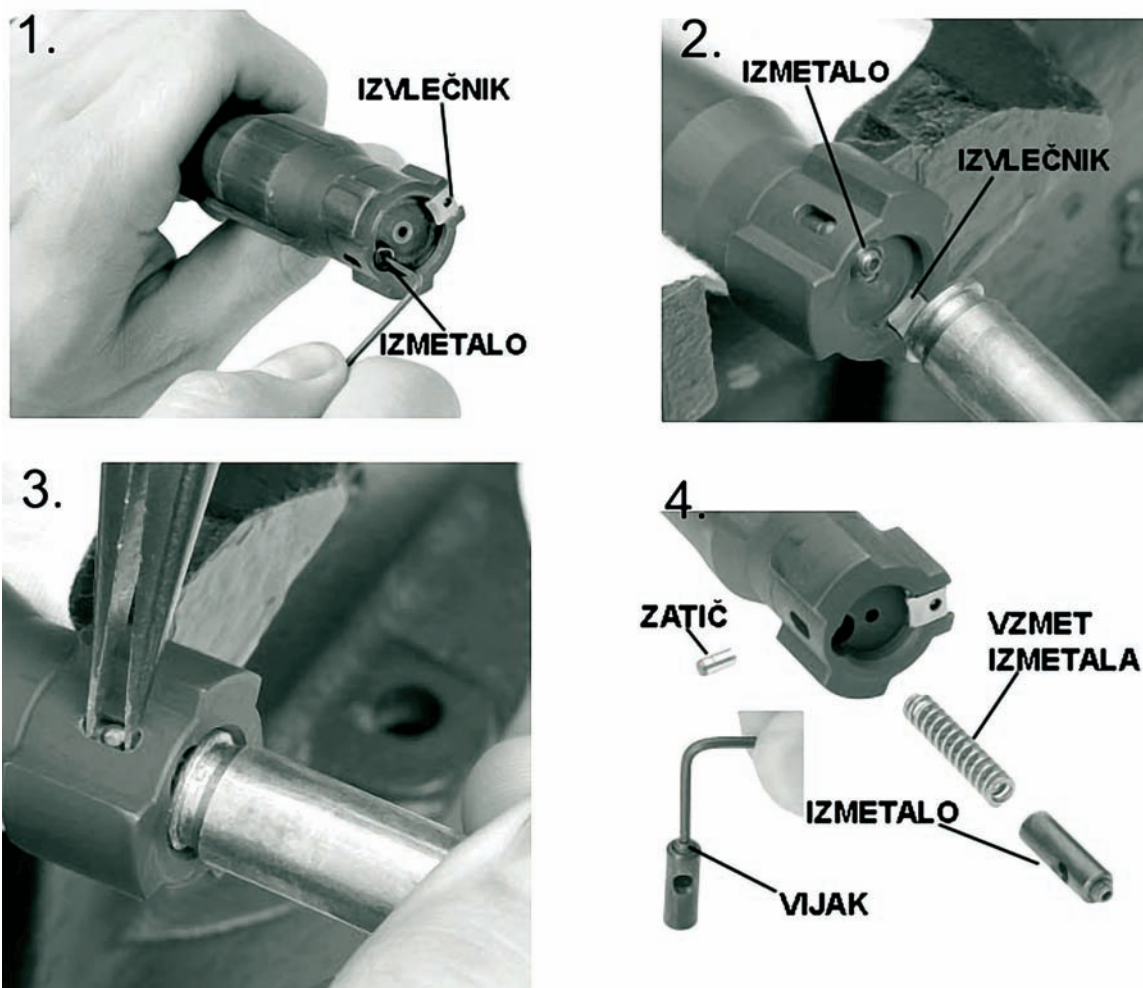
Slika 7: Deli zaklepa

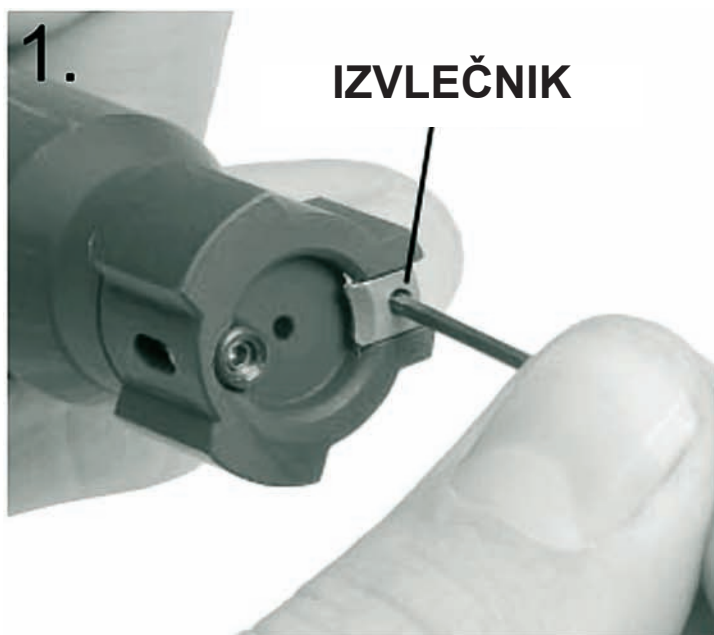
Slika 8: Razstavljanje zaklepa

Slika 9: Sestavljanje zaklepa

Slika 10: Zamenjava izmetala in njegove vzmeti

Slika 11: Zamenjava izvlečnika in njegove vzmeti

**UTRJEVALO
NOŽICE**

Slika 12: Nastavitev dolžine nožic

Slika 13: Razstavljanje okvirja

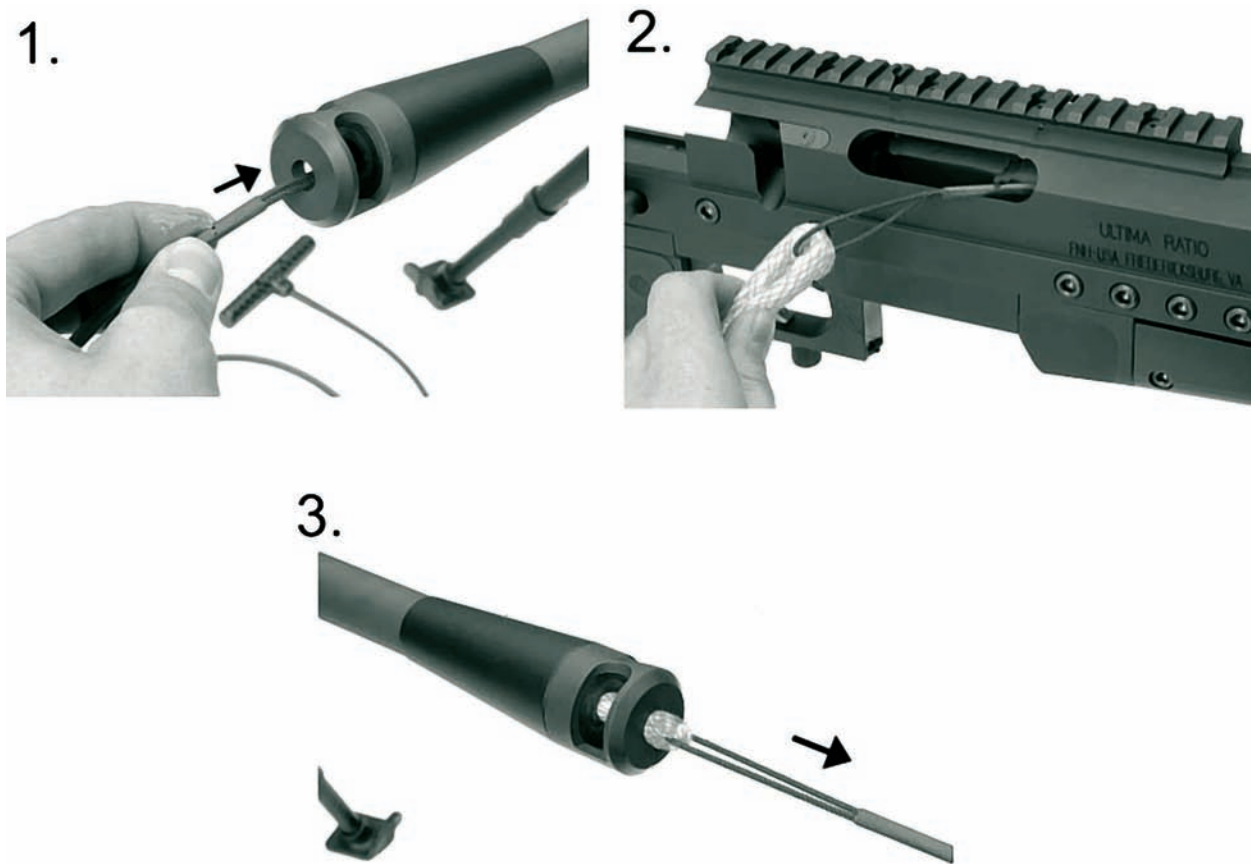

Slika 14: Sestavljanje okvirja

Slika 15: Transportni kovček

Slika 16: Čiščenje ostrostrelne puške

TEMA 2 – POLNJENJE OKVIRJA, NASTAVITEV MERKOV, POLNJENJE, PRAZNIENJE IN ZAVAROVANJE OROŽJA

A. NAVODILA ZA IZVEDBO

0156 **Cilji**

- Vojake naučiti prepoznati, vzdrževati in čistiti strelivo ter pravilno polniti okvir.
- Opisati namerilni sistem in vojake naučiti, kako se na namerilnih napravah naredijo popravki.
- Vojake naučiti polniti, prazniti, pripraviti ostrostrelno puško za strel in kako jo zavarovati.

0157 **Čas**

Dve šolski uri (90 minut).

0158 **Metoda**

Osnovna tema v učilnici ali na prostem.

0159 **Sredstva:**

– ostrostrelna puška in transportni kovček s pripadajočimi deli: 1 na vojaka,

– šolski naboji: 11 na vojaka.

0160 **Priprava**

Preglejte šolske naboje.

0161 **Razno**

Po izvedenih varnostnih ukrepih odstranite strelni daljnogled. Ko vojake učite, kako uporabiti mehanske merke, poudarite, da se uporabljajo samo v sili.

B. IZVEDBA

Pripravljalne dejavnosti

0162 **Varnostni ukrepi**

Odstranite strelni daljnogled.

0163 **Utrjevanje znanja**

Lastnosti in opis ostrostrelne puške URC ter varnostni ukrepi.

Uvod

0164 *Razložite:* za ostrostrelca je pomembno, da prepozna strelivo, ki ga uporablja, in da lahko s posameznimi naboji hitro in pravilno napolni okvir. Prav tako je pomembno, da vzdržuje svoje orožje pri vseh vremenskih in taktičnih razmerah ter da vse postopke izvaja varno.

Opozorila in varnostni napotki

0165 **Opozorila:** *pojasnite in ne poskušajte prikazati.*

0166 ZARADI OPERATIVNIH ZAHTEV IN KONSTRUKCIJE OROŽJA JE SPROŽILNI MEHANIZEM ZELO OBČUTLJIV. LAHKO SE NENADZOROVANO SPROŽI, ČE PADE OROŽJE NA TLA. KADAR JE OROŽJE NAPOLNJENO IN ODVAROVANO, JE TREBA Z OSTROSTRELNO PUŠKO ŠE POSEBNO PREVIDNO RAVNATI.

0167 **Varnostni napotki:** *pojasnite in ne poskušajte prikazati:*

- a. VAROVALKO JE MOGOČE PREMİKATI SAMO, ČE JE UDARNA IGLA NAPETA.
- b. KO JE ZAKLEP V ZADNJEM POLOŽAJU, SE VAROVALKA NE SME PREMİKATI, SAJ SE LAHKO MEHANIZEM PRI PREMĪKU ZAKLEPA V SPREDNJI POLOŽAJ POŠKODUJE.

Opis streliva

0168 *Razložite:*

- a. Tulci z vstavljenimi izstrelki kalibra .308 Winchester (7,62 mm) so brez roba. Tulec je dolg 51 mm, na glavi tulca sta navadno označena proizvajalec in kaliber.
- b. Strelivo je namenjeno uporabi pri temperaturah od –54 do 52 °C. Poleg streliva z navadnim izstrelkom je še prebojno in označevalno strelivo. Strelivo z navadnim izstrelkom nima pobarvane konice. Strelivo s prebojnim izstrelkom ima konico obarvano črno, označevalni izstrelak pa rdeče.

Skrb za strelivo in okvirje

0169 *Razložite*: umazano in poškodovano strelivo je lahko vzrok za slabe zadetke. Preden vstavite naboje v okvir, jih je treba pregledati. Pri prevozu streliva je treba paziti, da z njim ne ravnate pregrobo, saj se lahko zaradi udarcev poškoduje.

Z vprašanji utrdite ta pravila:

- a. Vedno skrbite za strelivo, da ne postane vlažno ali mastno.
- b. Streliva nikoli ne puščajte na soncu, saj lahko postane nenatančno.
- c. Streliva ne uporabljajte namesto orodja, če pa ga, zavržite naboj.
- d. Ne preoblikujte oziroma spreminjajte streliva, saj je to nevarno in lahko povzroči poškodbe uporabnika in orožja.
- e. Okvirje redno pregledujte, saj poškodovani povzročajo zastoje.

Polnjenje in praznjenje okvirja

0170 *Razložite*: za pravilno polnjenje in praznjenje okvirja upoštevajte navodila:

- a. V okvirju je lahko največ deset nabojev. Polnjenje z več naboji lahko pozneje povzroči zastoje. Da bi to preprečili, ne puščajte okvirjev predolgo polnih, če pa so polni, jih zamenjajte.
- b. Preverite, da je vsak okvir čist in nepoškodovan.
- c. Prvi naboj postavite na prinašalo z izstrelkom, usmerjenim proti ožjemu koncu okvirja. Naboj pritisnite navzdol, tako da ostane za ukrivljenim delom okvirja na zgornji strani.
- d. Da bi okvir izpraznili, pritisnite s palcem prvi naboj naprej in ga porinite iz okvirja. Naboja nikoli ne uporabljajte za odstranjevanje drugih nabojev iz okvirja.

0171 *Pridobljeno znanje utrjujte z vajo, okvir naj ostane napolnjen.*

Strelni daljnogled

0172 *Razložite in prikažite, vojaki ponavljajo* (slika 17): na ostrostrelni puški je strelni daljnogled Schmidt und Bender 3–12 x 50 PM II LP. Glavni deli strelnega daljnogleda:

- a. *okular* je na zadnjem koncu strelnega daljnogleda. Uporablja se za nastavitev dioptričnega popravka in za izostritev. Sestavljen je iz premikajočega okularja in gumiranega obroča, prepoznati pa ga je mogoče po označbah 0 ter + in –, ki so na okularju;
- b. *obroč za nastavitev povečave* je pred izostritvenim delom. Namenjen je za spremembo povečave za 3–12-krat. Sestavljen je iz gumiranega dela z bradavico, ki je nameščen na vrtljivem obroču. Številke, gravirane na obroču, prikazujejo povečavo;
- c. *bobni*: na strelnem daljnogledu so štiri bobni, od katerih je zgornji za elevacijo, desni stranski za bočne prehitke in levi stranski za popravke zaradi paralakse. Boben elevacije je označen s števkami od 0 do 21, nad njimi pa je več okenc, ki se obarvajo rumeno, ko je boben obrnjen več kot za en poln obrat. Vsaka črtica pomeni en klik, ki je vreden 1/3 kotne minute (0–227 klikov). Boben za bočne prehitke je enako označen, le da je 69 klikov namenjenih za levo in 69 za desno smer. Boben za popravek paralakse je označen s števkami od 50 do ∞;
- d. *boben za vklop osvetlitve* je med okularjem in bobnom za popravek paralakse. Najprej je treba nastaviti osvetljenost glede na sedanjo. To se doseže z obračanjem namestitvenega bobna osvetlitve, ki je označen s števkami od 0 do 11, dokler ne postane osvetljeni del merilnega križa viden. Če je nameščena osvetlitev premočna, to negativno vpliva na nočni vid. Kadar je mogoče, pripravite osvetlitev že pred streljanjem. Zaradi podaljšanja delovanja baterije lahko z rahlim premikom premaknete boben na nižjo ali višjo vrednost. V tem položaju je boben »pripravljen«. Pred streljanjem premaknete boben malo nazaj na izbrano vrednost, s čimer dosežete primerno osvetlitev križa. Po streljanju ne pozabite izključiti osvetlitve. Če želite

baterijo zamenjati, odvijte pokrov bobna za osvetlitev. Pri vstavljanju nove baterije bodite pazljivi, da bo simbol + viden z vrha. Baterijo menjajte na območju, ki ni vlažno. Baterija mora biti okrogla CR 2032/3 V in lahko osvetljuje merilni križ do 100 ur;

- e. *nosilec za nočnogled* je nameščen za vrhom sprednjega montažnega obročka. Nanj se namesti nočnogled Simrad KN 250;
- f. *pokrovček leč*: odstranljiva pokrova se namestita zaradi zaščite leč;
- g. *senčnik³*: nastavek pred vhodno lečo, ki preprečuje odboj svetlobe;
- h. *barvni filter* ščiti in se uporablja pri različnih svetlobnih razmerah.

0173 *Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji.*

0174 **Nastavitev bobnov**

Razložite in prikažite, vojaki ponavljajo:

- a. Za nastavitev razdalje je treba zavrteti boben elevacije, tako da se oznaka zelene vrednosti poravna z belim trikotnikom na bazi bobna.
- b. Podrobnejši opis nastavitev bo predstavljen v poznejših lekcijah.

0175 *Pridobljeno znanje utrjujete z vajo.*

Polnjenje, priprava za strel, praznjenje in zavarovanje

0176 **Definicije**

Razložite:

- a. Ostrostrelna puška je **NAPOLNJENA**, ko je okvir v puški, zaklep je v sprednjem položaju, ležišče naboja pa je prazno.
- b. Ostrostrelna puška je **PRIPRAVLJENA ZA STREL**, ko je naboj v cevi, zaklep v sprednjem, varovalka pa v zadnjem položaju (S – varno).
- c. Ostrostrelna puška je **IZPRAZNJENA**, ko okvirja ni v puški, ležišče je prazno, zaklep pa je v sprednjem položaju.

0177 **Polnjenje**

Razložite in prikažite, vojaki ponavljajo: ostrostrelno puško je mogoče napolniti ne glede na strelski položaj. Pri delu v učilnici in na strelišču se bo navadno uporabljal stoječi položaj. Na povelje »POLNI«:

- a. Zavzemite stoječi položaj, orožje držite vzporedno s podlago, cev usmerite v varno smer.
- b. Odprite torbico z okvirji in iz nje vzemite poln okvir ter preverite, ali je zgornji naboj v pravilnem položaju. Vstavite okvir v ležišče in z roko preverite, ali stoji trdno.
- c. Zaprite torbico, roko pa postavite na kopito, tako da je orožje v ravnovesju. Z desno roko držite za pištolski ročaj, prst pa položite na branik sprožilca.

0178 **Priprava za strel**

Razložite in prikažite, vojaki ponavljajo: na povelje »PRIPRAVI ZA STREL!« ali če je določena razdalja:

- a. na strelnem daljnogledu naredite potrebne popravke in preverite, ali je varovalka v položaju za ogenj;

---

3 ARD Killflash.

- b. potegnite zaklep do konca nazaj in ga nato potisnite do konca naprej;
- c. če ne boste takoj streljali, prestavite varovalko v položaj »VARNO«.

0179 **Praznjenje**

Razložite in prikažite, vojaki ponavljajo: na povelje »IZPRAZNI!«:

- a. Usmerite cev v varno smer, varovalka naj bo v položaju »varno«.
- b. Odprite torbico za okvirje, odstranite okvir in ga pospravite v torbico.
- c. Odvarujte orožje in počasi potegnite zaklep v zadnji položaj, tako da nadzorovano izvlečete naboj.
- d. Izvlečeni naboj postavite nazaj v okvir.
- e. Preglejte ležišče naboja in čelo zaklepa (ali potipajte s prstom). Zaklep potisnite do konca naprej in sprožite. Ponoči je treba ležišče naboja preveriti s prstom.
- f. Zaprite torbico z okvirji in vrnite nastavitve na strelnem daljnogledu na pristreljeno vrednost (navadno 100 metrov).

0180 **Zavarovanje**

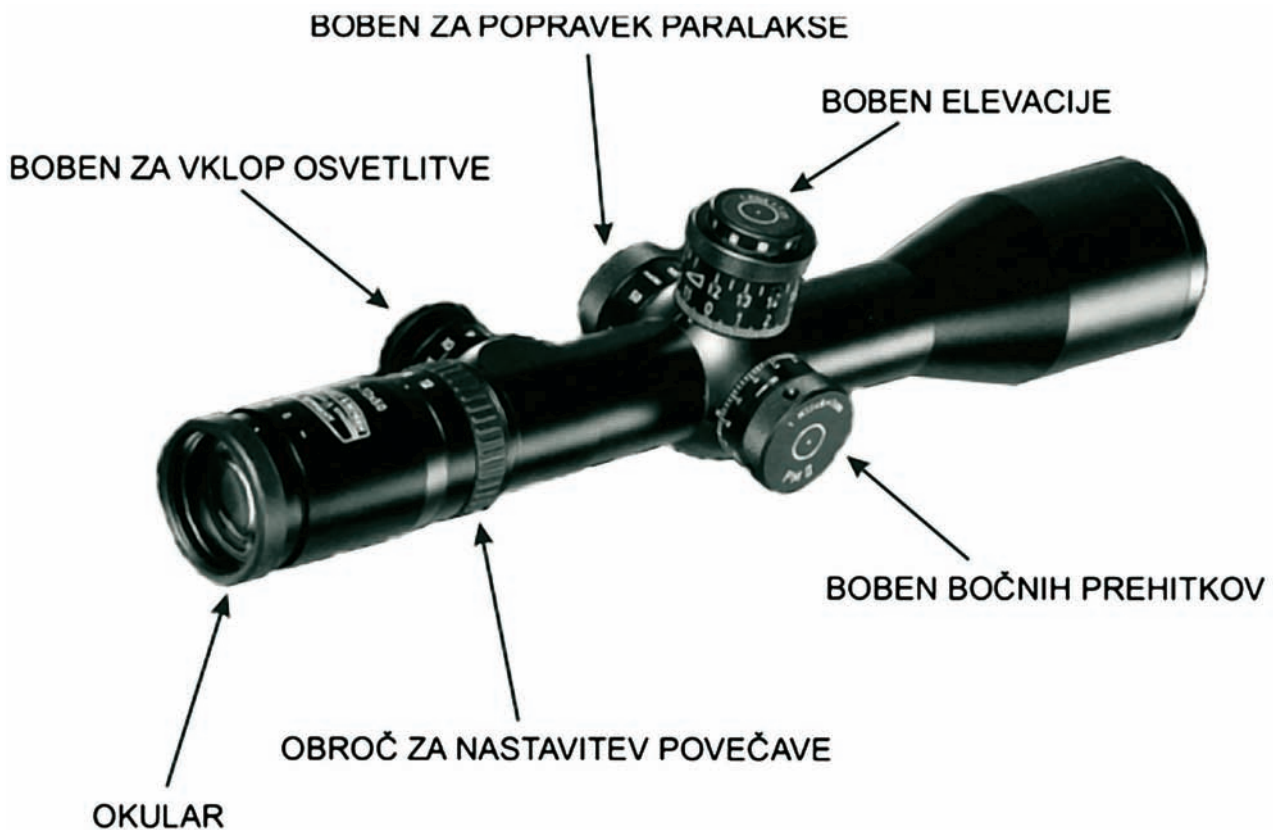
Razložite in prikažite, vojaki ponavljajo: na povelje »ZAVARUJ!« izpraznite ostrostrelno puško in napolnite orožje s polnim okvirjem.

0181 *Pridobljeno znanje utrjujete z vajo.*

Sklep

0182 **Ob koncu teme:**

- a. *vojaki sprašujejo;*
- b. *utrdite znanje s postavljanjem vprašanj in praktičnim delom;*
- c. *sledijo varnostni ukrepi;*
- d. *pospravite opremo;*
- e. *v povzetku:*
  - 1) poudarite, da je treba postopke uriti, dokler jih posameznik popolnoma ne usvoji. Za varnost mora vsak sam poskrbeti;
  - 2) napovejte naslednjo temo.

Slika 17: Strelni daljnogled S&B 3–12 x 50 PM II LP

TEMA 3 – DRŽANJE, MERJENJE IN STRELJANJE Z OSTROSTRELNO PUŠKO V LEŽEČEM POLOŽAJU TER NASTAVITEV PUŠKE

A. NAVODILA

0183 **Cilji**

Vojake naučiti:

- kako zavzeti ležeči položaj z uporabo nožic (držanje, merjenje in streljanje);
- nastaviti puško glede na velikost vsakega strelca. Treba je znati nastaviti dolžino in višino kopita, razdaljo med očesom in okularjem⁴, sprožilec in oporo kopita.

0184 **Čas**

Dve šolski uri (90 minut).

0185 **Metoda**

Osnovna tema na prostem.

0186 **Sredstva**

⁴ Eye relief.

Ostrostrelna puška in transportni kovček s pripadajočimi deli: 1 na vojaka.

Tarče:

- a. tarča št. 12: po potrebi,
- b. tarča št. 11: po potrebi,
- c. preostale tarče: po potrebi.

0187 **Priprava**

- a. Pripravite sredstva za lekcijo.
- b. Poiščite teren, ki omogoča 30- ali večmetrsko razdaljo za izostritev slike na strelnem daljnogledu.
- c. Tarče naj bodo postavljene na razdalji 100 metrov oziroma tarče, ki predstavljajo razdalje, se postavijo na 25 metrov.
- d. Očesni diski⁵ so primerni za rektifikacijo mehanskih merkov in za preverjanje bočnega zamika strelnega daljnogleda. **ŠOLSKI NABOJI IN OČESNI DISKI SE NIKOLI NE UPORABLJAJO SKUPAJ.**

B. IZVEDBA

0188 **Varnostni ukrepi** – standardni varnostni postopki

Vojake razdelite v pare za vajo in tekmovanje.

0189 **Utrjevanje znanja**

Utrjevanje obsega polnjenje, praznjenje, pripravo za strel in zavarovanje ostrostrelne puške, pravilno uporabo varovalke, štiri načine streljanja, namerilno točko, na koncu je treba šolske naboje pobrati, orožje pa polniti s praznim okvirjem.

Uvod

0190 **Razložite:** za doseg visoke strelske izurjenosti je treba upoštevati vse načine streljanja. K temu pripomore tudi orožje, ki ga lahko priredite tako, da kar najbolj ustreza vašim potrebam.

0191 Osnovni strelski položaj je ležeč. Z vedno novimi izkušnjami ga lahko priredite in spremenite skladno s svojimi potrebami. Pravilen položaj zavzamete, ko puško priredite tako, da pri vsakem naslednjem strelu v zavzetem položaju ne trpite.

0192 Osnovni položaj brez podpore nožic (iz roke) je enak, kot je pri ostrostrelni puški SSG 69.

Prilagoditev ostrostrelne puške

0193 **Dolžina kopita in višina naslona za lice**

Razložite in prikažite, vojaki ponavljajo (slika 18):

- a. s 5-milimetrskim imbus ključem odvijte vijak »a« pod kopitom in vijak »b«, ki utrjuje ličnico;
- b. zavzemite ležeči položaj in potegnite zaklep do konca nazaj. Lice naj rahlo počiva na ličnici;
- c. nastavite dolžino kopita, tako da je pri pogledu skozi strelni daljnogled glava toliko stran od

---

5 Eye disc.

ročice zaklepa, da je ni treba premikati, slika skozi merke pa je brez senc;

- d. zdaj lahko zategnete vijak »a« pod kopitom;
- e. naslon za lice mora biti tako visoko, da je oko na sredini optične osi strelnega daljnogleda;
- f. ko dosežete pravilen položaj, zategnite vijak »b«. Tako sta dolžina kopita in višina ličnice pravilno nastavljena.

0194 **Nastavitev razdalje očesa od okularja**

Razložite in prikažite, vojaki ponavljajo (slika 19): vse večje nastavitve se opravijo s spreminjanjem dolžine kopita, vendar je včasih treba za manjše popravke izvesti postopek:

- a. s primernim imbus ključem, ki je v transportnem kovčku, odvijte vijake na bazi montaže strelnega daljnogleda;
- b. primite strelni daljnogled skupaj z montažo in ga prestavite v zeleno smer. Vijake zategnite le toliko, da montaža ne pade iz letve;
- c. preverite razdaljo med očesom in okularjem. Če je razdalja prekratka, se pojavi na robu vidnega polja senca, zaradi česar je vidno polje manjše. Kadar je razdalja prevelika, se rob vizirnega križa ne vidi, vidno polje pa je tudi takrat manjše. Razdalja je pravilna, kadar vidite ves vizirni ris in v vidnem polju ni senc.
- d. Postopek se izvaja takrat, kadar je to nujno.
- e. Strelni daljnogled je mogoče premikati tudi takrat, ko so odviti vijaki na montažnih obročkih, vendar to lahko naredi le orožar.

0195 *Pridobljeno znanje utrjujete z vajo.*

0196 **Nastavitev sprožilca**

Razložite: sprožilec je nastavljen za maso proženja, in sicer od 14–16 N. Nastavitev lahko opravi le orožar.

0197 **Zlaganje nožic**

Razložite in prikažite, vojaki ponavljajo (slika 20): nožice stisnete skupaj in jih porinete naprej. Za postavitve v podporni položaj izvedete postopek v obratnem vrstnem redu.

0198 *Pridobljeno znanje utrjujete z vajo.*

0199 **Nastavitev dolžine opore kopita**

Razložite in prikažite, vojaki ponavljajo (slika 21):

- a. Opora kopita pomaga doseči stabilnejši strelski položaj in spremembo višine cevi. Oporo spustite iz vodoravnega v drugi položaj, tako da pritisnete utrjevalo opore, ki je na levi strani kopita, navznoter.
- b. Za spremembo dolžine opore zavrtite vijak na opori kopita.
- c. Opora kopita je lahko v vertikalnem položaju ali pa v položaju pod kotom 45°. V tem položaju lahko kopito močneje pritisnete v ramenski žep.

01100 *Pridobljeno znanje utrjujete z vajo.*

Usmeritev v cilj in drža orožja

01101 Usmeritev ostrostrelne puške v cilj (s pomočjo nožic)

Razložite in prikažite, vojaki ponavljajo: na povelje »ZAVZEMI LEŽEČI POLOŽAJ!«:

- a. Poiščite in prepoznajte cilj ter pripravite ostrostrelno puško za strel.
- b. S kopitom v ramenskem sklepu namestite levo roko pod sprednji del ostrostrelne puške in poravnajte orožje ter telo s ciljem. Nogi držite skupaj.
- c. Potem ko ste usmerili ostrostrelno puško in telo v cilj, lahko zavzamete udobnejši in stabilnejši položaj, tako da postavite nogi bolj narazen, pete s prsti, usmerjenimi navzven, pa potisnete proti tlom. Položaj, ki ga zavzamete, je odvisen od vaših izkušenj:
  - 1) *Položaj 1:* iz prvotnega položaja, v katerem sta ostrostrelna puška in telo usmerjena v cilj, raztegnite noge v širino ramen oziroma do najugodnejše lege. Telo in desno nogo poravnajte s cevjo, v tem položaju lahko nadzorujete odsun orožja.
  - 2) *Položaj 2:* podoben je prvemu položaju, le da obrnete celotno telo malo v levo. V tem položaju je prsni koš malo višje, zato je opna sproščena, kar olajša dihanje.
- d. Nožice puške morajo biti postavljene pravokotno na smer streljanja, noge pa trdno na tleh.

01102 Držanje

Razložite in prikažite, vojaki ponavljajo (slika 22):

- a. Z desno roko trdno primite za pištolski ročaj in potisnite puško v ramenski žep.
- b. Z levo roko postavite oporo kopita v navpičen položaj in jo primite, tako da je palec usmerjen nazaj in malo navzgor. Kopito naj leži v roki. Višino cevi je mogoče spreminjati z vrtenjem podpore ali načinom držanja. Z desno roko streljate, pri podpori in stabilnosti, ko premikate zaklep ali spreminjate nastavitve na strelnem daljnogledu, pa si pomagata tudi z levo.
- c. Večje spremembe višine cevi je mogoče doseči z uravnavanjem dolžine nožic. Za spremembo dolžine nožic pritisnite varovalo in nastavite zeleno dolžino. Pri tem ne pozabite postaviti varovalke v položaj »VARNO«.
- d. Ko dosežete najudobnejši položaj, se sprostite, da boste zdržali čim dlje.

01103 *Pridobljeno znanje utrjujete z vajo, na koncu vojaki izpraznijo orožje.*

Merjenje

01104 Strelni daljnogled

Razložite in prikažite s slikami, skicami in pripravljenimi tarčami, vojaki ponavljajo:

- a. Z obema očesoma pogledite nad strelnim daljnogledom, da najdete cilj.
- b. Preverite in ostanite v pravilnem položaju.
- c. Pogledite skozi strelni daljnogled in po potrebi zaprite eno oko. Odmik očesa od okularja naj meri približno 95 mm.
- d. Z okularjem izostrite namerilni križ (vizirni ris) tako, da je popolnoma čist.
- e. Sredino namerilnega križa postavite na namerilno točko⁶, ki ste jo izbrali na cilju.
- f. Če je treba, malo spremenite položaj glave, da v vidnem polju v strelnem daljnogledu ni senc. Senca v vidnem polju lahko povzroči nenatančen zadetek.

01105 *Usvojeno znanje preverite z vprašanji in vajo. Vojaki lahko uporabljajo slike in skice. Odstranite strelni daljnogled in namestite mehanske merke.*

⁶ Point of aiming – POA.

01106 **Mehanski merki**

Razložite in prikažite s slikami, skicami in pripravljenimi tarčami, vojaki naj ponavljajo (slika 23): natančnost zadetka z mehanskimi merki je odvisna od pravilne poravnave vseh štirih točk, in sicer očesa, zadnjega in sprednjega merka ter namerilne točke. Da bi natančno zadeli:

- a. pogledajte z obema očesoma vzporedno s cevjo. Tako najdete cilj, ne da bi se pri tem spremenil pravilen strelski položaj;
- b. pogledajte skozi zadnji merek in po potrebi zaprite eno oko. Odmik očesa od okularja naj meri približno 25 mm;
- c. izostrite pogled na sprednji merek, ki ga usmerite v namerilno točko.

01107 *Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji in vajo. Vojaki naj uporabljajo slike, skice in druga razpoložljiva sredstva. Na koncu naj postavijo strelni daljnogled nazaj na orožje.*

Streljanje

01108 *Razložite in prikažite, vojaki ponavljajo: z nadzorom dihanja izpopolnite merjenje in nato sprožite. Merjenja in držanja položaja ne spreminjajte, dokler ne začnete prožiti. Na povelja »ZAVZEMI LEŽEČI POLOŽAJ!«, »POLNI!«, »PRIPRAVI ZA STREL!«:*

- a. postavite varovalko v položaj za »OGENJ« (F);
- b. rahlo in brez prisile položite prst na sprožilec;
- c. medtem ko nekajkrat globlje vdihnete, začnite vleči sprožilec;
- d. prenehajte dihati in popolnoma natančno namerite v cilj. Medtem počasi povečujete pritisk na sprožilec;
- e. sprožilec držite, dokler se orožje po strelu ne umiri, prav tako ves čas ne spreminjate merjenja;
- f. vsak strel napovejte s položajem namerilnega križa glede na namerilno točko;
- g. sprostite prst na sprožilcu, začnite normalno dihati in opazujte ciljno območje.

01109 *Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji in vajo.*

01110 **Ponovno polnjenje in naslednji strel**

Razložite in prikažite, vojaki ponavljajo: po prvem izstreljenem strelu je včasih treba ustreliti še enkrat. Na povelja »ZAVZEMI LEŽEČI POLOŽAJ!«, »POLNI!«, »PRIPRAVI ZA STREL!«:

- a. nadaljujte opazovanje ciljnega območja skozi merke;
- b. z desno roko primite za ročico zaklepa;
- c. z roko potisnite ročico navzgor. Če čutite upor, na rahlo sprostite pritisk in ponovite postopek;
- d. počasi potegnite zaklep v zadnji položaj in tako izvlecite ter izvrzite tulec;
- e. potisnite zaklep do konca naprej in ročico navzdol, da je cev zaklenjena in v ležišču nov naboj;
- f. pred ponovnim proženjem upoštevajte potrebne popravke.

01111 *Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji in vajo.*

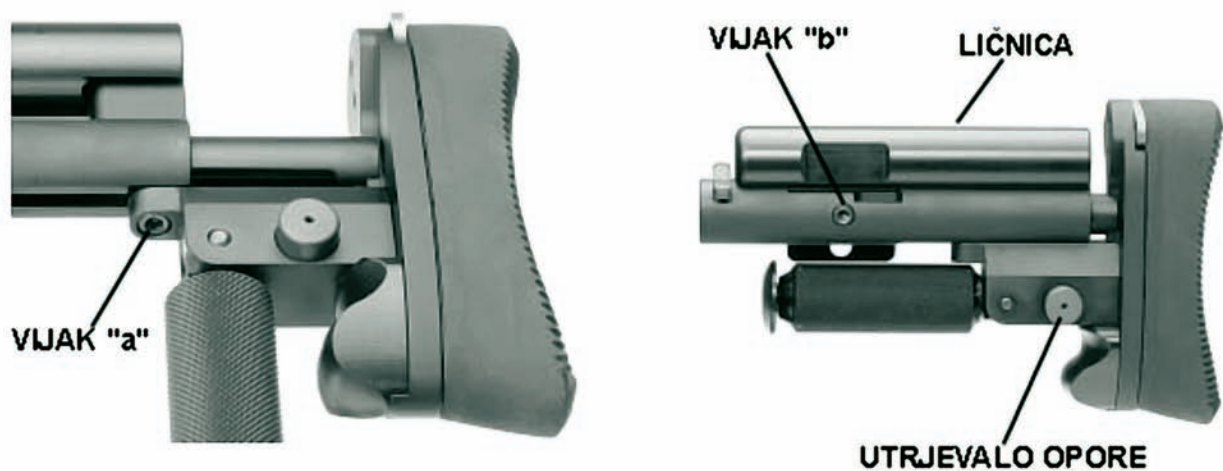
Končna vaja

01112 *Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji in vajo. Ponavljanje naj vključuje držanje ostrostrelne puške, merjenje in streljanje. Preverite tudi, ali so vojaki pravilno prilagodili puške.*

Sklep

01113 **Ob koncu teme:**

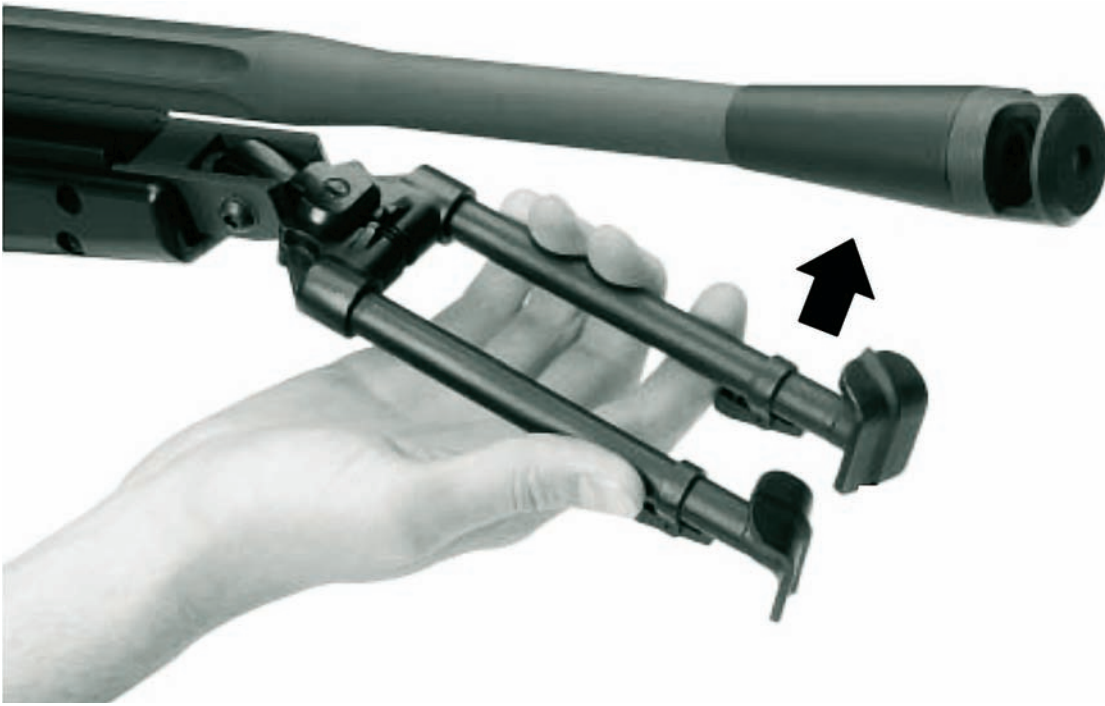
- a. vojaki sprašujejo;
- b. če je čas, ponovite snov z vprašanji in vajami;
- c. sledijo varnostni ukrepi;
- d. pospravite opremo;
- e. v povzetku:
  - 1) poudarite pomembnost strelskih temeljev za dobre zadetke;
  - 2) povejte, da se bo pravilna prilagoditev puške obrestovala pri streljanju;
  - 3) napovejte naslednjo temo.

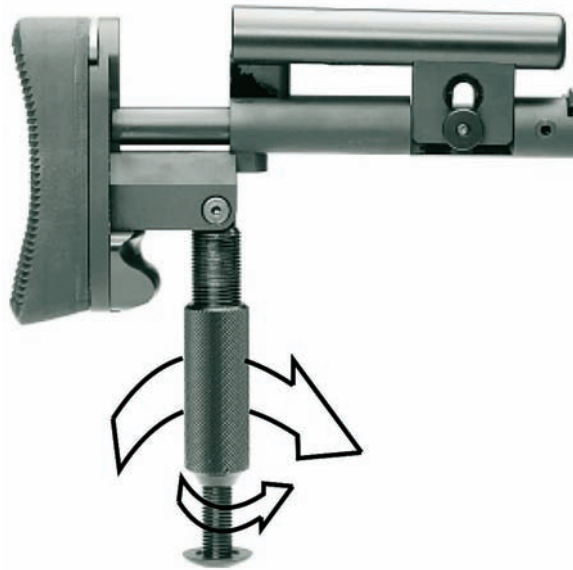
Slika 18: Nastavitev dolžine kopita in višine ličnice

Slika 19: Razdalja med očesom in okularjem

Slika 20: Zlaganje nožic

Slika 21: Nastavitev višine opore

Slika 22: Držanje ostrostrelne puške

Slika 23: Uravnava mehanskih merkov

TEMA 4 – NAČIN DELOVANJA, TAKOJŠNJI POSTOPKI⁷ (ODPRAVLJANJE ZASTOJEV) IN ZASTOJI

A. NAVODILA

01114 **Cilji**

Vojake je treba naučiti, kako deluje ostrostrelna puška in postopke za odpravo zastojev.

01115 **Čas**

Dve šolski (90 minut).

01116 **Metoda**

Osnovna tema v učilnici ali na prostem.

01117 **Sredstva:**

- ostrostrelna puška: 1 na vojaka,
- šolski naboji: 10 na vojaka,
- tabla ali pano: po potrebi.

01118 **Priprava**

Pod mizo pripravite dve ostrostrelni puški, tako da jih vojaki ne vidijo.

B. IZVEDBA

Pripravljalne dejavnosti

01119 **Varnostni ukrepi** – standardni varnostni postopki

Vojaki napolnijo okvir s šolskimi naboji.

01120 **Utrjevanje znanja**

Utrjevanje obsega razstavljanje, sestavljanje in poimenovanje delov. Ostrostrelna puška naj ostane razstavljena.

Uvod

01121 *Razložite:* če orožje, okvirje in strelivo vzdržujete in za njih primerno skrbite, ne bo veliko zastojev. Poznavanje načina delovanja pa vam bo pomagalo, da prepoznate vzrok zastoja in ga hitro odpravite.

Opozorila in varnostni napotki

01122 **Opozorila**

Razložite (NE poskušajte prikazati):

---

⁷ Immediate Action – IA.

- a. Zaradi operativnih zahtev in konstrukcije orožja je sprožilni mehanizem zelo občutljiv in se lahko nenadzorovano sproži, če pade orožje na tla. Kadar je orožje napolnjeno in odvarovano, je treba z ostrostrelno puško ravnati še posebno previdno.
- b. Če opazite, da se serijske številke zaklepa in puške ne ujemajo, ne uporabljajte orožja, napako pa takoj javite nadrejenemu. Številke se morajo ujemati, saj zaklep natančno ustreza samo eni puški.

01123 Varnostni napotki

Razložite (ne poskušajte prikazati):

- a. varovalko je mogoče premikati le, če je udarna igla napeta;
- b. ko je zaklep v zadnjem položaju, ne premikajte varovalke. Premik zaklepa naprej, ko je orožje zavarovano, lahko poškoduje varovalni mehanizem.

Poimenovanje dodatnih delov

01124 *Na zaklepu pokažite dele (slika 24):*

- a. napenjalo,
- b. vijak napenjala,
- c. udarno iglo,
- d. spojnico,
- e. izvlečnik,
- f. izmetalo,
- g. zatič izmetala.

01125 *Pridobljeno znanje utrjujte z vprašanji.*

Delovanje ostrostrelne puške

01126 **Zaklep**

Razložite in prikažite: med premikom zaklepa v sprednji položaj se čelo zaklepa stisne ob glavo naboja, ki je na vrhu okvirja. S potiskanjem zaklep porine naboj v ležišče naboja v cevi. Zaklep je mogoče do konca zapreti šele, ko zobje na čelu zaklepa padejo v zareze, ki so pred ležiščem naboja. Ko zavrtite ročico zaklepa navzdol v zaklenjen položaj, se oprime izvlečnik tulcev roba naboja, izmetalo pa se potisne v zaklep.

01127 **Napenjanje udarne igle**

Razložite in prikažite (slika 25): potisk zaklepa povzroči, poleg tega, da potisne naboj v ležišče, da zaskočka zadrži napenjalo in s tem tudi udarno iglo v napetem položaju.

01128 *Pridobljeno znanje utrjujte z vprašanji.*

01129 **Proženje**

Pojasnjujte z modelom ali s skico: pri pritisku na sprožilec začutite rahel upor, ki ga je treba premagati, če želite sprostiti napenjalo. Vijak za nastavitev mase proženja je pod sprožilcem, vendar lahko težo proženja nastavi le orožar.

01130 Pri pritisku na sprožilec z dovolj veliko silo se sprosti napenjalo, ki ga je do zdaj na mestu zadrževala zaskočka. Ko se to zgodi, se napenjalo skupaj z udarno iglo zaradi napetosti vzmeti

premakne naprej in za nekaj milimetrov pogleda izza čela zaklepa, pri tem pa udari po netilki naboja. Udarec udarne igle vžge zmes v netilki, plamen se prenese na smodniško polnjenje, ki zaradi gorenja ustvari pritisk in prisili, da se izstrellek premakne iz tulca naprej po cevi.

01131 Ko sprostite sprožilec, se zaskočka vrne v prvoten položaj (pri potegu zaklepa nazaj in potisku naprej se postopek napenjanja udarne igle ponovi).

01132 **Poteg zaklepa nazaj, strel**

Razložite in prikažite z dodatnim zaklepom: ko dvignete ročico zaklepa, zobje na čelu zaklepa niso več v položaju, ki bi onemogočal poteg zaklepa nazaj. Telo zaklepa se začne zaradi sile obračati, zadržalo pa preskoči v drug utor. Udarna igla je ponovno napeta.

01133 **Varovalka**

Pojasnite in prikažite: varovalko je mogoče premikati samo, kadar je zaklep v sprednjem položaju in je udarna igla napeta. Kadar je varovalka v položaju »VARNO« (S), je udarna igla blokirana in se kljub potegu sprožilca ne sproži. Pri položaju varovalke »OGENJ« (F) udarna igla ni več blokirana, zaradi česar lahko sprožite. Varovalka ne sme nikoli ostati med položajema.

01134 *Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji.*

Takojšnji postopki

01135 *Ko vsi vojaki sedijo, poveljujete »S PRAZNIM OKVIRJEM POLNI! – PRIPRAVI ZA STREL! – OGENJ!«.* Razložite in prikažite, vojaki ponavljajo.

Če se ne zgodi proženje, je treba izvesti takojšnje postopke: **odprite zaklep in ga počasi potegnite nazaj, pogledajte v zaklepišče. Naslednji postopki so odvisni od situacije.**

01136 *Pridobljeno znanje utrjujete z vajo.*

01137 **Prazen okvir**

Razložite in prikažite, vojaki ponavljajo: če se ne zgodi proženje, izvedite takojšnje postopke iz prejšnje točke. Po pregledu zaklepišča ugotovite, da v ležišču ni naboja in da je okvir prazen, zato: **odstranite prazen okvir in ga zamenjajte s polnim. Potisnite zaklep naprej, namerite in nadaljujete s streljanjem.**

01138 *Pridobljeno znanje utrjujete z vajo.*

01139 **V ležišču ni naboja, je pa v okvirju**

Razložite in prikažite, vojaki ponavljajo: če se ne zgodi proženje, izvedite takojšnje postopke. Po pregledu zaklepišča ugotovite, da v ležišču ni naboja, okvir pa je poln, zato: **z zaklepom v zadnjem položaju preverite, ali je okvir pravilno vstavljen. Potisnite zaklep naprej, namerite in nadaljujete s streljanjem.**

01140 *Pridobljeno znanje utrjujete z vajo.*

01141 **Ovira (tulec) v zaklepišču**

Pojasnite in prikažite, vojaki ponavljajo: če se ne zgodi proženje, izvedite takojšnje postopke. Po pregledu zaklepišča ugotovite, da je v zaklepišču ovira: **odstranite okvir, s prstom odstranite**

oviro in preverite, ali je ležišče čisto. Če v ležišču ni ovir, potisnite zaklep naprej, namerite in nadaljujte s streljanjem.

01142 *Pridobljeno znanje utrjujte z vajo.*

01143 **Ovira (tulec) v ležišču naboja**

Razložite in prikažite, vojaki ponavljajo: če se ne zgodi proženje, izvedite takojšnje postopke. Po pregledu ležišča naboja ugotovite, da je v ležišču ovira, zato je treba izvesti postopke:

- a. **Preverite, ali je okvir odstranjen, zaklep potisnite do konca naprej. Ponovno ga odprite in potegnite nazaj ter pri tem poskušajte izvleči tulec. Če je tulec izvlečen, preverite ležišče, ponovno polnite, namerite in streljajte.**
- b. **Če v prejšnjem postopku ne odpravite zastoja, se umaknite v kritje, izvlecite zaklep in preglejte izvlečnik. Če je izvlečnik poškodovan, ga zamenjajte. Zaklep ponovno vstavite v zaklepišče, preverite ležišče naboja, ponovno polnite in nadaljujte z nalogo.**
- c. **Kadar ni mogoče odpraviti zastoja, je potrebna orožarjeva pomoč.**

01144 *Pridobljeno znanje utrjujte z vprašanji in vajo.*

01145 **Poškodovana udarna igla**

Pojasnite in prikažite, vojaki ponavljajo: po izvedenih takojšnjih postopkih ugotovite, da so naboji v okvirju, naboj v ležišču, vendar orožje kljub drugemu poskusu proženja ne ustrelji, zato: **premaknite se v zaklon, spet izvedite takojšnji postopek in poiščite izvržen naboj. Naslednji postopki so odvisni od ugotovitev po pregledu netilke naboja:**

- a. **Dober odtis: ker je strelivo slabo, ga zamenjajte, ponovno polnite in nadaljujte nalogo. Nadrejenemu poročajte o slabem strelivu.**
- b. **Slab odtis: zaklep ni do konca zaklenil cevi. Ponovno polnite in nadaljujte nalogo.**
- c. **Ni odtisa: verjetno ga ni zaradi posledic poškodovane (zlomljene) udarne igle. Odstranite zaklep in zamenjajte udarno iglo. Ponovno polnite in nadaljujte nalogo.**

01146 *Pridobljeno znanje utrjujte z vprašanji in vajo.*

01147 **Dvojno polnjenje**

Pojasnite in prikažite: dvojno polnjenje je eden najnevarnejših zastojev, ki nastane, ko je naboj v ležišču, ostrostrelec pa ponovno polni. Zaradi tega se lahko aktivirajo naboji v ležišču. Za preprečevanje dvojnega polnjenja upoštevajte ta navodila:

Če pri potisku zaklepa v sprednji položaj začutite upor, takoj USTAVITE postopek, potegnite zaklep do konca nazaj in preglejte ležišče naboja. Če je v ležišču že naboj, izvedite naučen postopek, ponovno polnite in nadaljujte nalogo.

01148 *Pridobljeno znanje utrjujte z vprašanji.*

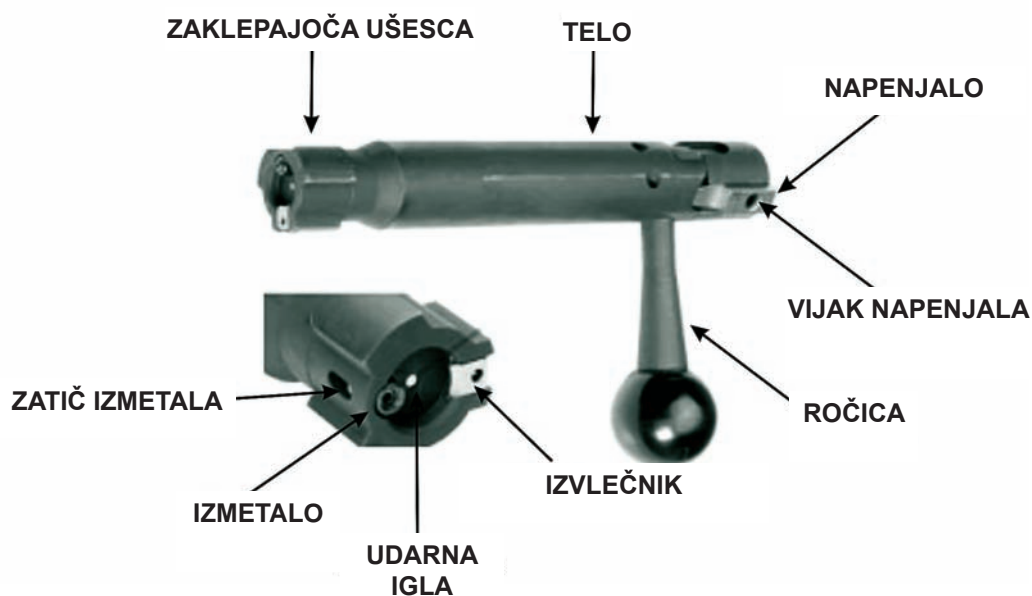
01149 **Dodatni postopki**

Razložite: kadar ostane tulec večkrat zaporedoma v ležišču ali če zaklepa ni mogoče zapreti do konca, **se premaknite v zaklon, izpraznite ostrostrelno puško in razstavite zaklep. Preverite, ali je v ležišču odtrgan tulec. Če je, mora pomagati orožar.**

Sklep

01150 **Ob koncu teme:**

- a. vojaki sprašujejo;
- b. utrjujete znanje s postavljanjem vprašanj in praktični delom, če je čas;
- c. sledijo varnostni ukrepi;
- d. pospravite opremo;
- e. v povzetku:
  - (1) poudarite pomembnost takojšnjih postopkov pri odpravi zastojev;
  - (2) povzemite, kako se zamenjajo poškodovani deli predvsem med usposabljanjem in urjenjem;
  - (3) napovejte naslednjo temo.

Slika 24: Zaklep

Slika 25: Napenjanje udarne igle

TEMA 5 – POPRAVKI NA STRELNEM DALJNOGLEDU, REKTIFIKACIJA IN PRISTRELITEV⁸

A. NAVODILA ZA IZVEDBO

01151 **Cilji**

- a. *Vojakom opisati namerilni sistem.*
- b. *Vojake naučiti, kako na strelnem daljnogledu narediti popravke po višini (elevacija) in po smeri (prehitki).*
- c. *Vojake naučiti, kako se naredijo popravki in pristreljevanje ostrostrelne puške.*

01152 **Čas**

Dve šolski uri (90 minut).

01153 **Metoda**

Osnovna tema v učilnici ali na prostem.

01154 **Sredstva:**

- ostrostrelna puška in transportni kovček s pripadajočimi deli: 1 na vojaka,*
- kolimator: 1 na vojaka,*
- risalni žeblički z velikimi glavami: po potrebi,*
- tarče in panoramska slika: po potrebi.*

01155 **Priprava**

- a. *Sredstva za izvedbo teme.*
- b. *Naloge za izračun popravkov.*

B. IZVEDBA

Pripravljalne dejavnosti

01156 **Varnostni ukrepi** – standardni varnostni postopki

Razdelite vojake v pare.

01157 **Utrjevanje znanja**

V utrjevanje vključite prilagoditev ostrostrelne puške in odstranjevanje strelnega daljnogleda.

Uvod

01158 **Razložite:** ostrostrelski sistem vključuje tudi strelni daljnogled in mehanske merke. Strelni daljnogled je Schmidt und Bender PM II 3–12 x 50 LP, ki ga je mogoče odstraniti in ponovno namestiti brez potrebe po ponovnem pristreljevanju. Zaradi povečave omogoča strelni daljnogled ostrostrelcu, da deluje na večje razdalje. Tudi mehanski merki so učinkoviti in omogočajo

---

8 Zeroing.

natančnost, vendar na krajše razdalje. Mehanski merki se uporabljajo samo takrat, ko je strelni daljnogled tako poškodovan, da ni več uporaben.

Strelni daljnogled

01159 *Razložite in prikažite, vojaki ponavljajo:* če pogledate skozi strelni daljnogled, boste opazili namerilni križ (vizirni ris). Namerilni križ je mogoče premikati po višini z vrtenjem bobna elevacije in po smeri z vrtenjem bobna stranskih prehitkov. Na obeh bobnih je vrednost klika 1/3 kotne minute, vrednost, ki predstavlja 10 mm na razdalji 100 metrov. Z bobnom na levi strani je mogoče uravnati paralakso in hkrati približno oceniti razdaljo. Z obračanjem okularja se spreminja diopterski popravek.

01160 *Pridobljeno znanje utrjujte z vprašanji in vajo.*

Nastavitev merkov

01161 *Elevacija*

Razložite: bobnen elevacije je namenjen spreminjanju položaja namerilnega križa po višini, zaradi česar ni več treba meriti višje ali nižje. Obračanje bobna elevacije v smeri urnega kazalca dvigne točko srednjega zadetka, obračanje v levo pa to točko spusti.

01162 *Razložite in prikažite, vojaki ponavljajo:* z obračanjem bobna elevacije nastavite razdaljo (v vrednosti kotnih minut) do cilja. Ker pot izstrelka ni ravna, temveč je v obliki parabole, je nastavitve vrednosti na bobnu elevacije za vsako razdaljo drugačna. Na bobnu elevacije je 227 klikov, kar omogoča nastavitve vrednosti popravkov za razdalje, do katerih je sistem še uporaben. Čeprav je med razdaljami potrebno različno število klikov, ima en klik stalno vrednost. Preprosta formula za izračun premika točke srednjega zadetka je 10 mm x razdalja do cilja v stotinah metrov.

Primer: razdalja do cilja je 300 m, bobnen elevacije premaknete za en klik, točka srednjega zadetka se spremeni za $3 \times 10 \text{ mm} = 30 \text{ mm}$.

01163 *Pridobljeno znanje utrjujte z vprašanji in vajo.*

01164 *Bočni prehitki (po smeri)*

Razložite in prikažite, vojaki ponavljajo: bobnen za bočne popravke ima enako razdelitev kot bobnen elevacije – en klik je vreden 1/3 kotne minute. Število vseh klikov je 69 v levo in 69 v desno. Za izračun premika točke srednjega zadetka velja ista formula kot za elevacijo.

01165 *Pridobljeno znanje utrjujte z vprašanji in vajo.*

Rektifikacija

01166 *Razložite:* da bi bili pri prvem streljanju z ostrostrelno puško zadetki v zeleni točki ali vsaj blizu nje, je treba uravnati usmerjenost cevi z namerilnim sistemom. Postopek se imenuje rektifikacija. Ta sicer ne nadomesti pristreljevanja, temveč samo zmanjša število potrebnih nabojev za pristreljevanje. Pri rektifikaciji se uporablja kolimator⁹. To je optična naprava, ki se postavi na konec cevi. Ko orožje pristrelite, lahko s kolimatorjem zapišete osebno pristrelitev¹⁰ brez potrebe po ponovnem streljanju.

9 Small Arms Collimator – SAC.

10 Personal Zeroing Position – PZP.

Značilnosti kolimatorja

01167 *Razložite*: kolimator je optični pripomoček, namenjen preverjanju usmerjenosti namerilnega sistema glede na usmerjenost cevi. S pravilno in natančno uporabo kolimatorja lahko izvedete nekatere postopke:

- a. *Rektifikacija*: na koncu procesa je namerilni sistem poravnan s cevjo oziroma iz mreže lahko odčitate, za koliko je treba spremeniti položaj namerilnega križa.
- b. *Zapišete pristrelitev*: po pristrelitvi lahko preverite, kakšne nastavitve namerilnega sistema so nujne, da izstrelek zadene namerilno točko.
- c. *Preverite pristrelitev*: po kalibraciji kolimatorja s pristreljenim orožjem lahko kadar koli preverite, ali je orožje še vedno pristreljeno. Kadar se zgodi zamik, pa lahko pristrelitev popravite brez ponovnega pristreljevanja.

Namestitev kolimatorja v cev in odstranjevanje

01168 *Razložite in prikažite (vojaki so razdeljeni v pare)*: za opisane postopke potrebujete pomočnika:

- a. Preverite izpraznjenost ostrostrelne puške.
- b. Preverite, ali so popravki elevacije na merkih nameščeni za razdaljo 100 metrov, popravki po smeri pa na vrednosti 0.
- c. Zavzemite ležeči položaj s podporo nožic.
- d. Pomočnik naj vzame kolimator, izbere pravilen vložek in namesti kolimator v cev. Kolimator je treba obračati toliko časa, dokler ne stoji popolnoma navpično. Preverite, ali se usmerjenost mreže v kolimatorju ujema z uravnanoostjo namerilnega križa (vodoravno in navpično). S tem je postopek preverjanja končan.
- e. Pomočnik prime z eno roko za cev, z drugo pa potegne kolimator iz cevi. Pri odstranjevanju kolimatorja je vedno treba prijeti za cev.
- f. Kolimator vrnite v transportni kovček.

01169 *Pridobljeno znanje utrjujte z vajo*.

Rektifikacija s kolimatorjem

01170 *Razložite*: položaj merkov premikajte glede na cev. Merki so nastavljeni po višini in smeri. Sredina namerilnega križa mora pokrivati primerno mesto na mreži kolimatorja. Ko je postopek opravljen, pomočnik sname kolimator in ga pospravi v transportni kovček.

01171 *Pridobljeno znanje utrjujte z vajo. Vojaki delajo v parih*.

Zapisovanje pristrelitve

01172 *Razložite in prikažite, zraven uporabljajte pripravljene pripomočke*.

Takoj ko orožje pristrelite, pristrelitev zapišite. Pri tem uporabite kolimator in zapišite položaj namerilnega križa glede na mrežo v kolimatorju.

01173 *Pridobljeno znanje utrjujte z vajo*.

Rektifikacija brez kolimatorja

01174 Ostrostrelno puško je mogoče rektificirati tudi brez kolimatorja. Puško postavite v stabilen položaj (najboljše je, če jo utrdite z vrečami peska). Nato odstranite zaklep in skozi cev namerite v oddaljeno namerilno točko¹¹ (vsaj 300 metrov). Boben elevacije nastavite na vrednost 100 metrov, boben bočnih popravkov pa na vrednost 0. Zdaj izmenično glejte skozi cev in merke. Merke predstavljate toliko časa, dokler niso natančno v sredini oddaljene točke.

01175 *Pridobljeno znanje utrjujte z vprašanji in vajo. (Nastavitve merkov ostanejo v prvotnem položaju.)*

Pristreljevanje

01176 *Razložite*: najboljša razdalja za pristreljevanje je 100 metrov (tako za mehanske merke kot za strelni daljnogled). Med pristreljevanjem ne smete spreminjati namerilne točke, saj je potem zelo težko ugotoviti pravilne popravke. Pristrelitev lahko izvedete tudi na krajših razdaljah, če večja razdalja ni mogoča, vendar ob prvi priložnosti preverite pristrelitev.

01177 *Pristreljevanje s strelnim daljnogledom*

Razložite in prikažite, vojaki ponavljajo (slika 26): na bobnu elevacije nastavite vrednost za razdaljo 100 m, na bobnu bočnih popravkov pa vrednost 0. Iz ležečega položaja s podporo nožic izstrelite 5 streliv v spodnji rob namerilne točke (karo ali kvadrat). Preverite zadetke in določite točko srednjega zadetka. Glede na točko srednjega zadetka premaknite namerilni križ.

01178 *Razložite*: dobra skupina zadetkov je bistvena za pravilno pristrelitev, zato mora biti skupina na razdalji 100 m manjša od 30 mm. Kadar pa izvajate pristrelitev na razdalji 25 m, naj ne bo skupina zadetkov večja od 25 mm. Namerilna točka mora biti enaka točki zadetka. Če je nastavitve merkov treba popraviti, je treba vedeti, da en klik prestavi točko srednjega zadetka za 1 cm. Ko je pristrelitev uspešno končana, odvijte pokrove na bobnih in zavrtite vrednosti za razdaljo 100 metrov. Vrednost nastavitve si zapišite. Nato izstrelite še 5 potrdilnih streliv.

01179 Pristrelitev se izvaja po programu pripravljalnih streljanj – vaja 1. Ostrostrelec lahko strelja še iz drugih položajev, kajti pristrelitev iz ležečega položaja ni nujno enaka pristrelitvi iz drugih položajev.

01180 *Pridobljeno znanje utrjujte z vprašanji in vadite s tarčami.*

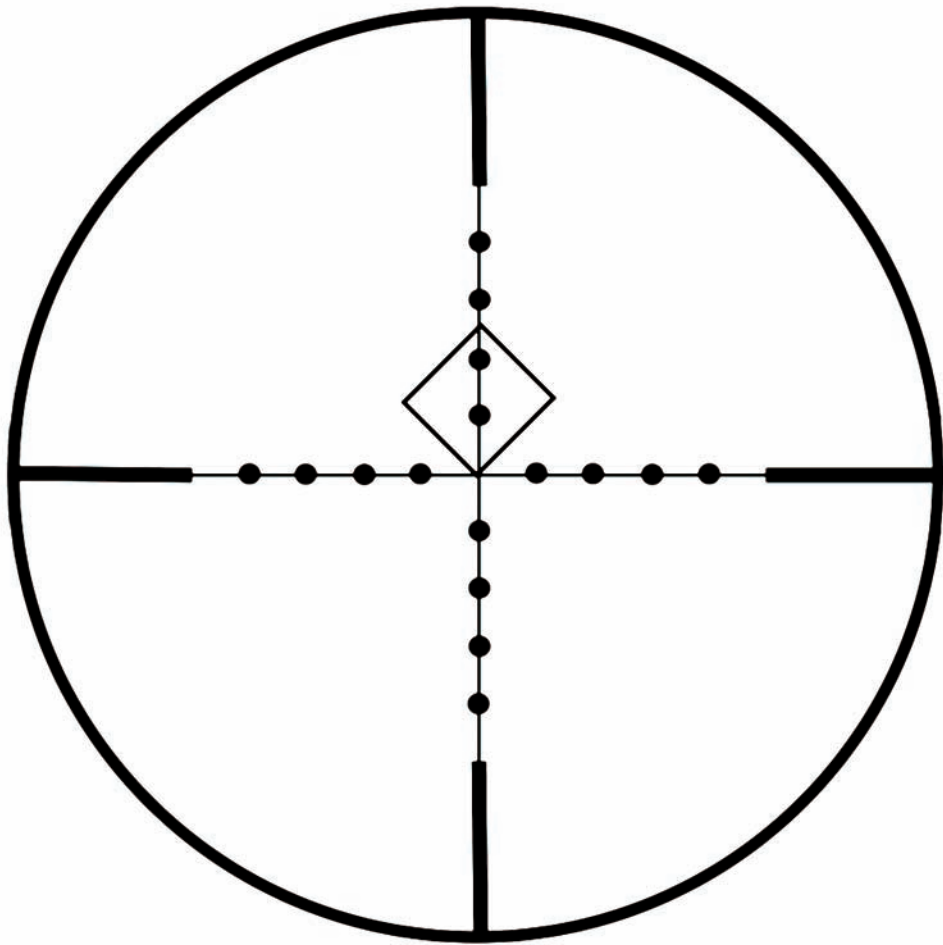
Sklep

01181 **Ob koncu teme:**

- a. *vojaki sprašujejo;*
- b. *utrdite znanje s postavljanjem vprašanj in praktičnim delom, če je čas;*
- c. *izvajajte varnostne ukrepe;*
- d. *pospravite opremo;*
- e. *v povzetku:*
  - 1) poudarite pomembnost pravilne pristrelitve;
  - 2) poudarite pomembnost streljanja z ostrim strelivom in pridobivanje izkušenj;
  - 3) napovejte naslednjo temo.

---

11 Distant Aiming Point – DAP.

Slika 26: Namerilna točka (slika ni v razmerju)

TEMA 6 – OSNOVE DOBREGA STRELJANJA

A. NAVODILA

01176 **Cilji**

Vojake je treba naučiti držati ostrostrelno puško, meriti in streljati.

01177 **Čas**

Ena šolska ura (45 minut).

01178 **Metoda**

Osnovna tema v učilnici ali na prostem.

01179 **Sredstva:**

- ostrostrelna puška s strelnim daljnogledom: 1 na vojaka,*
- šolski naboji: 10 na vojaka,*
- tarče: po potrebi,*
- tabla ali pano: po potrebi.*

01180 **Priprava**

- a. *Postavite tarče in na tablo narišite potrebne skice.*
- b. *Na vseh puškah preverite, ali se serijske številke ostrostrelne puške in strelnega daljnogleda ujemajo.*

01181 **Razno**

Osnove streljanja se nanašajo na vse streljanje. Ta tema je še posebno namenjena poglobljeni razpravi o temeljih, hkrati pa je ponovitev že usvojenega znanja. Ker med procesom merjenja s strelnim daljnogledom ni mogoče preveriti, kako strelec meri, razlagajte s skicami. Pri streljanju s strelivom .308 Winchester se sprosti veliko več energije kot pri strelivu 5,56 mm. Nepravilno držanje ostrostrelne puške se kaže v nepravilni razdalji med očesom in okularjem, v zadetku, odsun pa lahko poškoduje ostrostrelca (ostrostrelsko oko).

B. IZVEDBA

Pripravljalne dejavnosti

01182 **Varnostni ukrepi** – standardni varnostni postopki

01183 **Utrjevanje znanja**

Načini streljanja.

Uvod

01184 **Razložite:** nekateri dobri ostrostrelci upoštevajo osnove streljanja podzavestno, drugi jih med streljanjem zavestno preverjajo, za vse pa je značilno, da osnov nikoli ne zanemarijo. Od

vas, bodočih ostrostrelcev, se pričakuje in zahteva, da postanete boljši strellec, kot je povprečen vojak v pehoti. Vsi ste opravili osnovno usposabljanje, v katerem so vas naučili tudi osnov streljanja. Vse osnove morate zdaj že popolnoma razumeti in jih upoštevati. Ker pa je zaradi razlike med avtomatsko puško F 2000 S in ostrostrelno puško treba izvajati različne tehnike streljanja, morate te tehnike še posebno dobro obvladovati.

Držanje ostrostrelne puške

01185 *Razložite*: za dobro streljanje so temeljni:

- a. udoben strelski položaj,
- b. trden prijem ostrostrelne puške z desno roko,
- c. pravilna poravnava merkov in proženje brez premikanja namerilne točke.

01186 *Razložite in prikažite v ležečem položaju*:

- a. Osnovni ležeči položaj in držanje ostrostrelne puške sta podobna kot pri drugih položajih, kadar streljate s puško. Z desno roko primite za pištolski ročaj, položaj telesa naj bo udoben in v smeri streljanja.
- b. Položaj preverite in popravljate skupaj s položajem ostrostrelne puške. Najlažje je, če prožite »na suho«.
- c. *Udobnost*: pri streljanju je pomembno, da ste v udobnem položaju, puška pa pravilno prirejena za vaše potrebe.
- d. *Komolci*: komolce postavite toliko narazen, da je položaj udoben in stabilen. Kadar so komolci preveč narazen ali skupaj, položaj ne bo niti udoben niti stabilen.
- e. *Prijem*: ostrostrelno puško podpirajte z obema rokama, ramo in brado. Z desno roko držite pištolski ročaj tako močno, da lahko nadzirate usmerjenost puške.
- f. *Leva roka*: z levo roko podpirajte kopito tako trdno, da se orožje ne premika pri manipulaciji zaklepa ali strelnega daljnogleda.
- g. *Prijem z desno roko*: ker z desno roko velikokrat slabo držimo, je treba paziti, kako močno držimo ostrostrelno puško. Zaradi premočnega držanja lahko postanemo utrujeni in se začnemo tresti ali pa se utruji vse telo.
- h. *Preverjanje in popravki*: dober ostrostrelec bo vedno preveril položaj telesa in upošteval naučena navodila. Pri tem ne bo pozabil na poravnavo nožic.
- i. *Urjenje*: najpomembnejše je nenehno urjenje, saj je tako mogoče odkriti napake in izboljšati rezultate.

01187 *Nadzor položaja*

- a. *Strelni daljnogled* pomaga pri odkrivanju premikanja, kajti vsak premik je zaradi povečave lažje opaziti.
- b. *Stabilnost*: nihanje in nesposobnost držati orožje stabilno lahko izvirata iz na primer slabih začetnih navodil, pomanjkanja vaje, pomanjkanja odločnosti ali nezadostne fizične pripravljenosti.
- c. *Uporaba kritja*: izurjen ostrostrelec ne more nikoli zavzeti takega položaja, da bi odpravil kakršno koli premikanje, lahko pa se čim manj premika.

01188 *Pridobljeno znanje utrjujte z vprašanji in vajo.*

Streljanje in nadzor sprožilca

01189 Dihanje

Razložite: do napačnega dihanja navadno ne pride zaradi slabega nadzora dihanja, temveč zato, ker se dih predolgo zadržuje. Predolgo zadrževanje se kaže v utrujenosti in tresenju telesa, kar se prenaša na ostrostrelno puško.

01190 *Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji.*

01191 Poteg sprožilca

Razložite in prikažite:

- a. *Motenje merjenja:* sposobnost potega sprožilca, ne da bi se pri tem vplivalo na merjenje, je verjetno najpomembnejši del streljanja. Ostrostrelec, ki ne zna pravilno prožiti, bo imel slabše zadetke.
- b. *Pritisk na sprožilec:* začetni hod sprožilca (pri puškah z dvostopenjskim sprožilcem) je treba premagati takrat, ko začnete meriti. Medtem ko se slika skozi merke izboljšuje, je treba postopno povečevati pritisk.
- c. *Ročica sprožilca:* najboljšo ročico boste dosegli, če postavite prst na sprožilec na prostor, kjer leži najbolj naravno in brez prisile.
- d. *Držanje z desno roko:* preden položite prst na sprožilec, je bistveno, da za orožje trdno prime. Kadar je prijem preohlapen, boste podzavestno utrjevali prijem med povečevanjem pritiska na sprožilec, zato lahko izgubite popolni nadzor nad ostrostrelno puško. Prijem puške naj bo tako močan, da se slika skozi strelni daljnogled ne bo spreminjala, ko boste začeli povečevati pritisk na sprožilec. Postopek ponavljate tako dolgo, dokler ga ne izvedete refleksno.

01192 Posledice slabega nadzora sprožilca

- a. *Prehiter poteg:* najpogostejša napaka je prehiter poteg zaradi slabega prijema z desno roko. Zato je zadetek usmerjen navadno nizko in v desno.
- b. *Zaustavljanje merjenja:* hiter in gladek poteg sprožilca je bistven, kajti orožja ni mogoče držati dalj časa popolnoma mirno.
- c. *Preverjanje:* s kovancem na koncu cevi lahko preverite, ali je bilo proženje gladko. Na konec cevi postavite kovanec, nato napnite udarno iglo. Če kovanec ostane na cevi tudi po proženju, pomeni, da je proženje dobro.

01193 *Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji in vajo.*

01194 Trzanje

Razložite:

- a. Trzanje je refleksen odziv zaradi pričakovanja odsuna, ki se zgodi pri proženju. Doživijo ga vojaki, ki niso vajeni ali se bojijo orožja, ravno tako tisti, ki jih boli ličnica ali rama (zaradi slabega držanja orožja). Ta napaka naj bi bila odpravljena v začetnih usposabljanjih na začetku vojaške kariere. Bodoči ostrostrelci se ne smejo bati orožja. Napako je težko odkriti, rezultati pa jasno kažejo, da je nekaj narobe.
- b. Težave pri odkrivanju trzanja se pojavijo, ker odsun orožja zakrije trzaj strelca. Eden izmed pokazateljev so zelo razpršeni zadetki.
- c. Da bi lahko odkrili trzaj, se okvir napolni z ostrimi in šolskimi naboji, tako da vojak tega ne ve. Pri streljanju bo inštruktor jasno videl, ali vojak trza pred samim strelom.
- d. Kadar trza izkušen ostrostrelec, to sam opazi in z vajami proženja napako odpravi.
- e. Neizkušen ostrostrelec bo skoraj zagotovo potreboval inštruktorjevo pomoč.
- f. Kadar je vzrok trzanja bolečina, je najboljša, da se dan ali dva ne strelja, saj se sicer napaka lahko samo še stopnjuje.

Mehanski merki

01195 *Razložite*: v nekaterih primerih, ko zaradi različnih vzrokov ni mogoče uporabljati strelnega daljnogleda, lahko uporabite mehanske merke. Sicer pa uporaba mehanskih merkov ni preveč priporočljiva.

01196 *Uporaba mehanskih merkov*

Razložite in prikažite, vojaki ponavljajo:

- a. *Namestitev merkov*: odstranite strelni daljnogled, dvignite mehanske merke in na njih nastavite primerno razdaljo.
- b. *Merjenje z mehanski merki* je enako kot pri drugem orožju z mehanskimi merki.
  - 1) Razdalja med očesom in zadnjim merkom mora biti vedno enaka, tako da je tudi slika skozi merke ves čas enaka. Sprememba razdalje bo vplivala na zadetke, kajti lahko se zgodi, da oko ni točno na sredini zadnjega merka.
  - 2) Nemogoče je videti hkrati dva predmeta na različni razdalji enako razločno. Zato tudi ni mogoče hkrati videti zadnjega in sprednjega merka ter cilja enako jasno. Med merjenjem je treba spreminjati točko izostritve:
    - a. Ostra slika cilja, izbira namerilne točke, uravnava sprednjega merka, ki je viden zamegljeno na namerilni točki.
    - b. Ostra slika vrha sprednjega merka, ki je na sredini cilja oziroma v namerilni točki.
    - c. V trenutku proženja se mora sprednji merki videti popolnoma jasno.

01197 *Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji in vajo.*

Sklep

01198 *Ob koncu teme:*

- a. *vojaki sprašujejo;*
- b. *utrđite znanje s postavljanjem vprašanj in praktičnim delom, če je čas;*
- c. *izvajajte varnostne ukrepe;*
- d. *pospravite opremo;*
- e. *v povzetku:*
  - 1) poudarite pomembnost upoštevanja osnov dobrega streljanja pri vsakem strelu;
  - 2) napovejte naslednjo temo.

TEMA 7 – DRUGI STRELSKI POLOŽAJI

A. NAVODILA

01199 *Cilji*

Vojake naučiti Hawkinsov položaj in druge strelske položaje.

01200 *Čas*

Dve šolski uri (90 minut).

01201 **Metoda**

Osnovna tema na prostem.

01202 **Sredstva:**

- *ostrostrelna puška s strelnim daljnogledom: 1 na vojaka,*
- *jermen: 1 na vojaka.*

01203 **Priprava**

- a. *Izberite teren, ki je razgiban in z manjšimi vdolbinami.*
- b. *Vojaki naj na ostrostrelno puško namestijo jermene.*

01204 **Razno**

Nespametno bi bilo izvajati pouk v učilnici, kjer so tla popolnoma ravna, zato je treba najti teren, ki je primeren za pouk. Dober teren omogoča prikaz in urjenje strelskih položajev. Pri nekaterih položajih je treba uporabljati nožice in oporo kopita. Zato je treba izbrati tak teren, ki omogoča dovolj kritja.

B. IZVEDBA

Pripravljalne dejavnosti

01205 **Varnostni ukrepi** – *standardni varnostni postopki*

01206 **Utrjevanje znanja**

Uporaba jermena v ležečem položaju in osnovni strelski položaji.

Uvod

01207 *Razložite:* zaradi terena bo treba včasih osnovne strelske položaje prirediti, da bi lahko uspešno delovali po ciljnih in izpolnili nalogo. Spoznali boste, da sta Hawkinsov in stranski strelski položaj primerna skoraj za vse situacije. Kadar zaradi različnih vzrokov ni mogoče uporabljati ležečega položaja, je najpametneje uporabiti ta dva strelska položaja, saj sta pri obeh mogoča dobra podpora in majhen obris.

Hawkinsov in stranski strelski položaj

01208 **Hawkinsov položaj**

Razložite in prikažite, vojaki ponavljajo (slika 27): kadar je treba streljati na terenu, ki je precej raven, in so edini zakloni manjše depresije, je treba izbrati Hawkinsov položaj zaradi stabilnosti in nizkega profila. Da bi zavzeli ta položaj, je treba upoštevati nekatera navodila:

- a. *telo:* položaj telesa je treba v nasprotju z ležečim položajem usmeriti precej v levo;
- b. *leva podlaket in dlan:* leva podlaket leži skoraj vsa na tleh, dlan pa objema jermen, ki je prirejen za ta položaj;
- c. *kopito:* peta kopita je na tleh pod ramo;
- d. *odsun:* za nadzor odsuna je treba trdno držati jermen in ga rahlo potiskati naprej. Kopito ne sme biti v stiku s trdo podlago.

01209 **Prilagojen Hawkinsov položaj**

Razložite in prikažite, vojaki ponavljajo: včasih je teren precej mehak ali pa je depresija v tleh premajhna, da bi bila cev dovolj dvignjena od tal. Da bi lahko dovolj visoko dvignili cev, spremenite položaj kopita, tako da ga z vrhom namestite na vrh ramenskega žepa.

01210 *Pridobljeno znanje utrjujete z vajo.*

01242 **Stranski položaj**

Razložite in prikažite, vojaki ponavljajo (slika 28): stranski položaj se uporablja pri streljanju na strmem terenu in omogoča dobre zadetke. Da bi zavzeli ta položaj, je treba upoštevati nekatera navodila:

- a. *telo:* lezite skoraj na hrbet, kopito naslonite na ramenski sklep in ga primite z nadprijemom;
- b. *noge* naj bi bile prekrížane, tako da lahko ostrostrelna puška počiva na stegenski mišici. Višino cevi je mogoče uravnati z dvigovanjem ali s spuščanjem nog;
- c. *razdalja med očesom in okularjem:* ker je razmik precej večji kot navadno, je viden samo del vidnega polja v sredini strelnega daljnogleda. Da bi lahko našli cilj, mora biti glava popolnoma na miru, oko pa v sredini optične osi.

01211 *Pridobljeno znanje utrjujete z vajo.*

Drugi strelski položaji

01212 *Razložite:* z ostrostrelno puško lahko uporabljate vse strelske položaje, ki jih je mogoče uporabljati z avtomatsko puško F 2000 S, le da jih je treba malo prilagoditi zaradi dolžine ostrostrelne puške in taktične situacije. V vseh položajih lahko uporabljate jermen, ki ga je za različne položaje treba prirediti po dolžini. Točke, ki so pomembne za vsak položaj, so opisane pri vsakem od naslednjih položajev.

01213 **Sedeči položaj**

Razložite in prikažite, vojaki ponavljajo: položaj je mogoče zavzeti na dva načina:

Sedeči z razširjenimi nogami (slika 29):

- 1) stopala naj ne bodo preveč narazen,
- 2) komolce naslonite na notranjo stran kolen, tako nizko, da je položaj še vedno udoben,
- 3) težo telesa prenesite naprej in se nato sprostite.

Sedeči s prekrížanimi nogami (slika 30):

- 1) enako kot pri prejšnjem položaju, le da stopala prekrížate,
- 2) komolci lahko počivajo na notranji strani kolen.

b. Sedeči položaj z naslonom

V tem položaju lahko sedite na kateri koli način, ki je primeren za kritje in ki omogoča, da ostrostrelna puška počiva na platformi, ki bo omogočila stabilnost. Pri položaju pazite, da se cev ne dotika nobenega predmeta, zaradi katerega bi zgrešili strel. Ostrostrelno puško lahko držite kot pri osnovnih položajih, vendar naj levo roko uporabite kot pri Hawkinsovem ali stranskem položaju. Kadar je mogoče, položite komolce tako, da počivajo na notranji strani kolen. Dober strelski položaj lahko zavzamete tudi s pomočjo navpične podpore.

01214 *Pridobljeno znanje utrjujete z vajo.*

01215 **Klečeči položaj**

Razložite in prikažite, vojaki ponavljajo (slika 31): klečečega položaja ni primerno uporabiti na dvignjenem terenu, saj lahko že najmanjša napaka povzroči izgubo stabilnosti. Ko želite uporabiti klečeči položaj, ga zavzemite tako:

- a. *Desna noga:* pokleknite na desno koleno, ne da bi prestavili levo nogo iz položaja, ki je najudobnejši. Z desno polovico zadnjice se naslonite ali sedite na peto desne noge, telo ne sme biti nagnjeno preveč nazaj.
- b. *Leva noga:* usmerite levo nogo in prste s celotnim stopalom na tleh v cilj. Levi komolec naslonite na spodnji del leve noge. S premikanjem leve noge naprej ali nazaj lahko spreminjate elevacijo cevi.
- c. *Desni komolec:* desni komolec dvignite tako visoko, da nastane v ramenskem sklepu »žep«, v katerega namestite kopito.
- d. *Jermen:* jermen lahko uporabite na osnovni način.

01216 **Klečeči položaj s podporo**

Razložite in prikažite, vojaki ponavljajo (slika 32): položaj je enak kot tisti pri streljanju z avtomatsko puško F 2000 S. Treba je upoštevati nekatera navodila:

- a. z levo roko lahko primete ostrostrelno puško kot pri Hawkinsovem ali stranskem položaju;
- b. medtem ko ste v položaju, pazite, da cev ni nikamor naslonjena.

01217 *Pridobljeno znanje utrjujete z vajo.*

01218 **Stoječi položaj**

Razložite in prikažite, vojaki ponavljajo (slika 33): ta položaj je izmed vseh standardnih položajev najmanj stabilen. Da bi zadeli cilj, je treba veliko vaditi. Položaj zavzamete tako:

- a. *Stopala:* stopala namestite v širino ramen in jih obrnite za približno 45° v desno glede na cilj.
- b. *Kopito:* kopito namestite malo višje v ramenski sklep kot pri drugih položajih, tako da je strelni daljnogled bolj v liniji oči.
- c. *Desni komolec:* usmerite ga navzven, saj tako v ramenskem sklepu nastane »žep«, v katerega namestite kopito.
- d. *Desna roka:* večinoma podpirate z desno roko, s katero trdno držite pištolski ročaj.
- e. *Leva roka:* lahko je stisnjena v pest, členki so usmerjeni navzgor. Nanjo naslonite puško, na členke pa samo okvir. Levi komolec položite tako, da počiva na boku ali opremi.

01219 **Vpliv vetra**

Razložite: pri streljanju iz stoječega položaja lahko veter zelo vpliva na strelca. Zato je najbolje, da sprožite, kadar ni vetra.

1111 **Stoječi položaj s podporo**

Razložite in prikažite, vojaki ponavljajo (slika 34): položaj je podoben stoječemu položaju brez podpore. Podpore uporabite enako kot pri klečečem položaju. Podobno kot pri drugih položajih s podporo je treba tudi pri tem paziti, da se cev ne dotika predmetov. Z levo roko lahko primete puško kot pri Hawkinsovem ali stranskem položaju.

01220 *Pridobljeno znanje utrjujete z vajo.*

Sklep

01221 **Ob koncu teme:**

- a. *vojaki sprašujejo;*
- b. *utrdite znanje s postavljanjem vprašanj in praktičnim delom, če je čas;*
- c. *izvajajte varnostne ukrepe;*
- d. *pospravite opremo;*
- e. *v povzetku:*
  - 1) *Hawkinsov ali stranski položaj oziroma različice teh položajev so poleg osnovnih položajev najprimernejše, ker so stabilne, strelčeva silhueta pa je majhna;*
  - 2) *napovejte naslednjo temo.*

Slika 27: Hawkinsov položaj

Slika 28: Stranski položaj

Slika 29: Sedeči položaj z razširjenimi nogami

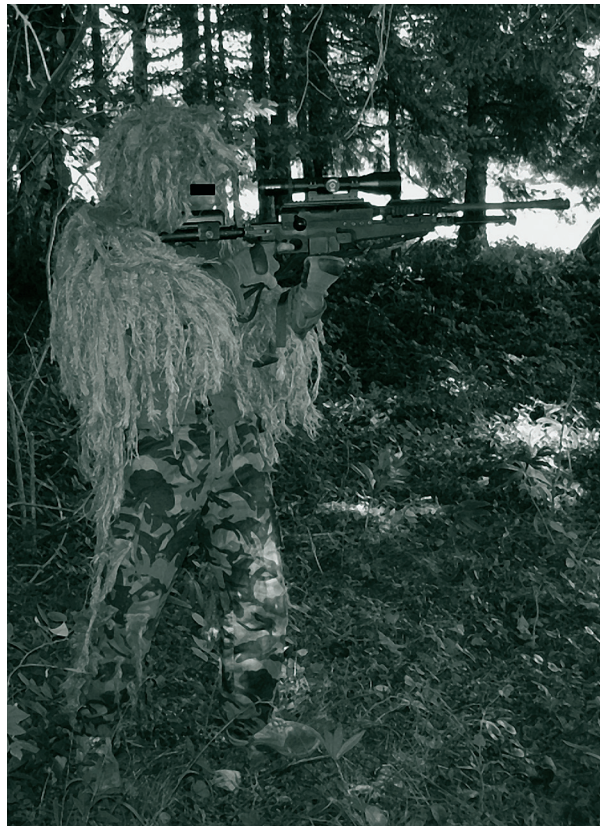
Slika 30: Sedeči položaj s prekrižanimi nogami

Slika 31: Klečeči položaj

Slika 32: Klečeći položaj s podporo

Slika 33: Stojeći položaj

Slika 34: Stoječi položaj s podporo

TEMA 8 – PREMIKANJE Z OSTROSTRELNO PUŠKO

A. NAVODILA ZA IZVEDBO

01222 Cilji

Vojake naučiti, kako se z ostrostrelno puško premika po terenu.

01223 Čas

Ena šolska ura (45 minut).

01224 Metoda

Osnovna tema na prostem.

01225 Sredstva:

- ostrostrelna puška s strelnim daljnogledom: 1 na vojaka,*
- jermen za nošenje: 1 na vojaka,*
- maskirna obleka: 1 na vojaka.*

01226 Priprava

- a. Pred začetkom predavanj poiščite teren, na katerem je mogoče prikazati več različnih tehnik*

premikanja.

- b. *Strelni daljnogled in jermen morata biti nameščena na ostrostrelni puški.*

01227 **Razno**

- a. *V tej lekciji se ponovijo načini premikanja pehotnika po bojišču. Še posebno so poudarjena pomembna navodila za ostrostrelce. Inštruktor naj ne uči teh veščin, temveč določi vojaka, ki prikaže premikanje.*
- b. *Temo sestavljajo ponovitev vojakovega premikanja po bojišču in elementi, ki se nanašajo na ostrostrelce. Inštruktor naj ne uči postopkov, ki jih vojaki že morajo znati. Pokaže naj jih nekdo izmed vojakov.*

B. IZVEDBA

Pripravljalne dejavnosti

01228 **Varnostni ukrepi** – standardni varnostni postopki

01229 **Utrjevanje znanja**

Utrjevanja znanja ni.

Uvod

01230 *Razložite:* pehotnik naj bi bil krit z ognjem ali pa vsaj maskiran z dimom premika vedno, kadar se premika po bojišču. Ker ostrostrelec skoraj nikoli nima te možnosti, se je treba naučiti premikati neslišno in neopazno. Brez rednega urjenja bo ostrostrelčevo premikanje nevesče in utrujajoče, zato ga je treba nenehno uriti v različnih razmerah.

Premikanje z ostrostrelno puško

01231 **Kaj vpliva na premikanje**

Razložite: obstajajo osnovne metode premikanja, ki jih lahko uporabite in po potrebi spreminjate, tako da ustrezajo vam in vaši okolici. Ne glede na način premikanja je treba upoštevati nekatera pravila:

- a. *Preorano polje:* kadar prečkate preorano polje, se premikajte čim nižje in blizu brazdam.
- b. *Vznemirjanje divjih živali:* kadar preplašite ptice ali druge divje živali, obstanite na mestu in opazujete. Hrup, ki ga zganjajo divje živali, lahko pritegne sovražnika ali pa izda njegov položaj.
- c. *Maskiranje:* pred vsakim premikom se zamaskirajte glede na okolico.
- d. *Sosledje postopkov:* postopki, ki jih izvajate med premikanjem, si vedno sledijo po vrstnem redu, in sicer: premik, premor, poslušanje, opazovanje in znova premikanje. Med premorom načrtujte pot do naslednjega položaja, s katerega boste opazovali izbrano pot.
- e. *Premikanje:* vsakršno premikanje izvedite pazljivo in prikrito.
- f. *Spreminjanje smeri:* kadar koli se premikate po visoki travi ali trsju, občasno spremenite smer. Premikanje naravnost povzroča nenaravno gibanje vegetacije, za vami pa ostane sled, ki je ni težko opaziti.
- g. *Prečkanje ceste:* kadar je treba prečkati cesto ali pot, na kateri je malo kritja, poiščite na karti dolino ali ovinek ter tam hitro in tiho prečkajte oviro.
- h. *Prednost (hrup):* izkoristite hrup na bojišču v svojo korist, saj boste lahko tako preusmerili

sovražnikovo pozornost.

- i. *Strma pobočja*: če je le mogoče, se izogibajte strmim pobočjem, predvsem tistim, na katerih je veliko kamenja in peska.
- j. *Silhueta*: izogibajte se tudi območjem brez vegetacije in območjem, na katerih je premikanje zaradi terena in razmer očitno.

01232 Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji.

01233 **Hoja**

Razložite in prikažite, če je treba: pri hoji je pomembno, da so stopala popolnoma na tleh, saj lahko z nepazljivim premikom povzročite nepotreben hrup. Pri tistem premikanju je bistveno ravnotežje, ki ga je najlažje doseči, če kolena malo upognete, roke pa spustite precej nizko ob telesu. Iz tega položaja je prehod v kritje zelo preprost (slika 35 prikazuje dva načina nošenja ostrostrelne puške pri hoji). Glede na okoliščine je lahko ostrostrelna puška odvarovana ali zavarovana. Po vsakem premiku je treba preveriti položaj bobnov na strelnem daljnogledu.

01234 Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji in vajo.

01235 **Plazenje po rokah in kolenih**

Razložite in prikažite, če je treba (slika 36):

- a. *postopek*: glejte Priročnik za ostrostrelce;
- b. *odriv*: odivate se z levim komolcem in desno roko;
- c. *varovalka*: kadar se premikate tako, je orožje zavarovano. Odvarovano je samo v sili.

01236 Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji in vajo.

01237 **Plazenje po vseh štirih**

Razložite in prikažite, če je treba:

- a. *postopek*: glejte Priročnik za ostrostrelce;
- b. *nošenje puške*: ostrostrelno puško lahko nosite v obeh rokah, tako da je boben za bočne prehitke usmerjen navzgor ali pa ostrostrelno puško držite spredaj za jermen, tako da leži celotna teža orožja na podlakti;
- c. *omejitev zaradi širine*: drugi način držanja je primernejši, kadar se plazite v jarku ali kanalu, saj se bobni na strelnem daljnogledu lažje premaknejo. Negativna stran tega načina je čas, ki je potreben za zavzetje strelskega položaja, saj jermen ni nameščen na roko;
- d. *varovalka*: ne glede na način držanja orožja je položaj varovalke odvisen od trenutne situacije.

01238 Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji in vajo.

01239 **Plazenje po trebuhu**

Razložite in prikažite, če je treba (slika 37):

- a. *postopek*: pri plazenju po trebuhu mora biti celotno telo v stiku s podlogo;
- b. *odriv*: odivate se z notranjo stranjo stopal, hkrati se z rokami potegneta naprej;
- c. *nošenje puške*: ostrostrelno puško lahko nosite v obeh rokah, tako da boben za bočne prehitke usmerite navzgor ali pa držite puško spredaj za jermen, da leži na podlakti (slika 56);
- d. *opazovanje*: pri plazenju po trebuhu je normalno in zaželeno, da je glava čim bližje tlam (pogled s strani v tla). Večkrat se tudi ustavite in opazujete;

- e. *omejena uporabnost*: napredovanje s plazenjem po trebuhu je zelo počasno in naporno, zato ta način uporabite, kadar morate biti zelo pazljivi ali pa premagujete odprto območje.

01240 *Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji in vajo.*

01241 **Sprememba smeri med plazenjem**

Razložite in prikažite (slika 38): pri plazenju je treba pogosto spremeniti smer ali pa se obrniti za 180°, predvsem ko se umikate iz končnega ognjenega položaja. Kadar morate biti zaradi taktične situacije posebno pazljivi, počasi obrnete zgornji del telesa v desno, pri tem pa držite nogi skupaj. Levo nogo premaknete kolikor daleč je mogoče v levo in primaknete desno nogo. Takšen premik vas bo usmeril v desno, nato postopek ponavljate, dokler niste obrnjeni v želeno smer. Za obrat v levo izvedete postopek v drugi smeri.

01242 **Premikanje nazaj**

Včasih se bo treba zaradi taktične situacije premakniti nazaj, ne da bi se prej lahko obrnili. Postopek je enak kot pri plazenju po trebuhu, le da se z rokami odrivaste, namesto da bi se vlekli.

01243 *Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji in vajo.*

Sklep

01244 **Ob koncu teme:**

- a. *vojaki sprašujejo;*
- b. *utrdite znanje s postavljanjem vprašanja in praktičnim delom, če je čas;*
- c. *izvajajte varnostne ukrepe;*
- d. *pospravite opremo;*
- e. *v povzetku:*
  - 1) poudarite, da mora biti način premikanja odvisen od poti in terena, po katerem se ostro-strelec premika in deluje;
  - 2) napovejte naslednjo temo.

Slika 35: Nošenje ostrostrelne puške pri hoji

Slika 36: Plazenje po rokah in kolenih

Slika 37: Plazenje po trebuhu

Slika 38: Sprememba smeri med plazenjem

TEMA 9 – POPRAVKI ZARADI VETRA IN PREMIČNI CILJI

B. NAVODILA ZA IZVEDBO

01245 **Cilji**

- a. *Vojake naučiti, kako ravnati ob vplivu vetra.*
- b. *Naučiti meriti na premične cilje.*

01246 **Čas**

Ena šolska ura (45 minut).

01247 **Metoda**

Osnovna tema v učilnici ali na prostem.

01248 **Sredstva:**

- *ostrostrelna puška s strelnim daljnogledom: 1 na vojaka,*
- *tabla ali pano: po potrebi,*
- *skice: po potrebi.*

01249 **Priprava**

- a. *Narišite sliko 39 – skica.*
- b. *Pripravite nekaj nalog.*

01250 **Razno**

- a. *Vojaki so razporejeni tako, da vidijo na tablo oziroma pano. Pri sebi imajo ostrostrelno puško s strelnim daljnogledom.*
- b. *Čeprav so v tej lekciji osnovne veščine, jih je treba nenehno uriti. Znanje je treba utrjevati pri drugih praktičnih vajah.*

B. IZVEDBA

Pripravljalne dejavnosti

01251 **Varnostni ukrepi** – standardni varnostni postopki

01252 **Utrjevanje znanja**

Znanje utrjujete z vprašanji in vajami, ki vključujejo uporabo bobnov elevacije in bobnov za prehitke na strelnem daljnogledu.

Uvod

01253 **Razložite:** temeljna naloga ostrostrelcev je, da uspešno delujejo po ciljnih, ne glede na to, ali so nepremični ali premikajoči. Zaradi vetra in premikanja cilja je navadno treba na bobne bočnih prehitkov nastaviti novo vrednost. Da bi lahko zadeli cilj, morate znati izračunati vrednost

popravljen, preden izstrelite prvi strel. Med izvajanjem naloge lahko izberete, ali boste streljali v vetru ali pa počakali, da se veter poleže, če bi želeli zadeti s prvim strelom.

Popravki zaradi vpliva vetra

01254 *Razložite*: ena pomembnejših prednosti strelnega daljnogleda je možnost namestitve bočnih popravkov samo z obračanjem bobna. Posledično je mogoče meriti z namerilnim križem natančno v cilj brez bojazni, da bi zgrešili, kot se lahko zgodi pri merjenju s prehitkom. Standard za bodoče ostrostrelce, ki ocenjujejo in računajo popravke zaradi vpliva vetra, je veliko strožji kot za druge vojake.

01255 **Popravki pred streljanjem**

Razložite: postopek pri uporabi bobna za prehitke je enak kot pri popravkih v lekciji 5. Vendar pa je treba izračunati število »klikov«, preden začnete streljati, in ne ravnati na podlagi predhodnega strela.

01256 **Dejavniki pri izračunu**

Razložite:

- a. *moč vetra*: močnejši veter bolj vpliva na izstrelek kot šibek veter;
- b. *smer vetra*: vetrovi iz smeri 3 in 9 vplivajo na izstrelek bolj kot vetrovi iz smeri 1 in 7;
- c. *razdalja do cilja*: dalj časa, kot izstrelek potuje do cilja, dlje nanj vpliva veter.

01257 **Moč vetra**

Razložite:

- a. Veter je lažje opredeliti s termini za hitrost kot samo s hitrostjo. Zato je moč vetra razdeljena tako:
  - 1) do 5 km/h: sapica,
  - 2) do 10 km/h: vetrič,
  - 3) do 15 km/h: veter,
  - 4) do 20 km/h: močan veter,
  - 5) nad 25 km/h: zelo močan veter.
- b. Kadar piha veter s hitrostjo, večjo od 30 km/h, bo treba meriti stran od vetra in narediti še bočne popravke. V takih razmerah se je bolje približati cilju, če je to mogoče.

01258 **Kazalniki za ocenjevanje moči vetra**

Razložite: če so na strelišču zastave, lahko z njimi opredelite moč vetra. V taktični situaciji pa je treba oceniti veter glede na občutek na obrazu, glede na vpliv na vegetacijo in dim ali pa s prividom, ki je opazen nad tlemi. Pri hitrosti vetra okoli 5 km/h se ta komaj občuti na obrazu, pri 10 km/h se listje in trava nenehno gibljeta, veter s hitrostjo okoli 20 km/h že povzroča premikanje manjših dreves in vej. Hitrost vetra lahko določite tudi tako, da blizu položaja nase privežete krpo in glede na njeno premikanje ocenite moč. Treba pa je upoštevati, da se krpa giblje odvisno od tega, ali je mokra ali suha.

01259 **Smer vetra**

Razložite:

- a. *Številčnica*: smer vetra lahko določite tako, da si zamislite sebe v položaju sredi številčnice in v smeri proti 12 (slika 39).
- b. *Vpliv vetra*: veter, ki piha glede na vaš položaj, iz leve ali desne smeri, bo bolj vplival na izstrelek kot veter, ki piha od spredaj ali zadaj. Vetrovi, ki pihajo pod kotom, imajo približno

pol manjši vpliv kot vetrovi iz leve ali desne smeri. Vetrovi od zadaj ali spredaj pa so skoraj zanemarljivi.

01260 **Razdalja**

Razložite: vpliv, ki ga ima veter na let izstrelka, je odvisen od razdalje do cilja. Večja kot je razdalja, dalj časa bo veter vplival na izstrelek.

01261 **Temperatura in nadmorska višina**

Razložite: zaradi spremembe temperature zraka in spremembe nadmorske višine se spremeni tudi zadetek. Predvsem pri večjih spremembah ne smete nikoli zanemariti vpliva teh dejavnikov, saj boste sicer skoraj gotovo zgrešili.

01262 *Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji.*

Razpredelnica prehitkov¹²

01263 *Razložite in prikažite* (slika 40): razpredelnica prehitkov prikazuje število »klikov«, ki jih je treba narediti na strelnem daljnogledu pri različnih hitrosti vetra in razdalji do cilja. V vseh primerih, ki so navedeni v razpredelnici, piha veter pravokotno na smer cevi (smer 3 ali 9).

01264 **Popravki zaradi vpliva vetra**

Razložite:

- a. *Vetrič:* kot osnova je največja hitrost v tej kategoriji, to pomeni 10 km/h. Če spada hitrost vetra v to kategorijo, pomnožite odčitano vrednost popravka iz razpredelnice s faktorjem ena. Pri sapici (do 5 km/h) delite odčitano vrednost popravka z 2. Pri vetru (15 km/h) pomnožite vrednost popravka s faktorjem 1,5. Enako se izračunajo tudi drugi popravki.
- b. *Stranski veter¹³:* kadar piha veter s strani, je treba odčitano vrednost popravkov iz razpredelnice razdeliti na pol. Dobljeno vrednost nastavite na strelni daljnogled.
- c. *Največji popravek:* ker ima boben prehitkov samo 69 »klikov« v levo in desno, boste pri večjih popravkih prisiljeni meriti s pikami in ne s centrom namerilnega križa.

01265 **Zaporedje izračuna popravkov**

Razložite: popravke zaradi vpliva vetra izračunate z vrednostjo vetriča (10 km/h) in sledite temu zaporedju:

- a. *Razdalja:* razpredelnico prehitkov se je treba naučiti na pamet. Razdalja je temeljna pri računanju vrednosti popravka.
- b. *Moč:* osnovno vrednost popravka pomnožite oziroma delite glede na moč vetra.
- c. *Smer:* kadar veter ne piha iz položaja 3 ali 9, njegova vrednost ni popolna. Zato je treba vrednost popravka iz točke a in b razdeliti na pol.
- d. *Popravek na strelnem daljnogledu:* obrat bobna v pravilno smer.

01266 *Pridobljeno znanje utrjujete z vajo.*

¹² The Wind table.

¹³ Oblique Wind.

01267 **Mehanski merki**

Razložite: ker so mehanski merki namenjeni samo uporabi v sili, je treba z njimi meriti pred cilj. Kako velik prehitke pa je potreben, lahko ugotovite samo z vajo.

Cilji v gibanju

01268 *Razložite:* dober ostrostrelec lahko v vseh razmerah zadene cilj v gibanju do razdalje 400 metrov.

01269 **Prehitek**

Razložite: velikost prehitke (merjenje pred cilj), ki je potrebna za zadetek cilja v gibanju, je odvisna od:

- a. časa leta izstrelka (hitrost izstrelka),
- b. razdalje do cilja,
- c. hitrosti cilja,
- d. vpliva vetra.

01270 **Način streljanja**

Razložite: pri uporabi nožic ali trdnem naslonu s komolci je sledenje zelo težavno. V takih primerih je najboljša metoda zasede. Pred ciljem določite točko. Ko jo cilj doseže, sprožite. S to metodo ni treba premikati orožja ali telesa. Z več izkušnjami boste lažje ugotovili, s katero piko je treba meriti pred cilj.

01271 **Preprečevanje napak**

Razložite: zaradi premikanja cilja boste pod večjim stresom, saj je treba upoštevati več elementov. Samo z vajo lahko dosežete učinkovitost tudi pri streljanju na cilje v gibanju. Nekatere najpogostejše napake pri streljanju na cilje v gibanju:

- a. Večina ostrostrelcev opazuje cilj in ne namerilne točke pred njim. Včasih se je treba prav prisiliti, da ne pogledate v cilj.
- b. Večina neizkušenih ostrostrelcev pri strelu potegne puško in zaradi tega zgreši. Samo z vajo je mogoče premagati tako pomanjkljivost.
- c. Zaradi cilja v gibanju ne hitite, saj lahko pozabite upoštevati vpliv vetra. Veter je treba upoštevati tako kot pri mirujočih ciljnih.

01272 **Ocenjevanje prehitke**

Razložite in poudarite: po izračunu velikosti prehitke je najlažje, da si pomagata s pikami, ki so na namerilnem križu. Izbrana pika je točka, s katero merite v cilj, enako kot center namerilnega križa pri nepremikajočih se ciljnih.

01273 *Pridobljeno znanje utrjujte z vprašanji in vajo.*

01274 **Zaporedje izračuna popravkov pri streljanju na cilje v gibanju**

Razložite: pri izračunu popravkov sledite zaporedju:

- a. *Razdalja in veter:* izračunajte, kot je bilo predstavljeno v prejšnjih točkah.
- b. *Hitrost cilja:* izračunajte s pomočjo znanih hitrosti premikanja (Priročnik za ostrostrelce).
- c. *Usmerjenost cilja:* proti položaju, bočno glede na položaj.
- d. *Način streljanja:* namerilna točka pred ciljem, sledenje.

01275 **Vozila v gibanju**

Razložite: zaporedje, ki velja za izračun v prejšnji točki, velja tudi za izračun pri delovanju na vozila. Vendar pa je zaradi večje hitrosti vozil tudi verjetnost zadetka manjša. Razpredelnica na koncu prikazuje velikosti prehitkov pri različni hitrosti vozil, če se ta premikajo vzporedno s položajem.

01276 *Pridobljeno znanje utrjujte z vajo.*

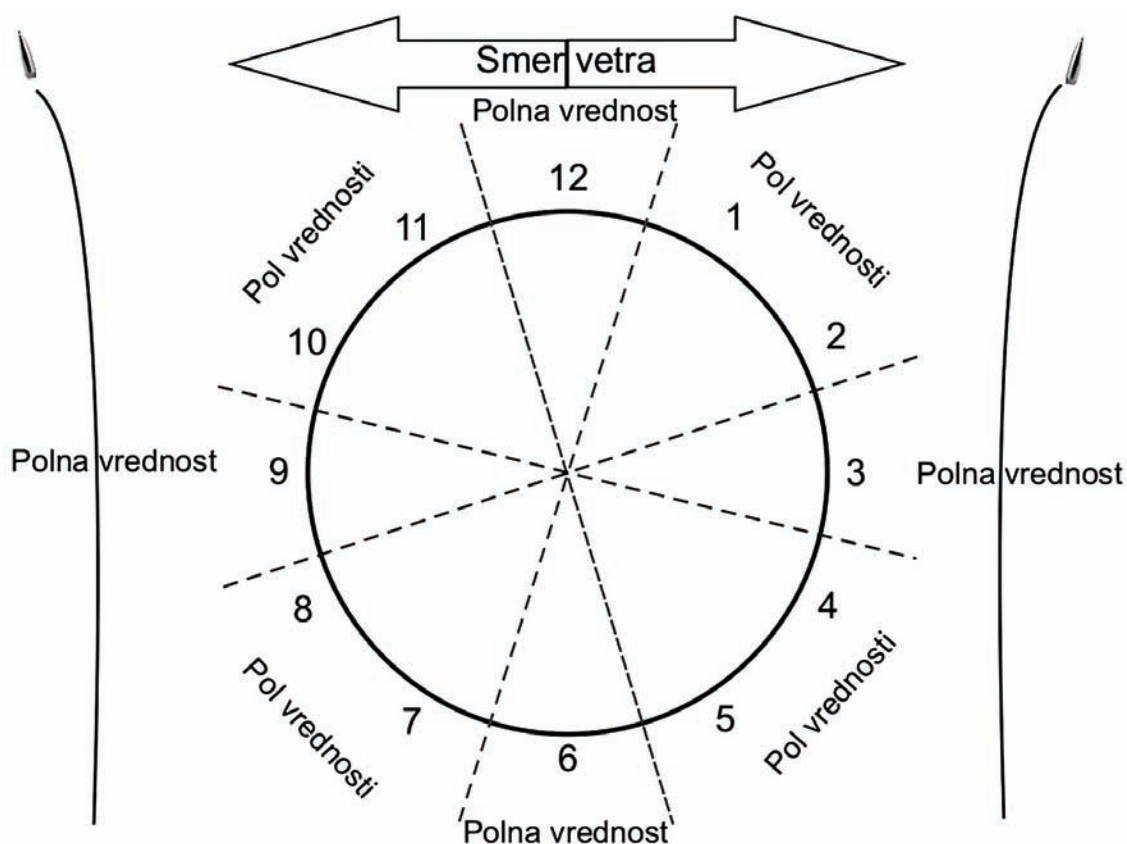
01277 **Streljanje v različnih razmerah**

Razložite: primeri, predstavljeni v tej lekciji, so preprosti. Na terenu lahko doživite različne razmere, zato morate poznati različne vplive. Samo tako lahko vedno zadene cilj s prvim strelom.

Sklep

01278 **Ob koncu teme:**

- vojaki sprašujejo;
- utrdite znanje s postavljanjem vprašanj in praktičnim delom, če je čas;
- izvajajte varnostne ukrepe;
- pospravite opremo;
- v povzetku:
  - poudarite, kako pomembno je poznati vpliv vetra in pravilno upoštevati vse pogoje, če želi ostrostrelec zadeti cilj na vseh razdaljah;
  - napovejte naslednjo temo.

Slika 39: Določanje smeri vetra

Razdalja	Elevacija	Prehitki	Elevacija	Zamik
(m)	MOA	MOA	(cm)	(cm)
0	000	000	- 0,7	00
100	000	001	00	- 0,1
200	002	001	- 11	- 0,6
300	005	002	- 42	- 13
350	007	002	- 66	- 18
400	009	002	- 98	- 24
450	011	002	- 136	- 31
500	013	003	- 182	- 39
550	015	003	- 237	- 48
600	017	004	- 301	- 59
650	020	004	- 375	- 71
700	023	004	- 461	- 84
750	026	005	- 558	- 99
800	029	005	- 670	-115
850	032	005	- 796	- 132
900	036	006	- 938	- 151
950	040	006	- 1,098	- 172
1000	044	007	- 1,276	- 194

Slika 40: Razpredelnica prehitkov (Swiss P Ball 173 g)

TEMA 10 – UPORABA OGNJA

A. NAVODILA ZA IZVEDBO

01279 **Cilji**

Vojake je treba naučiti podrobnosti, ki so pomembne pri streljanju in nastreljenih skupinah.

01280 **Čas**

Glejte točko Razno.

01281 **Metoda**

Osnovna tema v učilnici ali na prostem.

01282 **Sredstva:**

- zvezek in pisalo: 1 na vojaka,
- vizualni pripomočki: odvisno od inštruktorja.

01283 **Priprava**

- a. Preverite, ali so vizualni pripomočki nameščeni tako, da jih vsi vojaki vidijo.
- b. Preverite, ali imajo vsi vojaki zvezek in pisalo.

01284 **Razno**

Najboljše je, če je tema izvedena kot osrednja tema. Vojaki naj bi razumeli teorijo streljanja s pehotnim orožjem in teorijo nastreljenih skupin. Dolžino teme in količino vprašanj določi inštruktor glede na količino in stopnjo znanja vojakov.

B. IZVEDBA

Pripravljalne dejavnosti

01285 **Varnostni ukrepi**

Varnostnih ukrepov ni.

01285 **Utrjevanje znanja**

Teorija nastreljenih skupin.

Uvod

01286 *Razložite:* vaje na strelišču, ki jih boste izvajali, so samo nadgradnja osnovnih strelskih veščin. Z njimi pridobite samozaupanje in zaupanje v orožje. Z samozavestjo, ki jo boste pridobili na strelišču, boste lažje opravljali naloge na terenu, saj boste prepričani, da lahko zadenete cilj.

01287 Potrebno samozaupanje lahko pridobite samo, če poznate in upoštevate temeljne načine dobrega streljanja. Temelj dobrega streljanja je sposobnost nastrelitve dobre skupine, kajti samo s ponavljajočimi skupinami lahko dosežete dobre rezultate tudi na terenu.

Pristrelitveni streli¹⁴

01288 *Razložite:* ko dosežete tako visoko raven streljanja, da ste sposobni nastreliti dobro skupino, morate takšno skupino prenesti tudi na cilj. Kot pri večini praktičnih veščin so tudi pri tem zelo pomembne izkušnje. Ostrostrelci morajo na terenu oceniti hitrost vetra in razdaljo, da lahko s prvim strelom zadenejo cilj na razdalji do 700 metrov.

01289 Pristrelitveni oziroma streli za preverjanje natančnosti so večinoma na strelišču pomembni, saj se izvajajo v šolskem okolju. Tako lahko pred resničnim streljanjem preverite orožje in njegovo natančnost.

01290 Izurjen ostrostrelec lahko na podlagi zadetka na strelišču ugotovi vse potrebne elemente, ki jih potrebuje za izvedbo vaje, saj ve, kaj išče, in zna opaženo tudi pojasniti. Pri tem lahko pomagajo nekateri napotki:

- a. Vsak strel mora biti izveden premišljeno in pazljivo, kolikor je le mogoče. Slab strel vodi k slabemu občutku, ki ga lahko strelec čuti med vso vajo. Na primer, ko strel »pobegne« in je zaradi tega zadetek na desnem robu tarče, se boste ves čas med vajo trudili in merili na nasprotno stran tarče.
- b. Pred prvim strelom dobro premislite o vplivu vetra in razdalje na izstrelek, šele nato streljajte. Dober rezultat je zadetek v namerilni točki in hkrati tudi potrditev samega sebe ter orožja.
- c. Kadar prvi strel ne zadene namerilne točke, vendar ste prepričani, da je bil postopek ves čas pravilen, je mogoče, da bo naslednji strel popolnoma zgrešen. Zato je dobro, da spremenite nastavitve na strelnem daljnogledu. Če je po tem strelu drugi strel bližji namerilni točki, lahko

---

14 Sighting Shots.

dodate še vse druge potrebne popravke. Začetnik bo imel verjetno težave pri določanju točke srednjega zadetka na podlagi samo dveh strel in ravno zato ga mora inštruktor pozorno spremljati.

- d. Kadar izstrelite dva strela in sta si zadetka blizu (drug ob drugem) ter potem dva malo stran od prve skupine, ki sta tudi drug ob drugem, je lahko, kljub pravilni izvedbi postopka, tak rezultat pokazatelj vaše zmogljivosti¹⁵. Srednji zadetek pri dveh strelih naj bi bil približno na sredini med njima in, če je to območje v sredini tarče, morajo biti drugi zadetki razporejeni okoli te točke. Kadar sta si oba zadetka zelo blizu, je težko določiti, ali sta previsoko, prenizko ali morda preveč stran glede na namerilno točko. Najlažje je, če izstrelite še en strel, ki določi relativen položaj skupine.

01291 Izkušnje kažejo, da ležijo, po izstrelitvi dveh dobro namerjenih strel v tarčo točke srednjega zadetka, vsi drugi strelji med dvema lokoma, katerih center je na nasprotnih zadetkih. Polmer obsega polovico velikosti skupine, ki jo je sposoben nastreliti ostrostrelec (slika 41 – 1).

01292 Če lahko nastreli ostrostrelec 100-milimetrsko skupino na 100 m, strelja na razdalji 300 m. Glede na to lahko sklepamo, da bo skupina velika 300 mm. Strela A in B sta 100 mm narazen, zato lahko ostrostrelec pričakuje, da bo točka srednjega zadetka v točki O. To je sicer lahko res, vendar je zadetek lahko kjer koli med točkami W, X, Y, Z, kar pa lahko potrdi samo naslednji strel (slika 41 – 2).

01293 V tem primeru (slika 41 – 3) gre za ostrostrelca, čigar sposobnost streljanja je 100-milimetrska skupina na razdalji 100 m in ki strelja na razdalji 300 m. Primer kaže, da sta si strela A in B zelo blizu in blizu namerilne točke na tarči. Tudi tretji zadetek je dober in je boljši pokazatelj točke srednjega zadetka. Na podlagi tega lahko ostrostrelec z večjo gotovostjo nastavi popravke na strelni daljnogled, in sicer v desno smer.

01294 Zgornji primeri kažejo, koliko izkušenj je treba pridobiti, da lahko že glede na prvi strel ugotovite vse vredne podatke. Prav tako je mogoče videti, da je iz dobro merjenih strel, ki so malo bolj narazen, lažje določiti verjetno točko srednjega zadetka, če pri tem upoštevate svoje sposobnosti. Bolj kot so zadetki skupaj in bližje centru namerilne točke, več pozornosti je treba posvetiti izračunu potrebnih popravkov. V več primerih je nujen še tretji strel.

01295 *Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji.*

Drugi dejavniki

01296 *Razložite:* nikoli ni odveč poudariti pomembnosti upoštevanja vseh dejavnikov, ki vplivajo na strel. V veliko primerih ostrostrelci ne upoštevajo vseh dejavnikov in zato so rezultati vedno znova slabi. Ravno tako se ne zavedajo, da se vplivi navadno spreminjajo.

01297 Pomembno je vedeti, da so na strelišču navadno razmere med dvema streloma skoraj enake, zato bi morali biti tudi zadetki približno enaki. Če so zadetki zelo razmetani, je lahko vzrok za to sprememba razmer. Lahko se tudi zgodi, da popolnoma zgrešite in zgrešeni strel po pomoti pripišete spremembi razmer.

---

¹⁵ Firer's grouping capacity.

Veter

01298 *Razložite*: veter lahko negativno vpliva na dva načina. Tako, da vpliva na izstrelek, ko ta leti na cilj, ter z vplivanjem na ostrostrelca in stabilnost položaja. Zato je treba pred začetkom streljanja s pripomočki in pokazatelji v okolici ugotoviti, kakšen je vpliv vetra.

01299 Vpliv vetra na izstrelek blizu cilja je pogosto zavajajoč, saj lahko veter nanj vpliva vso pot – od ustja cevi do cilja. Zaradi zanesljive ocene opazujte tudi okolico svojega položaja. Na strelišču se lahko zanašate na zastave, na terenu, kjer zastav verjetno ne bo, pa na vegetacijo. Prav tako je treba ugotoviti, pod kakšnim kotom piha veter, saj se glede na smer vetra spreminja tudi velikost potrebnega popravka.

Privid

01300 *Razložite*: privid je mogoče opaziti skozi optične pripomočke v jasnem in toplim dnevu. Premikanje zraka zglada kot »valovi« in opozarja na hitrost vetra. Valove je mogoče v zelo vročem dnevu opaziti tudi s prostim očesom.

01301 Kadar vetra ni ali je zelo šibek, se zračni »valovi« dvigujejo navzgor. Pojav se imenuje »vreli« privid. Pomembnejši so valovi, ki prihajajo s strani in prav te »valove« je treba pravilno presoditi. Valovi so videti kot kristalno čista voda, ki teče čez kamne. Izkušen ostrostrelec bo privid natančno opredelil.

01302 Privid se uporablja kot dodatni podatek pri določitvi stopnje moči vetra, ki ga (neizkušeni ostrostrelci) predhodno ocenite že z drugo metodo. Vendar pa je včasih privid edini pokazatelj, na podlagi katerega je mogoče izračunati popravke.

01303 V nekaterih primerih se določitve stopnje moči vetra zaradi različnih metod ne ujemajo. Le zelo izkušen ostrostrelec bo ugotovil, katera metoda je natančna in prikazuje resnično stanje.

Temperatura

01304 *Razložite*: temperatura lahko zelo vpliva na popravke elevacije. Dvig temperature pomeni hitrejše izgorevanje smodnika, položnejšo elevacijsko krivuljo in večji domet. Ravno nasprotno se dogaja pri padcu temperature, kar pomeni, da je treba cev dvigniti.

01305 Za zmanjšanje vpliva temperature je treba vedno skrbeti za opremo in orožje. Orožja in opreme nikoli na puščajte neposredno na soncu, če to ni nujno.

01306 Enako oziroma še pomembnejša je skrb za strelivo. Zato nikoli ne puščajte streliva neposredno na soncu, čeprav je v okvirju ali pa v vročem ležišču ostrostrelne puške.

Svetloba

01307 *Razložite*: o svetlobi je veliko nasprotujočih si mnenj, saj različno vpliva na ostrostrelce. V splošnem velja, da bodo zadetki v oblačnem in turobnem dnevu višje, v sončnem pa nižje. Med streljanjem si vedno zapisujte razmere in z izkušnjami lahko ugotovite, kako in kdaj vpliva svetloba na zadetke.

Vlaga

01308 *Razložite*: večja vlaga pomeni, da je zrak redkejši, zato je upor manjši. V večji vlagi bo zadetek poletel višje in obratno pri nižji vlagi. Na krajših razdaljah sicer vpliv vlage ni tako pomemben, kot je na večjih razdaljah.

Dež

01309. *Razložite*: če je le mogoče, zaščitite strelivo in orožje tako, da ostane suho. Voda v ležišču ali mokro strelivo poveča pritisk pri aktiviranju naboja, zato poleti zadetek nepričakovano visoko. Če streliva in orožja ni mogoče zaščititi pred vodo, naj bo vse strelivo mokro, ravno tako premikajoči se deli ostrostrelne puške. V CEVI NE SME NIKOLI BITI VODE, saj se lahko sicer ostrostrelec in zaklepišče poškodujeta.

01310 Kadar ne uporabljate strelnega daljnogleda oziroma predvsem kadar dežuje, zaščitite leče. Pri sebi vedno nosite krpico za čiščenje leč, da lahko leče obrišete.

01311 *Pridobljeno znanje utrjujte z vprašanji.*

Vzroki za zgrešene strele

01312 *Orožje*

Razložite: kadar deluje ostrostrelna puška brez težav, jo pustite v prvotnem stanju. Ko pa so zadetki razmetani, preverite:

01313 *Vijak kopita*

Razložite: vijak, ki je pod kopitom, drži kopito pri miru. Če ni dovolj zategnjen, se kopito pri vsakem strelu malo premakne. Trdnost vijaka je treba redno preverjati s 5-milimetrskim imbus ključem iz pribora.

01314 *Ličnica*

Razložite: ličnico utrjuje vijak, ki je na strani kopita. Zaradi odsuna se lahko vijak malo odvije, in zato pri vsakem strelu ličnica zdrsi malo navzdol. Trdnost vijaka je treba redno preverjati s 5-milimetrskim imbus ključem iz pribora.

01315 *Dolžina kopita*

Razložite: kopito mora vsak nastaviti glede na svojo velikost, saj se lahko le tako doseže pravilna razdalja med očesom in okularjem. V nasprotnem primeru je za vsak strel položaj glave drugačen, saj je treba iskati v strelnem daljnogledu celotno vidno polje.

01316 *Odsun*

Razložite: napake pri streljanju so navadno povezane z nenaravnim odsunom orožja. Da odsune orožje po strelu drugače, kot bi moralo, je lahko odvisno od več dejavnikov. Ni pa nujno, da je vzrok samo eden, navadno jih je več:

- a. *Slabo očiščena cev*: taka cev lahko povzroči povečano trenje, zato so zadetki slabši. Za čistočo cevi je treba redno skrbeti. Ko se prevleka v cevi poškoduje, je ni več mogoče obnoviti.
- b. *Mastna cev*: učinek je podoben kot pri umazani cevi, kar povzroči slabe rezultate. Rezultati se sicer po dveh ali treh streljih izboljšajo, vendar vemo, da mora ostrostrelec vedno zadeti s prvim strelom.

- c. *Olje v ležišču naboja in na čelu zaklepa*: situacija je še slabša kot pri mastni cevi, saj traja učinek veliko dlje. Olje prepreči tulcu, da se prileže ležišču, kar pa poveča pritisk pri aktiviranju naboja in povzroči nenaravni odsun orožja ter večji pritisk na zaklep.
- d. *Ovira v cevi*: učinek je odvisen od velikosti ovire v cevi. Ker je učinek nepredvidljiv in ga lahko povzroči že malo zemlje, peska ali snega v cevi, je treba med premikanjem zaščititi ustje cevi. Zaščita ustja je pomembna predvsem pri plazenju.
- e. *Ostanki srajčke v cevi*: delčki srajčke, ki ostanejo v cevi, lahko povzročijo zgrešene strele. Vpliv je sicer zelo majhen, toda kljub temu ga ne smete zanemarjati. Delček je mogoče opaziti, če pogledate skozi cev proti svetlobi. Videti je kot svetlo obarvan ris, predvsem v cevi, skozi katero je bilo izstreljeno že veliko nabojev. Sledi je mogoče odstraniti s pravim čistilnim sredstvom, še bolje pa je, če jih odstrani orožar.
- f. *Trda podlaga*: kadar naslonite ostrostrelno puško na trdo podlago, se zgodi nenaravni odsun. Lastnosti odsuna so odvisne od tega, kateri del orožja je v stiku s podlago. Ker bo včasih treba nasloniti orožje na trdo podlago, je treba poznati vpliv podlage na različne strelske položaje.
- g. *Vroča cev*: kadar se cev segreje zaradi več izstreljenih nabojev v krajšem času, letijo zadetki navadno malo višje. Pri nekaterih puškah se lahko zgodi, da bodo leteli zadetki malo nižje. Priporočljivo je, da občasno preverite, kako vpliva na zadetke vroča cev.
- h. *Odvit vijak kopita*: odvit vijak na kopitu je lahko vzrok za zgrešen strel, zato ga redno pregledujte.
- i. *Napačen zaklep*: zaklep, ki ne pripada določeni ostrostrelni puški, povzroči zgrešen strel in je lahko nevaren za ostrostrelca (glejte TEMO 4).

01317 **Strelivo**

Razložite:

- a. Mastno in umazano strelivo enako učinkuje na zadetke kot olje v ležišču naboja.
- b. Mokro strelivo povzroči, da letijo zadetki višje. Vedno poskrbite, da je strelivo suho. Kadar to ni mogoče, naj bo popolnoma mokro. Takrat je treba vrednost elevacije odšteti za približno 50 metrov (odvisno od streliva).
- c. Zemlja, pesek ali sneg na strelivu lahko povzročijo natančen strel in lahko hkrati poškodujejo cev.
- d. Strelivo, ki se je segrelo zaradi izpostavljenosti soncu ali pa zaradi vročega ležišča na orožju, ni natančno. Navadno letijo zadetki visoko.
- e. Strelivo iz različnih serij se med seboj razlikuje, zato so tudi zadetki različni. Če je le mogoče, uporabljajte strelivo iz iste serije. Ko zamenjate serijo, preverite natančnost orožja.
- f. Označevalno strelivo ima drugačno balistično krivuljo kot navadno strelivo. Zmesi, ki so v označevalnem strelivu, so zelo korozivne in hitro poškodujejo cev. Po uporabi označevalnega streliva takoj izstrelite še dva ali tri naboje z navadnim izstrelkom, ki bodo odstranili večino korozivnih snovi.

01318 *Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji.*

Postopek za ugotavljanje vzroka za zgrešen strel

01319 *Razložite*: ko so zadetki razpršeni in ne najdete vzroka za to, je dobro preveriti razmere, v katerih streljate. Če kljub temu ne odkrijete vzroka, preverite še:

- a. nastavljene parametre na strelnem daljnogledu,
- b. montažo strelnega daljnogleda,
- c. serijske številke na orožju in strelnem daljnogledu,
- d. bobne na strelnem daljnogledu,
- e. namestitev strelnega daljnogleda,

- f. položaj nožic,
- g. natančnost orožja naj preveri drug izkušen ostrostrelec,
- h. orožje in strelni daljnogled naj preveri orožar.

01306 *Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji.*

Streljanje v mraku in ob zori

01320 *Razložite:* čeprav je vidljivost manjša, je s strelnim daljnogledom še vedno mogoče videti cilj in nanj tudi streljati. Vse, kar lahko opazite s prostim očesom, bo skozi strelni daljnogled vidno še jasneje.

01321 Razmere v mraku ali ob zori, ki v jasni noči omogočajo, da delujete po ciljnih, če poznate zmogljivosti strelnega daljnogleda: tudi sovražnik želi navadno v takih razmerah opraviti čim več in izrabiti svetlobo, ki je na voljo.

01322 Dejavnik, zaradi katerega je cilj opaznejši, ni količina razpoložljive svetlobe, temveč kontrast med ciljem in ozadjem. Dober primer za to je sovražnik, ki se premika po vrhu hriba in je zaradi svetlega ozadja dobro viden. V tem primeru je po sovražniku mogoče delovati, saj ga skozi strelni daljnogled vidite jasno, pa čeprav je zelo temno.

Položna elevacijska krivulja

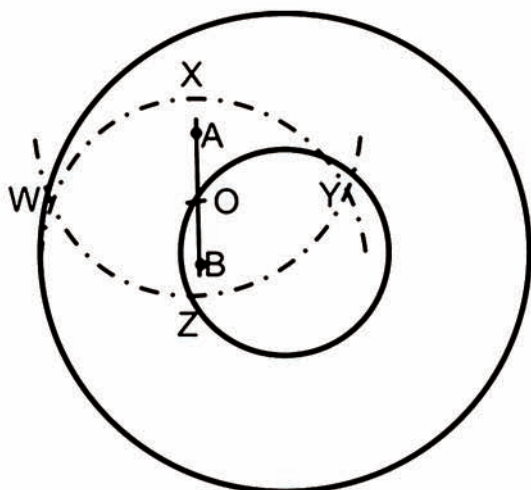
01323 *Razložite:* če je čas in je mogoče, nastavite na strelnem daljnogledu čim natančneje popravke. Vendar pa se navadno v bojni situaciji, predvsem med premikom, lahko zgodi, da za to ne bo dovolj časa. **V tem primeru premaknite boben elevacije na vrednost za 300 metrov.** Nastavitev omogoča zadetek cilja na razdaljah med 100 in 400 metri, če je namerilna točka v sredini cilja, saj je elevacijska krivulja streliva .308 Win precej položna.

01324 *Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji.*

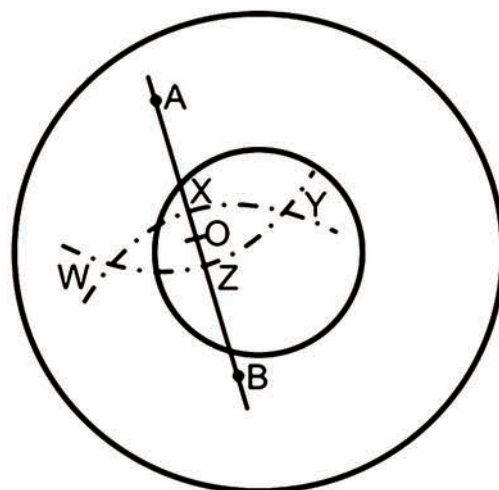
Sklep

01325 **Ob koncu predavanja:**

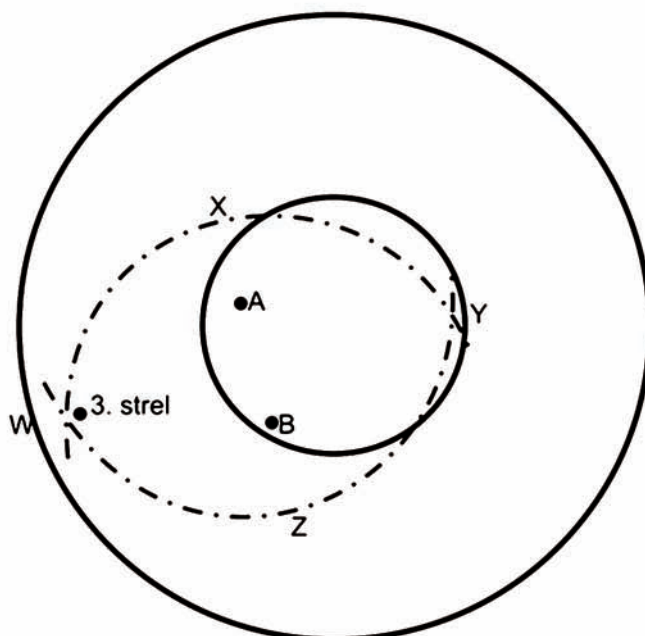
- a. *vojaki sprašujejo,*
- b. *utrdite znanje s postavljanjem vprašanj in praktičnim delom, če je čas,*
- c. *pospravite opremo,*
- d. *v povzetku:*
  - 1) poudarite, kako pomembno je, da ostrostrelec, še preden začne streljati, upošteva vse načine streljanja, tako da prouči veter, svetlobo in druge razmere,
  - 2) napovejte naslednjo temo.

1. Območje, kjer je verjetna točka srednjega zadetka, če sta prva dva zadetka zelo skupaj.

2. Območje, kjer je verjetna točka srednjega zadetka, če sta prva dva zadetka narazen.

3. Pomembnost proučitve položaja tretjega strela glede na položaj prejšnjih dveh, ki sta zelo skupaj.

Slika 41: Točka srednjega zadetka

TEMA 11 – IZPOLNJEVANJE KNJIŽICE ZADETKOV

A. NAVODILA

01326 **Cilji**

Vojake naučiti, kako se izpolni knjižica zadetkov.

01327 **Čas**

Ena šolska ura (45 minut).

01328 **Metoda**

Osnovna tema v učilnici.

01329 **Sredstva:**

- tarče: po potrebi,*
- tabla ali pano: po potrebi,*
- knjižica zadetkov: 1 na vojaka,*
- vizualni pripomočki: odvisno od inštruktorja.*

01330 **Priprava**

- a. *Preverite, ali so vizualni pripomočki nameščeni tako, da jih vidijo vsi vojaki.*
- b. *Preverite, ali imajo vsi vojaki zvezek in pisalo.*

01331 **Razno**

Pri izvajanju teme uporabite oštevilčene risalne žebličke in z njimi označujte »zadetek«. Knjižica se izpolni za vsak »zadetek«.

B. IZVEDBA

Pripravljalne dejavnosti

01332 **Varnostni ukrepi**

Varnostnih ukrepov ni.

01333 **Utrjevanje znanja**

Utrjevanja znanja ni.

Uvod

01334 *Razložite:* med streljanjem je treba zapisati vsak strel, kajti le tako lahko sledite napredku in imate sproten pregled. S pregledom prejšnjih zadetkov in primerjanjem z zdajšnjimi pridobite samozavest. Sprotno vodenje knjižice zadetkov vam pomaga pri spoznavanju orožja, streliva in pri tem, kako to deluje v različnih razmerah.

Knjižica zadetkov

01335 *Uporaba*

Razložite: vsak strel je treba zapisati, saj je to priporočilo za streljanje v podobnih razmerah. Treba je poudariti, da mora vsak zadelek kazati, kaj se je dogajalo med strelom.

01336 *Oblika knjižice*

Format je oblikovan tako, da se vanj zapišejo vsi relativni podatki (format je na koncu zvezka).

Format listov in vnos zadetkov

01337 *Format listov*

Razložite in prikažite:

- a. *Pred zavzemanjem strelskega položaja:* če že pred zavzemanjem položaja vpišete osnovne podatke, kot so datum, strelišče, vrsta streliva, številka streljanja, podrobnosti o strelskem položaju (npr. ležeči s podporo nožic, iz kritja, brez jermena itd.), lahko prihranite nekaj časa.
V položaju:
  - 1) *Elevacija:* ker je boben elevacije razdeljen v kotne minute oziroma klike, zapišite za vsak strel število kotnih minut ali število klikov, potrebnih za določeno razdaljo, ki ste jo odčitali iz balističnih razpredelnic, ter prištejte ali odštejte število klikov, potrebnih za natančen zadelek.
  - 2) *Veter:* veter označite s puščico, ki kaže smer. Nanjo napišite moč z besedo ali številko.
  - 3) *Bočni popravki:* število klikov, potrebnih za popravek s črko L ali D, ki pomeni smer levo ali desno.
  - 4) *Svetloba:* opis svetlobe na način, ki ga razumete (npr. močna iz 10 ...).
- b. *Osnovna uporaba ognja:* pri začetnih streljanjih se uporablja zaslon, velik 1220 cm, na katerega je pritrjena tarča 11. Tako lahko vidite tudi zadetke, ki ne dosežejo tarče. Lahko se uporabi tudi tarča 12 D za avtomatsko zapisovanje zadetkov (12 D – ABZ).

01338 *Vnos strelov*

Razložite:

- a. *Preverjanje natančnosti strelca:* pri preverjanju so zadetki lahko nakazani. Ko je zadelek nakazan, ga natančno vrišite na list skupaj z zaporedno številko. Slabe zadetke obkrožite in vpišite enako kot druge zadetke.
- b. *Streljanje z omejenim časom:* kadar izvajate vaje, pri katerih je čas omejen, streli niso nakazani. Kljub temu lahko namesto vas, predvsem na začetku usposabljanja, zadetke vpisuje inštruktor. Lahko pa se zadetki nakažejo pozneje, ko je vaja končana. Seveda ni mogoče pokazati zadetkov v vrstnem redu, iz zapiskov pa lahko razberemo, kje je skupina.

01339 *Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji in vajo.*

Sklep

01340 *Ob koncu predavanja:*

- a. *vojaki sprašujejo;*
- b. *utrđite s postavljanjem vprašanj in praktičnim delom, če je čas;*
- c. *pospravite opremo;*
- d. *v povzetku:*
  - 1) poudarite, kako pomembno je za ostrostrelca, da sproti vodi pregled zadetkov. Tako lahko vedno primerja zadetke in razmere;
  - 2) napovejte naslednjo temo.

VAJA Z OSTROSTRELNO PUŠKO¹⁶ 1 – TEME 1, 2, 3 IN 4

A. NAVODILA ZA IZVEDBO

01341 **Cilji**

Ponoviti teoretično znanje in praktične veščine iz lekcij 1, 2, 3 in 4, ki vključujejo:

- a. lastnosti ostrostrelne puške,
- b. varnostne ukrepe,
- c. razstavljanje, sestavljanje in vzdrževanje ostrostrelne puške,
- d. nastavitve merkov,
- e. polnjenje, praznjenje in uporabo varovalke,
- f. nastavitve ostrostrelne puške na posameznika,
- g. držanje, merjenje in streljanje iz ležečega položaja s podporo nožic,
- h. delovanje ostrostrelne puške,
- i. postopke, ki se izvedejo pri zastoju.

01342 **Čas**

Tri šolske ure (135 minut).

01343 **Metoda**

Praktična vaja v učilnici ali na prostem.

01344 **Sredstva:**

- ostrostrelna puška v transportnem kovčku z vsemi deli: 1 na vojaka,
- tarče: po potrebi,
- risalni žeblički z velikimi glavami: po potrebi,
- tabla ali pano: po potrebi,
- štoparica: 1 na inštruktorja.

01345 **Priprava**

Pripravite tablo ali pano za zadnjo vajo/tekmovanje:

Ime in priimek	Varnostni ukrepi	Kviz, lastnosti, deli in čiščenje	Nastavitve merkov	Polnjenje praznjenje in zavarovanje	Priprava, merjenje, streljanje	Delovanje	Zastoji
Maks. = 100	10	10	10	15	25	15	15

01346 **Razno**

- a. Pripravite preprost ocenjevalni list za tekmovanje s točkovanjem sistemom, ki daje 5 ali 10 točk za preproste naloge in 25 ali 30 točk za zahtevnejše naloge (tako, kot je prikazano

¹⁶ Rifle Practice.

zgoraj). Vsaka napaka pomeni odštevanje točk ali dodajanje časa. Pri kršenju varnostnih ukrepov ne dobi vojak nobene točke.

- b. Vsak del teme se ponavlja tako dolgo, dokler ne dosežete standardov. Šele potem preidete na naslednjo stopnjo. Osnovne lekcije se ponavljajo samo, če je nujno. Ob koncu vsake stopnje naj se izvede tekmovanje.
- c. Učne pripomočke in tarče postavite, ko je treba. Za vsako vajo pripravite naloge še pred začetkom teme.

B. IZVEDBA

Pripravljalne dejavnosti

03147 **Varnostni ukrepi** – standardni varnostni postopki

01348 **Utrjevanje znanja**

Utrjevanja znanja ni.

Uvod

01349 **Razložite:** kot bodoči ostrostrelci morate pri vseh veščinah dosegati najvišji standard. Standard se doseže samo z večkratnim postopnim ponavljanjem pravih korakov. Postopke je treba ponavljati, dokler ne postanejo podzavestni, tako da se boste v bojni situaciji lahko posvetili samo izvedbi naloge.

Primer vaj

01350 **Varnostni ukrepi**

Vaja se izvaja v parih. Najprej sprejmete orožje, po vrnitvi z naloge ali s strelišča pa izvedete varnostne postopke. Največje mogoče število točk je 10 (ob napaki vojak ne dobi nobene točke).

01351 **Kviz**

Sestavite kviz o značilnostih ostrostrelne puške, poimenovanju in opisu sestavnih delov, opisu ali praktičnem prikazu čiščenja in vzdrževanja v ekstremnih razmerah. Vključite lahko tudi razstavljanje in sestavljanje, vendar naj vojaki ne razstavljajo orožja prevečkrat, saj lahko obrabijo dele.

01352 **Nastavitev merkov**

Urjenje in tekmovanje v nastavitvi popravkov na merke za različne razmere. Najvišje število točk je 10 (5 pravih nastavitev od 5).

01353 **Polnjenje, priprava za strel, praznjenje in zavarovanje**

Urite z ukazi »POLNI«, »PRIPRAVI ZA STREL« ali s podano razdaljo. Občasno po povelju »POLNI« ali po podani razdalji poveljajte »ZAVARUJ«. Sprašujte, kaj pomenijo ta povelja. Časovna omejitev za polnjenje in praznjenje je 10 sekund ali manj. Poudarite, da omejitev mora biti, in sicer samo zaradi preverjanja veščine ter ocenjevanja dela pod pritiskom. Poudarite, da je časovna omejitev določena zaradi dodatnega psihičnega pritiska na ostrostrelca. Med nalogo bo ostrostrellec verjetno polnil zelo počasi in preišljeno. Najvišje število točk je 15.

01354 **Priprava, držanje, merjenje in streljanje**

Urite ležeči strelski položaj s podporo nožic. Delajte v parih – uporabite kovanec, ki ga postavite na konec cevi. Z njim preverite enakomernost proženja. Za vsak element (priprava, držanje itd.) vojaka nagradite s petimi točkami in z dodatnimi petimi za dober položaj, pravilno dihanje in najmanjše mogoče premikanje. Najvišje število točk je 25.

01355 **Delovanje**

Vojaki uporabljajo vsa sredstva, ki so na razpolago, da pokažejo in razložijo, kako deluje orožje. Vojaki delajo v parih. Najvišje število točk je 15.

01356 **Zastoji**

Vojaki delajo v parih in izvajajo takojšnje postopke, če nastane zastoj (tema 4). Najvišje število točk je 15.

Sklep

01357 **Ob koncu teme:**

- a. vojaki sprašujejo;
- b. izvedite varnostne ukrepe;
- c. pospravite opremo;
- d. v povzetku:
  - 1) razglasite rezultate: pohvalite najboljše, poudarite slaba področja, ki jih je treba dodatno uriti;
  - 2) izpostavite slabosti;
  - 3) napovejte naslednjo vajo.

VAJA Z OSTROSTRELNO PUŠKO 2 – TEMA 5

A. NAVODILA ZA IZVEDBO

01358 **Cilji**

Urjenje postopkov:

- a. popravki merkov po višini in smeri,
- b. uporaba kolimatorja in rektifikacija.

01359 **Čas**

Dve šolski uri (90 minut).

01360 **Metoda**

Praktična vaja v učilnici ali na prostem.

01361 **Sredstva:**

- ostrostrelna puška: 1 na vojaka,
- jermen: 1 na vojaka,
- kolimator: 1 na 2 vojaka,

- tarče: po potrebi,
- risalni žeblički z velikimi glavami: po potrebi,
- tabla ali pano: po potrebi.

01362 **Priprava**

Pripravite tablo ali pano za zadnjo vajo/tekmovanje:

Ime	Nastavitev merkov, rektifikacija in pristreljevanje
Najvišje število točk: 50	20 + 10 + 20

01363 **Razno**

- a. Vsak del vaje se ponavlja toliko časa, dokler niso doseženi standardi, šele nato se izvede naslednja stopnja.
- b. Učne pripomočke in tarče postavite, ko je treba. Za vsako vajo pripravite naloge še pred začetkom ure.

B. IZVEDBA

Pripravljalne dejavnosti

01364 **Varnostni ukrepi** – standardni varnostni postopki

01365 **Utrjevanje znanja**

Utrjevanja znanja ni.

Uvod

01366 **Razložite:** da bi lahko pri nalogi zadeli cilj že s prvim strelom, je treba pred tem orožje pristreliti. Pri streljanju upoštevajte atmosferske in okoliške razmere, kot sta teren in veter, na merkih pa nastavite pravilne popravke.

Primer vaj

01367 **Nastavitev popravkov**

S tarčami, na katerih so risalni žeblički z velikimi glavami, pripravite nekaj vprašanj za popravke po višini in smeri. Najvišje število točk je 20.

01368 **Kolimator in pristreljevanje**

- a. Vojaki v parih urijo uporabo kolimatorja. Najvišje število točk je 10.
- b. Z risalnimi žeblički pokažite točko srednjega zadetka in sprašujte, za koliko je treba prestaviti merke.

Sklep

01369 **Ob koncu teme:**

- a. vojaki sprašujejo;

- b. *izvajajte varnostne ukrepe;*
- c. *pospravite opremo;*
- d. *v povzetku:*
  - 1) *razglasite rezultate in poudarite tista področja, ki jih je treba še urediti;*
  - 2) *napovejte naslednjo vajo.*

VAJA Z OSTROSTRELNO PUŠKO 3 – TEMI 8 IN 9

A. NAVODILA ZA IZVEDBO

01370 **Cilj**

Urjenje: uredite strelske položaje in premikanje z ostrostrelno puško.

01371 **Čas**

Dve šolski uri (90 minut).

01372 **Metoda**

Praktična vaja na prostem.

01373 **Sredstva:**

- ostrostrelna puška: 1 na vojaka,*
- jermen: 1 na vojaka,*
- tarče: 3 (najmanj),*
- tabla ali pano: 1*

01374 **Priprava**

- a. *Izvidujte teren za izvedbo urejanja in izberite:*
  - 1) *teren, ki omogoča urjenje v zavzemanju strelskih položajev (brez podpore in z njo);*
  - 2) *območje, na katerem je mogoče urediti taktične postopke ostrostrelne sekcije, ki se premika na položaj, ga izbere in zasede.*
- b. *Postavite tarče, tako da so vidne iz ognjenih položajev.*
- c. *Pripravite tablo ali pano za končno vajo.*

Ime	Premikanje	Strelski položaj	Skupaj
Število točk	25	25	50

01375 **Razno**

- a. *Urjenje strelskih položajev in načinov premikanja se lahko izvaja v parih po metodi učitelj – učenec, nato se vlogi zamenjata. Vsak vojak uri položaj s podporo nožic in brez podpore.*
- b. *Načela premikanja je treba upoštevati med vsem urjenjem, ker so pomembna pri izbiri poti do položaja.*
- c. *Pri zadnji vaji se parom določi približno mesto končnega položaja. Eden izmed parov je opazovalec, medtem ko se drugi par taktično premika proti položaju. Ko par zasede ognjeni položaj, naredijo opazovalci kratko analizo, s katero izpostavijo napake, ki jih je treba popraviti. Nato se vloge zamenjajo, hkrati pa se zamenjajo tudi poti in ognjeni položaji.*

B. IZVEDBA

Pripravljalne dejavnosti

01376 **Varnostni ukrepi** – standardni varnostni postopki

01377 **Utrjevanje znanja**

Utrjevanja znanja ni.

Uvod

01378 **Razložite:** ostrostrelec mora premagovati teren v vseh razmerah in izbrati ter zasesti primeren položaj glede na masko in kritje.

Primer vaj

01379 **Strelski položaji**

Vojaki urijo te položaje:

- a. *Hawkinsov položaj,*
- b. *prilagojen Hawkinsov položaj,*
- c. *stranski položaj,*
- d. *sedeči, klečeči in stoječi položaj s podporo in brez nje.*

01380 **Kaj vpliva na premikanje**

Vojake sprašujte:

- a. *o vrstnem redu postopkov,*
- b. *o postopkih, ko ostrostrelec prestraši divje ali domače živali,*
- c. *o postopku pri prečkanju poti/ceste,*
- d. *o prečkanju preoranega polja,*
- e. *o premikanju po visoki travi ali grmičevju,*
- f. *o območjih, ki se jim je treba izogibati.*

01381 **Načini premikanja**

Vojake sprašujte, odgovori naj bodo prikazani praktično:

- a. *s hojo,*
- b. *s plazenjem po vseh štirih,*
- c. *s plazenjem po rokah in kolenih,*
- d. *s plazenjem po trebuhu,*
- e. *s plazenjem nazaj,*
- f. *s spremembo smeri med plazenjem.*

Končna vaja

01382 **Predlog za končno vajo:**

- a. *zadnja vaja se izvede v obliki tekmovanja;*
- b. *skupino razdelite na sekcijo (štirje vojaki), vsak vojak preveri drugega;*

- c. vsaka sekcija se premakne na ognjeni položaj in opazuje;
- d. če je treba, zapišite rezultate na tablo ali pano.

Sklep

01383 **Ob koncu teme:**

- a. vojaki sprašujejo;
- b. izvajajte varnostne ukrepe;
- c. pripravite opremo;
- d. v povzetku:
  - 1) razglasite rezultate in poudarite področja, ki jih je treba še uriti;
  - 2) napovejte naslednjo vajo.

2. DEL – OSTROSTRELSKO ZNANJE

A. NAVODILA

Uvod

01384 Izurjen ostrostrelec mora imeti veliko različnih vojaških veščin, ki izpopolnjujejo njegovo operativno sposobnost. Pisni in ustni test sta dva izmed načinov, kako preveriti splošno znanje. Cilje in standarde obsega test 1 – Ostrostrelsko znanje v svojem testu za ostrostrelsko značko v Poglavlju 3.

Gradivo

01385 Poleg poznavanja svojega orožja in opreme je priporočeno, da ostrostrelec pregleda še gradivo o:

- a. izvidovanju in opazovanju,
- b. sredstvih zvez,
- c. prepoznavi vojaških bojnih vozil, helikopterjev in letal,
- d. izvajanju in popravljanju artilerijskega ognja,
- e. RKB-zaščiti,
- f. prvi pomoči,
- g. preživetju na bojnem polju.

3. DEL – BRANJE TOPOGRAFSKE KARTE IN UPORABA

AEROFOTOPOSNETKOV

Gradivo

01386 Gradivo, priporočeno za inštruktorje, preden začnejo izvajati lekcijo:

- a. *Vojaška topografija*,
- b. *Priročnik za ostrostrelce*.

Splošno

01387 Hitro in natančno odčitavanje podatkov s topografske karte je za ostrostrelca ena izmed bistvenih veščin. Ostrostrelec mora biti prepričan v svoje znanje in sposobnosti, tako da zna karto primerjati z zemljiščem in prilagoditi svojo taktiko.

01388 Topografske karte, ki se uporabljajo v SV, so precej natančne in zanesljive. Kadar pa ostrostrelec deluje zunaj meja Slovenije, so lahko karte teh območij narisane v drugem merilu in mnogo manj zanesljive. Da bi ostrostrelec lahko učinkovito uporabljal tudi take karte, mora izuriti branje in uporabo kart.

Predznanje

01389 Kandidati za ostrostrelce se morajo pred udeležbo na tečaju znati orientirati po karti, poznati topografske znake, jo brati, jo primerjati s terenom in se z njeno pomočjo ter s kompasom gibati po terenu.

Usposabljanje na tečaju

01390 Kadar koli je mogoče, se usposabljanje v topografiji izvaja na terenu s karto, kompasom in protractorjem. Praktičen pristop učinkuje boljše kot predavanje v učilnici.

01391 Kdaj ostrostrelec bere karto:

- a. pri merjenju razdalje do cilja,
- b. pri izbiri ognjenega položaja,
- c. pri izbiri poti do položaja, opazovalnice ali do začetka zalezovanja,
- d. za izračun časa, ki je nujen za premagovanje razdalje na terenu,
- e. ob pripravi natančne skice ali dnevnika,
- f. pri odpiranju in popravkih artilerijskega ognja,
- g. ob primerjavi karte z ortofotoposnetkom.

Teme branja topografskih kart

01392 Čas, namenjen za teme, je odvisen od stopnje usposobljenosti vojakov. Z večino lekcij samo ponovimo že pridobljeno znanje. Teme obsegajo:

- a. topografske znake, merila in relief,
- b. koordinatno mrežo, azimut in pripravo karte,

- c. uporabo kompasa in protractorja:
- 1) pretvorbo geografskega azimuta v magnetni azimut,
  - 2) napake kompasa.

Branje topografskih kart

01393 Namen urjenja je prenos teoretičnega znanja v prakso. Urjenje naj bo oblikovano tako, da bodo ostrostrelci obvladali uporabo kart in pridobili visoko stopnjo samozaupanja.

01394 Da bi bilo urjenje čim resničnejše, je treba izvajati lahke, vendar verjetne vaje, ki se pojavljajo v boju. Tako lahko ostrostrelci dosežejo standard, ki je potreben za uspešno opravljen test iz topografije pri testu za ostrostrelsko značko.

01395 Nočno urjenje se izvaja v okviru urjenja iz uporabe topografske karte ponoči.

01396 Vse oblike urjenja iz topografije se izvedejo v primernih sklopih pred testom za pridobitev ostrostrelske značke.

Aerofotoposnetki

01397 Aerofotoposnetki odlično dopolnjujejo topografsko karto, predvsem ko ostrostrelec spozna vse prednosti, ki jih ima posnetek in ga zna pravilno brati.

01398 Uporaba brez pilotnih letal omogoča pridobitev svežih posnetkov terena.

01399 Enako kot branje topografskih kart je tudi uspešno branje aerofotoposnetkov, odvisno od količine vloženega dela. Zato mora ostrostrelec večkrat uporabljati aerofotoposnetke.

01400 Aerofotoposnetki in njihova uporaba so predstavljeni v Priročniku za ostrostrelce.

01401 Pri usposabljanju ostrostrelcev je treba ostrostrelcem predstaviti:

- a. *Prepoznavo terena*: na aerofotoposnetku so podrobnosti terena mnogo opaznejše kot na topografski karti. Poleg tega so aerofotoposnetki lahko novi, kar pomeni, da prikazujejo trenutno stanje na nekem terenu. Da pa bi ostrostrelec lahko uporabil aerofotoposnetek, mora znati posnetek prebrati.
- b. *Merjenje razdalj in odčitavanje položajev*: ostrostrelec mora na ortofotoposnetku znati izmeriti razdalje in odčitati položaje s pomočjo enega ali več obratnih azimutov. Prav tako mora dobljeni položaj primerjati s terenom in topografsko karto.
- c. *Vaje*: vaje morajo biti zamišljene tako, da ostrostrelec na terenu hkrati uporablja ortofotoposnetek in topografsko karto. Ostrostrelcem se poda preprosta bojna situacija. Število izvedenih vaj bo odvisno od dosegljivosti aerofotoposnetkov in terena. Največ bodo ostrostrelci pridobili, če se v vaji primerja teren s karto in z aerofotoposnetkom. Za zalezovanje se naloga poda z aerofotoposnetkom.

01402 Urjenje branja aerofotoposnetkov naj bo izvedeno tako, da ostrostrelci dosežejo standard, ki je opisan v poglavju 3, Test 1 in 2.

4. DEL – MASKIRANJE

A. NAVODILA

01403 **Priporočeno**

- a. *Osnovna tema – Zakaj vidimo stvari.*
- b. *Osnovna tema – Maskiranje in skrivanje.*

01404 **Cilji**

Vojake naučiti, kako se neopaženo premikati in izdelati skrivališče.

01405 **Čas**

Tri šolske ure (135 minut).

01406 **Metoda**

Osnovna TEMA na prostem.

01407 **Sredstva:**

- material za maskirno obleko: po potrebi,*
- maskirna obleka: primer,*
- maskirne barvice: 1 na vojaka,*
- ostrostrelska oprema: komplet na vojaka,*
- orodje za kopanje: 1 komplet za prikaz.*

01408 **Priprava**

Izberite primeren teren, pripravite skrivališča in ponovite lekcijo.

01408 **Razno**

- a. *Po kratki ponovitvi osnovnih lekcij 6 in 7 izberite pomočnika (lahko je vojak), ki bo kot »model« prikazal izdelavo maskirne obleke.*
- b. *Vojaki si bodo morali v prostem času sami izdelati maskirne obleke na prikazan način. Na koncu prikažite in razložite izdelavo že pripravljenih skrivališč.*
- c. *TEMA je lahko razdeljena na dva dela:*
  - 1) *Maskiranje – 1 šolska ura.*
  - 2) *Izdelava skrivališča – 1 šolska ura.*

B. IZVEDBA

Pripravljalne dejavnosti

01409 **Varnostni ukrepi** – standardni varnostni postopki

01410 **Utrjevanje znanja**

Vojake sprašujte, zakaj vidimo stvari, in na hitro ponovite vse elemente, ki pripomorejo k opaznosti (oblika, senca, silhueta, površina, razmik in premikanje).

Uvod

01411 *Razložite:* maskiranje je ena pomembnejših ostrostrelčevih veščin. Sovražnik namreč na vsak način želi odkriti položaj ostrostrelca, njegovo poslanstvo pa je uničiti cilj in se neopazno umakniti. Tako kot živali, ki zalezujejo plen, tudi ostrostrelec uporablja tehnike tihega in prikritega premikanja ter zlivanja z okolico, da lahko uniči ali opazuje cilj. Živali imajo za to naravno masko, ostrostrelec pa jo za vsako območje izdelava.

Uporaba kritja

01412 *Razložite:* brez pravilne uporabe naravnega kritja in maske se je skoraj nemogoče dobro zamaskirati. Zato je pomembno, da razvijete sposobnost prepoznavne in uporabe kritja ter maske.

- a. Kadar koli je mogoče, ostanite v senci. Senca omogoča dobro masko, vendar je treba upoštevati dejstvo, da se premika glede na položaj sonca. Zaradi tega je treba izbrati primer-no senco, saj bi drugače lahko spremenili »obliko« naravne sence.
- b. Vedno se poskušajte zlit z ozadjem. Izberite takšno masko, da vas sovražnik ne opazi.
- c. Nikoli ne spreminjajte naravnih linij, ki so na terenu, in pazite, da ozadje ni svetlejše. Vse to privablja neželeno pozornost, zaradi česar lahko sovražnik odkrije položaj.
- d. Kadar je pred položajem maska, kot je trava ali grmovje, vedno streljajte skozi njo, nikoli nad njo, saj se po nepotrebnem izpostavlja.
- e. Ostrostrelec se vedno trudi premikati za kritjem. Kadar pa kritja ni, se premika počasi in samo, če je res nujno, kajti premikanje je mnogo opaznejše kot oblika ali barva.
- f. Izogibajte se očitnima maski in kritju, kajti če se zdita očitna vam, ju bo opazil tudi sovražnik. Izza očitnih maske in kritja se je zelo težko premakniti do drugega položaja.
- g. Redno obnavljajte in dopolnjujte naravno masko.
- h. Med premikanjem z območja na območje prilagodite masko. Vedno se trudite, da se bo maska ujela z okolico.

01413 *Pridobljeno znanje utrjujte z vprašanji.*

Maskiranje ostrostrelca in njegove opreme

01414 *Razložite in prikažite (uporabite pomočnika)*

- a. *Splošno:* maskiranje je sicer bistveno, vendar vas maska ne sme nikoli ovirati. Svetleče dele opreme lahko zamaskirate z lepilnim trakom ali barvo, obliko telesa pa »razbijete« z maskirno obleko¹⁷. Za Slovenijo so najprimernejše barve nevtralnno siva, zelena in rjava. Tem barvam mora ustrezati tudi maskirna obleka.
- b. *Glava:* kot pokrivalo je primeren vojaški klobuk, ki se ujema z maskirno obleko. Spredaj lahko namestite mrežo, ki zakrije obraz. Na robove prišijte nekaj močnejših elastič, za katere lahko zataknete naravni material.
- c. *Roke:* zamaskirate jih enako kot obraz ali pa uporabite rokavice, ki jih hkrati ščitijo pred odrgninami in praskami.
- d. *Telo:* uporabite vojaško jakno ali posebno izdelan jopič, na katerega nalepite, navežete ali

---

17 Ghillie suit.

našijete trakove različnih dolžin, ki pomagajo pri razbitju opazne človeške silhete. Na rame-na, komolce in boke našijte nekaj elastičnih trakov za dopolnitev naravne maske.

- e. *Puška*: ovijete jo v enak material, ki je potreben za izdelavo maskirne obleke, ali v platno primerne barve. Podobno zamaskirajte tudi strelni daljnogled in druge optične pripomočke. Pri tem pazite, da trakovi ne zmanjšajo vidnega polja. Maska ne sme ovirati naravnega odsuna orožja, zato kopiščka in cevi ne zavijte skupaj. Morda je dobro, da uporabite za maskiranje cevi širše elastične trakove, med katere zataknete naravni material. Vendar je treba vedeti, da maska na cevi vpliva na zadetke. Kadar je orožje zamaskirano, ga je treba še pogosteje čistiti, zato naj trakovi ne bodo premočno zategnjeni.
- f. *Spektiv in trinožec*: zamaskirajte enako kot orožje. Prek objektiva potegnite najlonsko nogavico ali drobno pleteno mrežo.
- g. *Daljnogled*: zamaskirajte ga enako kot spektiv, maska pa ne sme zmanjševati vidnega polja.
- h. *Termokamera*: izogibajte se območij, na katerih je sovražnik s takšno opremo. Če je mogoče, uporabite maskirno obleko, ki je namenjena zaščiti pred takšnimi napravami. Kaj deluje in kaj ne, boste ugotovili samo z urjenjem in različnimi vajami.

01415 *Maskiranje v posebnih okoliščinah*, na primer pozimi, v džungli in hribih: načela maskiranja ostanejo ista, spremeni se samo material, ki je na voljo.

01416 *Pridobljeno znanje utrjujte z vprašanji*.

Ognjeni položaj in skrivališča

01417 *Razložite in prikažite*: kadar je mogoče, deluje ostrostrelski par iz skrivališča. To omogoča določeno svobodo gibanja brez nevarnosti odkritja. Poleg tega omogoča skrivališče tudi omejeno zaščito pred vremenskimi vplivi in posrednim ognjem. Kakovost posameznih skrivališč je odvisna od razpoložljivega časa, oblike terena, sestave tal in taktične situacije. Predvsem pa je odvisna od ostrostrelčeve iznajdljivosti.

01418 Primerna mesta za izdelavo skrivališča so žive meje, podrte stavbe, podrta drevesa idr. Izrazitih in očitnih položajev se je treba izogibati. Pred končno izbiro mesta je treba natančno izvidovati.

Izdelava skrivališča

01419 *Material*

Razložite: skrivališče lahko izdelate iz kamnja, opek, lesa ali podobnega materiala. Ker se skrivališče navadno izdeluje ponoči v bližini nasprotnika, verjetno ne bo narejeno popolno. Za konstrukcijo začasnega skrivališča lahko s seboj prinesete kovinsko mrežo ali že prej izdelan okvir. Ne glede na material, ki ga boste uporabili, naj bi bilo skrivališče tako trdno, da zaustavi zadetek iz pehotnega orožja, kot je puška ali mitraljez. Ker skoraj nikoli ne boste imeli možnosti za pregled skrivališča od spredaj, še posebno dobro zamaskirajte tisti del, ki je usmerjen proti sovražniku. Druge pomembne točke:

- a. *Jarki*: najlažje izdelate skrivališče tam, kjer že obstaja jarek ali star strelski položaj. Verjetno bo treba že obstoječ položaj skrivališča razširiti in poglobiti odvisno od tega, kakšno skrivališče želite izdelati.
- b. *Opazovalnica*: takšno skrivališče je navadno primerno samo med obrambo. Takrat vam lahko pomagajo kopati drugi vojaki.
- c. *Izdelava*: izdelava skrivališča se vedno začne s kopanjem jarka, ki tudi, če ni še popolno dokončan, omogoča vsaj malo kritja. Odvečno zemljo je treba pazljivo skriti.

- d. *Strelna lina*: izdelava strelne linije zahteva precej prakse, preden boste sposobni izdelati takšno lino, skozi katero boste lahko pokrivali celotno ciljno območje. Strelna lina mora biti zadaj (v skrivališču) široka in spredaj ozka, vendar ne tako ozka, da bi omejevala opazovanje.
- e. *Udobje*: zaradi veliko časa, preživetega v skrivališču, mora biti to čim bolj udobno. Velikost mora omogočati prosto manevriranje z orožjem in lahko opazovanje. Pomemben je sprednji del skrivališča, kjer boste imeli glavo, saj bo njen položaj zaradi strelnega daljnogleda višji. Priporočeno je, da izdelate tudi sedišče. Tako boste lažje ostali osredotočeni in učinkoviti, kar se hitro zniža, če je skrivališče premajhno.

01420 *Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji.*

Maskiranje

01421 *Poti do skrivališča*

Razložite: bistveno je, da ne spreminjate naravnega videza terena. Zato morate maskirati na najboljši način. Še tako dobro izdelano skrivališče je nesmiselno, če ga sovražnik odkrije zaradi premikanja v notranjosti. Iz tega sledi, da morajo biti poti prikrite in gibanje minimalno. Ne glede na čas v dnevnu morate biti nenehno na preži. Vsako sled pa je treba takoj zakriti.

01422 *Zastor*

Razložite: svetloba, ki prihaja od zadaj in skozi strelno lino, lahko izda položaj. Zato je treba na vhod v skrivališče in na strelno lino položiti zastor, ki prepreči prehod svetlobe. Nikoli ne smeta biti oba zastora hkrati dvignjena. Najprej dvignete en zastor, in ko ga spustite, šele dvignete drugega. Samo tako preprečite svetlobi prehod skozi obe odprtini hkrati.

01423 *Strelne line*

Razložite: za osnovo strelne line lahko uporabite stare zarjavele pločevinke ali podoben material, ki se ujema z okolico. Material, ki se ne ujema, takoj privabi neželeno pozornost.

01424 *Urbano okolje*

Razložite: kadar boste delovali v urbanem okolju, proučite načrte mest, aerofotoposnetke, posnete iz nižjih višin, načrte kanalizacije in poročila patrolj, ki so bile na območju, ter izberite primerna mesta za skrivališče. Ko izberete mesto, izvedete podrobno izvidovanje za primerne poti v skrivališče in iz njega.

01425 *Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji.*

Stavbe

01426 *Slabosti*

Razložite: stavbe so pogosto dobra izbira za izdelavo skrivališča. Vendar so lahko tudi cilj sovražnikovega obstreljevanja, kar velja predvsem za samotne in izpostavljene objekte. Enako velja za položaje na drevesih.

Pomembne točke

01427 *Priprave*: za skrivališče v stavbi veljajo enake pravila kot za skrivališče v naravi. Prav tako je treba upoštevati načela maskiranja, načela za izdelavo strelne line in načela za položaj. Nikoli ne smete spreminjati zunanje podoba stavbe, na primer z odpiranjem oken, sploh če je bilo do tega trenutka samo eno okno odprto.

01428 *Ognjeni položaji*: morajo biti popolnoma v senci in stran od oken, vrat in lukenj v steni, saj se drugače po nepotrebnem izpostavljate. Za položajem postavite zastor iz šotorskega platna. Za strelne line lahko uporabite razbita stekla, odprta okna, vrata ali luknje v steni. Kadar zaradi okoliščin v steni ali strehi izdelate novo luknjo, mora biti ta podobna taki, ki jo povzroči granata ali šrapnel.

01429 *Opazovalna platforma*: izdelajte nekakšen naslon za opazovanje in streljanje, da bodo rezultati boljši. Navadno ostane v stavbah pohištvo, iz katerega je mogoče izdelati platformo. Platformo pa lahko izdelate tudi z vrečami peska.

01430 *Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji*.

Zavajalni ukrepi

01431 *Razložite*: da bi uspešno zavedli sovražnika, imejte čim več skrivališč, ki jih naključno zasedate in uporabljate.

01432 Zaradi boljšega zavajanja lahko izdelate več lažnih skrivališč, v katera namestite »lutko«, ki je privezana na dolgo vrvico, s katero jo premikate. Metoda je primerna predvsem takrat, ko boste v protioostrorelske položaju.

Streljanje iz skrivališč

01433 *Disciplina*

Razložite: iz skrivališč je treba streljati previdno, in sicer samo na specifične cilje. Skrivališče se lahko zaradi občasnega nadlegovalnega ognja kmalu odkrije. Druge pomembne točke:

- a. *Blesk*: ponoči, v mraku in ob zori je blesk na koncu cevi še posebno opazen, zato je treba paziti, da ste čim globlje v senci.
- b. *Dim*: ob mrzlih jutrih in hladnih dneh se po strelu vidi dim, ki lahko razkrije položaj. Slabo očiščena cev je lahko prav tako vzrok za nastanek dima. Tudi zato morate biti čim globlje v senci.
- c. *Prah*: kadar je območje suho ali če ste v stavbi, se po strelu zaradi pritiska dvigne prah, ki je viden že od daleč. Da to preprečite, položite pod cev podlogo ali pa z vodo zmočite tla pod cevjo.

01434 *Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji*.

01435 *Vojaki naj se urijo v izbiri, pripravi in zasedbi skrivališč. Polovica vojakov izvaja aktivnosti, druga polovica jih ocenjuje. Nato se vlogi zamenjata. Zaradi omejenega časa opišite pripravo skrivališč samo z besedami in prikažite že pripravljen primer*.

Sklep

01436 **Ob koncu teme**:

- a. *vojaki sprašujejo*;
- b. *preverite, ali imajo vsi vojaki primeren material za izdelavo maskirne obleke*;
- c. *izvajajte varnostne ukrepe*;
- d. *pospravite opremo*;
- e. *v povzetku*:

- 1) poudarite, da mora ostrostrelec postopke maskiranja in skrivanja uriti ves čas; da usvoji raven, ko postanejo vsi postopki podzavestni;
- 2) poudarite, da se ne sme nikoli pozabiti na okolico in da se je treba vedno prilagajati terenu. Analizirati je treba slabša področja, ki jih je treba dodatno uriti;
- 3) napovejte naslednjo temo.

VAJA 1: MASKIRANJE

A. NAVODILA ZA IZVEDBO

01437 Cilji

Uriti postopke hitrega maskiranja, skrivanja, opazovanja in postopke zasedbe ognjenega položaja.

01438 Čas

Dve šolski uri (90 minut).

01439 Metoda

Praktična vaja na prostem.

01440 Sredstva:

- ostrostrelna puška: 1 na vojaka,*
- jermen: 1 na vojaka,*
- manevrsko strelivo: 1 na vojaka,*
- maskirna obleka: 1 na vojaka,*
- maskirni material: po potrebi,*
- tablice s črkami: po potrebi.*

01441 Priprava

- a. Izberite teren, ki omogoča kritje in masko v dolžini 300 metrov.*
- b. Določite levo in desno mejo ter ju označite s trakovi. Vojakom pokažite, kje sta opazovalca (inštruktorja).*
- c. Preglejte orožje in nato razdelite manevrsko strelivo.*

01442 Razno

- a. Po opravljeni vaji naredite kratko analizo in izpostavite dobre ter slabe postopke.*
- b. Vaja se izvede enkrat.*

B. IZVEDBA VAJE

Pripravljalne dejavnosti

01443 **Varnostni ukrepi** – standardni varnostni postopki

01444 **Utrjevanje znanja**

Utrjevanja znanja ni.

Uvod

01445 *Razložite*: ostrostrelec se mora znati hitro in primerno zamaskirati ter najti primeren ognjeni položaj, iz katerega lahko deluje po sovražniku. Med vajo lahko urite hitro maskiranje, opazovanje in zasedbo strelskega položaja.

Pogoji

01446 *Pogoji*:

- a. *Ostrostrelec se zamaskira na prostoru, ki je 100–200 metrov oddaljen od opazovalnice, na kateri je inštruktor z daljnogledom.*
- b. *Območje mora biti široko med 500 in 3200 tisočinkami.*
- c. *Ostrostrelec mora prebrati tri črke, ki jih v različnem času pokaže inštruktor.*
- d. *Ostrostrelec mora ostati neopažen, čeprav inštruktor opazovalcu nakaže njegov položaj.*
- e. *Inštruktor, ki hodi po terenu, je povezan z opazovalnico.*
- f. *Vaja se izvede samo enkrat.*
- g. *Vajo izvede vsak posamezno, in sicer brez sodelovanja ali pomoči.*

Izvedba

01447 *Vaja se izvede tako*:

- a. *Ostrostrelec ima 10 minut časa, da se zamaskira.*
- b. *Opazovalci pokažejo ostrostrelcem iz smeri opazovalnice levi in desni rob območja. Pokažejo tudi približno območje, ki je oddaljeno do 200 metrov od opazovalnice. Opazovalnica ni zamaskirana.*
- c. *Ostrostrelci imajo 5 minut časa, da se premaknejo na izbrani položaj. Opazovalci medtem ne opazujejo.*
- d. *Opazovalci ostrostrelce opozorijo po preteku petih minut. Ostrostrelci se sicer potem lahko premikajo do končnega ognjenega položaja, vendar s tem tvegajo, da jih opazovalci odkrijejo.*
- e. *Dva opazovalca imata 20 minut časa, da odkrijeta ostrostrelce.*
- f. *Če opazovalec odkrije ostrostrelca, ga inštruktor, ki hodi po terenu, odstrani z območja. (Opazovalca imata samo dva poskusa, da inštruktorja na terenu pripeljeta do ostrostrelčevega položaja. Opazovalec lahko odkrije položaj ostrostrelca zaradi bleska in dima, vendar to še ne pomeni, da ostrostrelec ni opravil vaje. Vaje ne opravi, če opazovalec prepozna del opreme ali telesa.)*
- g. *Med 20 minutami, ko opazovalca iščeta ostrostrelce, pokaže eden od njiju tri črke v višini prsi.*
- h. *Vsaka črka je izpostavljena 60 sekund. Opazovalec počasi premika črko od leve proti desni in nazaj, dokler ne preteče 1 minuta.*

- i. Zadnja črka se pokaže med zadnjimi petimi minutami 20-minutnega opazovanja. Drugi dve črki lahko opazovalec pokaže kadar koli med prvimi 15 minutami.
- j. Po pretečenih 20 minutah se inštruktor, ki hodi po terenu, premakne v polmer 10 metrov, v katerem je neodkrit ostrostrelčev položaj.
- k. Če opazovalca kljub temu ne odkrijeta ostrostrelca, inštruktor na terenu odkrije njegov položaj.
- l. Če opazovalca ostrostrelca kljub temu ne opazita, ga inštruktor vpraša, katere črke so bile pokazane na opazovalnici.
- m. Če ostrostrelec ponovi vse črke, mu inštruktor ukaže, da v 10 sekundah izstrelji en naboj. (Če naboj zataji, opazovalca pogledata stran, dokler inštruktor ostrostrelcu ne da novega naboja.) Nato se inštruktor umakne od ostrostrelca (nekam v 10-metrski polmer) in sporoči opazovalnici, da se vaja lahko nadaljuje.
- n. Če ostrostrelec tudi potem, ko je že streljal, ni odkrit, inštruktor pregleda, ali ima ostrostrelec na strelnem daljnogledu pravilne nastavitve (dovoljena napaka +/- 1 klik po smeri in višini), čisto strelno linijo pred cevjo in stabilen položaj. (Kadar inštruktor dvomi, zavzame ostrostrelčev položaj in s pogledom preveri merke).

Ocena

01448 Opravil vse stopnje – opravil.

Vzroki za negativno oceno (ni opravil):

- a. N 1: kadar inštruktor sklepa, da ostrostrelec ni samostojno izvedel vseh postopkov.
- b. N 2: če je ostrostrelec opažen po preteku petih minut.
- c. N 3: če je ostrostrelec zunaj označenih mej.
- d. N 4: če je ostrostrelec opažen, ko je inštruktor nekje v polmeru 10 metrov.
- e. N 5: če je ostrostrelec opažen, ko inštruktor pokaže njegov položaj.
- f. N 6: če ostrostrelec ne prepozna vseh treh črk.
- g. N 7: če je ostrostrelec opažen po strelu.
- h. N 8: če so nastavitve na merkih nepravilne in če ima pred cevjo oviro.

Sklep

01449 **Ob koncu vaje:**

- a. vojaki sprašujejo;
- b. izvajajte varnostne ukrepe;
- c. pripravite opremo;
- d. v povzetku:
  - 1) analizirajte dobra in slabša področja, ki bi jih bilo treba še dodatno urediti;
  - 2) napovejte naslednjo temo.

5. DEL – ZALEZOVANJE

A. NAVODILA

01450 **Priporočeno gradivo**

- a. Osnovna tema – Premikanje z orožjem ali brez njega.
- b. Osnovna tema – Premagovanje ovir.
- c. Osnovna tema – Izbira poti.
- d. Osnovna tema – Premikanje ponoči.
- e. Osnovna tema – Premikanje po smeri ponoči.

01451 **Cilji**

Ostrostrelce naučiti, kako se prikrito premakniti do ognjenega položaja, iz katerega lahko uspešno delujejo po sovražniku, in kako se iz tega položaja neopazno umakniti.

01452 **Čas**

Pet šolskih ur (225 minut).

01453 **Metoda**

Osnovna tema na prostem v dveh delih:

- a. tema in prikaz,
- b. urjenje.

01454 **Sredstva:**

- ostrostrelna puška: 1 na vojaka,
- jermen: 1 na vojaka,
- manevrsko strelivo: 2 naboja na vojaka,
- maskirna obleka: 1 na vojaka.

01455 **Priprava**

Izberite teren, ki omogoča izvedbo predstavitve in urjenje.

01456 **Razno**

- a. Ponovite pehotno taktiko (premikanje po bojišču, premagovanje ovir itd.), ki jo na hitro predstavite vojakom (samo kot osvežitev). V lekciji predstavite nadgradnjo osnovne pehotne taktike, ki se nanaša na ostrostrelce. Za prikaz sta potrebna dva inštruktorja.
- b. Med urjenjem se upoštevajo pogoji in merila, ki veljajo za pridobitev ostrostrelske značke.

B. IZVEDBA

Pripravljalne dejavnosti

01457 **Varnostni ukrepi** – standardni varnostni postopki

Vojake razdelite po parih.

01458 **Utrjevanje znanja**

Vojakom postavljajte vprašanja, ki se nanašajo na premikanje in maskiranje.

Uvod

01459 *Razložite*: premikanje je v nasprotju z načeli maskiranja, vendar se je treba premikati na ognjeni položaj in z njega. Med premikanjem ste najbolj izpostavljeni. Pravilno zalezovanje omogoča, da ostanete neopazni.

01460 *Razložite in prikažite*: ker ste med premikanjem najbolj izpostavljeni, vas takrat sovražnik tudi najlažje odkrije. Zaradi uporabe razpoložljive maske in kritja je območje, ki ga lahko opazujete, precej omejeno. Za varno izvedbo vsakega premika morate že pred tem načrtovati pot in se premikati čim bolj prikrito.

01461 *Razložite*: kadar je mogoče, se premikajte v manjši in omejeni vidljivosti. Premikajte se med enim in drugim kritim položajem. Obstaja več načinov premikanja, toda vedno izberite tistega, ki ima najboljše razmerje med hitrostjo in prikritostjo. Predvidevajte, da vas sovražnik vedno nadzira.

Zalezovanje

01462 **Izvidovanje**

Razložite: vsako zalezovanje brez predhodnega načrta bo verjetno neuspešno. Priložnosti, da bi v taktični situaciji videli velik del terena, bodo redke. Zato morate obvladovati veščine, ki so potrebne za branje topografske karte in aerofotoposnetkov, ter z njimi pridobiti čim več podatkov.

01463 **Pred zalezovanjem**

Razložite: če je mogoče, bodite pred zalezovanjem pozorni na to:

- a. *Sovražnikov položaj*: če je mogoče, določite natančen položaj cilja, h kateremu se je treba približati. Predvsem bodite pozorni na okoliški teren in na izpostavljena območja. Pri določanju cilja uporabite optične pripomočke.
- b. *Ognjeni položaj*: redko je mogoče določiti natančen ognjeni položaj, iz katerega lahko uspešno delujete po sovražniku.
- c. *Smeri napredovanja¹⁸ in umika*: izberite najboljšo pot, ki jo razdelite na več krajših. Vsak del poti na terenu natančno proučite. Med prihajanjem na ognjeni položaj težko spremenite smer in izberete drugo pot, zato morate že pred začetkom zelo natančno načrtovati. Predvsem bodite pozorni na:
  - 1) naravno masko in odkrita območja;
  - 2) položaj in pogostost naravnih ter umetnih ovir;
  - 3) točke, iz katerih se lahko opazuje. Te točke naj bi bile, kjer je le mogoče, na začetku in na koncu vsakega dela poti;
  - 4) sovražnikove položaje;
  - 5) načine premikanja glede na del poti (hoja, plazenje ...). Od načina premikanja je odvisno, kako daleč lahko resnično zalezujete in koliko časa imate;

---

¹⁸ Line of Advance.

- 6) poti za umik, ki ne smejo biti enake potem za napredovanje, vendar se načrtujejo na enak način. Pri tem je treba upoštevati dejstvo, da je umik težji kot napredovanje, saj je sovražnik takrat precej pazljivejši.

01463 *Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji.*

01464 **Med zalezovanjem**

Razložite: za uspešno zalezovanje je treba obvladati ta pravila:

- a. *Občutek smeri:* med zalezovanjem lahko hitro izgubite občutek za smer, predvsem, kadar premagujete daljšo razdaljo. Verjetnost, da se to zgodi, zmanjšate tako:
  - 1) z uporabo kompasa, GPS-a, topografske karte in aerofotoposnetkov;
  - 2) da si med potjo določite več orientirjev in si jih tudi zapomnite;
  - 3) da poznate smer pihanja vetra in položaj sonca, pri tem pa upoštevate, da se lahko tako smer pihanja kot položaj spremenita.
- b. *Budnost:* ostati morate »budni«. Vsaka sprostitev in nepazljivost vodita v površnost, kar povzroči neuspeh.
- c. *Opazovanje:* zelo pazljivo opazujte v določenih časovnih intervalih, predvsem pa na začetku in koncu vsakega dela poti.
- d. *Izpostavljanje:* če vas med zalezovanjem kaj preseneti ali ste nepričakovano izpostavljeni, se takoj odzovite. Lahko obmirujete in se ne premikate ali pa se hitro in pazljivo premaknete v kritje ali masko.
- e. *Motenje divjih živali:* med premikanjem se zavedajte, da vsak hrup, ki ga zaradi vas povzročajo živali, pritegne sovražnikovo pozornost.
- f. *Tveganje:* kadar koli je priložnost, uporabite vsakršno motnjo za hitrejši premik. Pri tem se zavedajte, da tvegate odkritje. Ko ste blizu sovražnika, raje ne tvegajte.
- g. *Maskiranje:* vsaka sprememba okolice zahteva dopolnitev ali spremembo maske.

01465 *Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji.*

01466 **Zalezovanje ponoči**

Razložite: zaradi boljše zaščite se boste pogosteje premikali ponoči (predvsem do opazovalnice ali ognjenega položaja). Težave, ki se pojavijo ponoči, so podobne tistim podnevi, le da je človek mnogo manj prilagojen na premikanje ponoči. Glavne razlike med dnevom in nočjo:

- a. *Natančen ogenj:* zaradi noči je sovražnikov ogenj manj natančen.
- b. *Tišina:* čeprav je opazovanje ponoči prav tako pomembno, se pridobi več podatkov s poslušanjem, zato je ključna tišina.
- c. *Silhueta:* kritje je manj pomembno kot ozadje, zato se je treba izogibati svetlemu ozadju.
- d. *Ohranjanje smeri:* ponoči je mnogo težje ohraniti pravo smer premikanja, zato si pomagajte s kompasom, z GPS-om in s položajem zvezd. Pred tem pa zelo podrobno izvidujte topografsko karto in aerofotoposnetek.

01467 *Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji.*

Premikanje ostrostrelskega para

01468 *Razložite in prikažite:* ker delujejo ostrostrelci v parih, uporabljata navadno oba pripadnika iste poti. Ostrostrelca se premikata približno 25 metrov narazen iz varnostnih vzrokov (zaradi mo-

rebitnega odkritja). Ostrostrelec, ki je zadaj, krije premikanje ostrostrelca spredaj, sporazumevata se z ročnimi signali.

01469 **Načini premikanja**

Razložite: načini premikanja so bili predstavljeni v osnovnih lekcijah. Najpomembnejši so plazenje po rokah in kolenih, po trebuhu, po vseh štirih in hoja. Plazenje nazaj je tudi pomemben način, ki se upošteva pri umiku iz ognjenega položaja. Med urjenjem ne pozabite na postopke za spreminjanje smeri med plazenjem. Nikoli se ne obračajte okoli svoje osi, da bi spremenili smer, saj tako samo povečate silhueto in verjetnost odkritja.

01470 *Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji in vajo (na koncu teme) v parih.*

01472 **Izpolnitev načrta premikanja**

Razložite in prikažite: iz svojega trenutnega (začetnega) položaja pazljivo izberite naslednjega, pri tem pa natančno opazujte in iščite znake, ki lahko izdajo prisotnost sovražnika. Nato pazljivo izberite in načrtujte celotno pot do novega položaja, ki jo razdelite na dele, še preden se začnete premikati.

01473 Ko premagate prvi del poti, se ustavite, opazujte in poslušajte. Predvsem bodite pozorni na divje živali, ki lahko izdajo sovražnika ali vaš položaj. Med postankom načrtujte naslednji premik.

01474 Pri premikanju skozi visoko travo pogosto zamenjajte smer, kajti smeri naravnost in nena- ravno premikanje trave pritegnejo neželeno pozornost. Najprimernejši čas za premik je takrat, ko piha veter. Cesto prečkate po kanalih, na nižjih točkah in na ovinkih. Čez preorano polje pojdite po brazdah. Če je treba brazdo prečkati, jo premagajte v najnižji točki. Pri prehodu čez žive meje se izognite vratom in odprtina, saj so lahko v njih nastavljene mine.

01475 Izogibajte se strmim pobočjem, območjem s peskom in kamni, ki se lahko zvalijo po hribu navzdol, odprtim območjem in grebenom. Kadar je mogoče, se premikajte med motnjami na bojišču (med pokanjem, preletom letal itd.), saj tako zakrijete ropot, ki ga povzročate med hitrim premikanjem. Ostrostrelski par lahko načrtuje podporni ogenj, ki je lahko tudi kot navigacija, če poznate čas in cilj podpore.

01476 *Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji in vajo.*

Urjenje

01477 *Za zalezovanje izberite območja, ki omogočajo veliko kritja in maske. Po vsaki fazi izvedite kratko analizo (analizirajo predvsem vojaki) postopkov, potem vojaki v parih zamenjajo vlogo. Na koncu se vaja izvede v parih, tako da se par približuje opazovalnici in na približno 200 metrih od nje deluje tako, da ni opažen.*

Sklep

01478 **Ob koncu teme:**

- a. *vojaki sprašujejo;*
- b. *izvajajte varnostne ukrepe;*
- c. *pospravite opremo;*
- d. *v povzetku:*

- 1) analizirajte dobra in slaba območja, na katerih je treba še dodatno uriti;
- 2) poudarite, kako so pomembni dobro načrtovanje in izvidovanje iz karte ter aerofotoposnetkov in izvidovanje na terenu;
- 3) poudarite, da je treba z vsemi čutili opazovati gibanje divjih živali in njihove odzive;
- 4) poudarite, kako pomembni sta premikanje ponoči in njegovo urjenje;
- 5) napovejte urjenje iz zalezovanja in standarde za pridobitev ostrostrelske značke.

VAJA 2: ZALEZOVANJE

A. NAVODILA

01479 Cilji

Dodatno urjenje zalezovanja.

01480 Čas

Štiri šolske ure (180 minut).

01481 Metoda

Praktična vaja na prostem.

01482 Sredstva:

- *ostrostrelna puška: 1 na vojaka,*
- *jermen: 1 na vojaka,*
- *manevrsko strelivo: 2 naboja na vojaka,*
- *maskirna obleka: 1 na vojaka,*
- *topografska karta in aerofotoposnetek: 1 na vojaka,*
- *sredstva zvez: po potrebi,*
- *daljnogled: 2 na opazovalnico.*

01483 Priprava

- a. *Izberite teren, ki omogoča zalezovanje na razdalji od 800 do 2000 metrov. Opazovalnica ne sme biti vidna iz zbirnega rajona.*
- b. *Preverite vezo med inštruktorjem na terenu in opazovalnico.*
- c. *Pripravite povelja za izvedbo zalezovanja s 6-mestnimi koordinatami cilja, mejami območja in časovno omejitvijo.*

01484 Razno

- a. *Načrtujte nekaj dodatnega časa za izdajo povelja in za pripravo poti, ki jih ostrostrelci načrtujejo s pomočjo topografske karte in aerofotoposnetka.*
- b. *Zalezovanje se izvede enako, kot je predvideno v testu za pridobitev ostrostrelske značke.*
- c. *Po končani vaji analizirajte postopke, ki so jih izvedli ostrostrelci.*

B. IZVEDBA

Pripravljalne dejavnosti

01485 **Varnostni ukrepi** – standardni varnostni postopki

Razdelite manevrsko strelivo.

01486 **Utrjevanje znanja**

Utrjevanja znanja ni.

Uvod

01487 *Razložite*: cilji urjenja so dodatno utrjevati postopke za izbiro poti, premikanje, maskiranje, ravnanje z orožjem in določanje razdalj.

Predlagan postopek

01488 *Razložite*: za uspešno opravljeno vajo se morate približati opazovalnici na razdalji 400–200 metrov (dovoljena napaka +/- 10 odstotkov), izstreliti dva strela in se umakniti, ne da bi bili kadar koli opaženi. Za izvedbo tega imate približno štiri ure časa (odvisno od razdalje).

01489 *Vaja se ponovi čim večkrat, hkrati pa se povečuje težavnost, in sicer:*

- a. *dolžina zalezovanja,*
- b. *težavnost terena,*
- c. *zamaskiranost/prikritost opazovalnice,*
- d. *število opazovalcev (do največ treh).*

Sklep

01490 **Ob koncu vaje:**

- a. *vojaki sprašujejo;*
- b. *izvajajte varnostne ukrepe;*
- c. *pospravite opremo;*
- d. *v povzetku:*
  - 1) *analizirajte dobra in slabša območja, na katerih je treba dodatno uriti;*
  - 2) *napovejte naslednjo temo.*

6. DEL – OPAZOVANJE

Uvod

01491 Urjenje opazovanja je sestavljeno iz lekcij in vaj:

- a. Tema iz opazovanja 1 – Daljnogled, spektiv, strelni daljnogled in nočnogled Simrad KN 252.
- b. Tema iz opazovanja 2 – Naloge, tehnike in napoved ciljev.
- c. Tema iz opazovanja 3 – Dnevnik opazovanja in skice.
- d. Vaja iz opazovanja 1 – Igre spomina¹⁹.
- e. Vaja iz opazovanja 2.

TEMA IZ OPAZOVANJA 1 – DALJNOGLED, SPEKTIV, STRELNI DALJNOGLED IN NOČNOGLED SIMRAD KN 252

A. NAVODILA

01492 *Priporočeno gradivo*

- a. *Osnovna tema – Opazovanje.*
- b. *Osnovna tema – Uvod v nočno urjenje.*
- c. *Predstavitev 2 – Opazovanje ponoči.*
- d. *Navodila za uporabo strelnega daljnogleda S&B PM II 3-12x50 LP.*
- e. *Navodila za uporabo nočnogleda Simrad KN 252.*
- f. *Priročnik za ostrostrelce.*

01493 *Cilji*

Vojake naučiti, kako opazovati z daljnogledom, s spektivom, strelnim daljnogledom in z nočnogledom Simrad.

01494 *Čas*

Dve šolski uri (90 minut).

01495 *Metoda*

Praktična vaja na prostem.

01496 *Sredstva:*

- ostrostrelna puška: 1 na vojaka,
- jermen: 1 na vojaka,
- daljnogled: 1 na vojaka,
- spektiv: 1 na vojaka,
- nočnogled Simrad: 1 na vojaka,

---

¹⁹ Kim's game.

- šotorsko krilo: 1 za inštruktorja,
- čistilni pribor: po potrebi,
- druga oprema: po potrebi.

01497 **Priprava**

Izberite primeren teren, ki omogoča izvedbo opazovanja.

014988 **Razno**

- a. Pri namestitvi predmetov za vajo iz opazovanja naj vam pomaga pomočnik. Merila, ki veljajo za test pridobitve ostrostrelske značke, veljajo tudi za to vajo.
- b. Vojaki naj bi pred vajo videli predmete, ki bodo uporabljeni med vajo.

B. IZVEDBA

Pripravljalne dejavnosti

01499 **Varnostni ukrepi** – standardni varnostni postopki

Vojake razdelite po parih za vajo in tekmovanje.

01500 **Utrjevanje znanja**

- a. Iskanje in opazovanje.
- b. Iskanje in opazovanje brez optičnih pripomočkov.

Uvod

01501 *Razložite*: izurjen ostrostrelec je dober opazovalec, ki zna pravilno uporabiti optične pripomočke in pozna njihove prednosti ter omejitve. Ostrostrelec zna izbrati primeren pripomoček glede na situacijo. Na primer strelni daljnogled deluje tudi v manjši vidljivosti, zato ga ostrostrelec uporablja za opazovanje. Čeprav so vsi optični pripomočki izdelani po vojaških standardih, je treba z njimi vseeno previdno ravnati.

Daljnogled

01502 **Splošno**

Razložite: ker je daljnogled majhen in lahek, je primeren za nošenje in uporabo. Ima precej široko vidno polje, kar pomeni, da lahko hitro preiščete večje območje. Ima pa manjšo povečavo v primerjavi s spektivom, zato je primernejši za opazovanje v slabši vidljivosti.

01503 **Skala**

Razložite (slika 42): na skali (vizirnem risu), ki je postavljena v enega izmed okularjev, je skala. S pomočjo vizirnega risa in razdelkov na njem je mogoče precej natančno določiti razdaljo.

01504 **Nošenje in čiščenje**

Razložite:

- a. Daljnogled nosite obešen okoli vratu in shranjen za maskirno obleko. Tako ga lahko hitro uporabite, kadar je treba. V tem položaju so zaščitene tudi leče.
- b. Leče se čistijo z mehko krpico. Kadar so na njih pesek in večji drobcu prahu, jih pred čiščenjem

najprej s pihanjem odstranite. Nato s krožnim gibom od sredine proti robovom odstranite preostanek umazanije. Po potrebi lahko dahnate v leče. Tako ustvarite vlago na lečah, s katero lažje odstranite umazanijo. Kadar so leče zelo umazane ali mastne, krpico pomočite v razredčen alkohol in očistite leče na prej opisan način. Ko daljnogleda ne uporabljate, zaščitite leče s pokrovčki.

01505 **Medzenična (medočesna) razdalja**

Razložite in prikažite: pri vseh daljnogledih je mogoče nastaviti medzenično razdaljo glede na potrebo vsakega posameznika. Preden se lotite ostrenja, najprej namestite medzenično razdaljo. Pri pravilno nastavljeni razdalji lahko skozi daljnogled vidite samo en krog z ostrimi robovi. Ta krog »določi« velikost vidnega polja.

01506 **Ostrenje**

Razložite in prikažite: ostrenje slike je zelo pomembno, saj sicer ne morete popolnoma jasno videti opazovanega objekta. Prav možnost ostrenja slike omogoča, da uporablja daljnogled več ostrostrelcev, saj se z ostrenjem izravna razlika v kakovosti vida. Ko je slika pravilno izostrena, je izkoriščeno celotno vidno polje²⁰, slika pa je ostra in jasna. Nekateri starejši daljnogledi imajo centralno kolo, s katerim se ostrita oba okularja hkrati. Takšna izvedba ni najboljša, saj ni nujno, da ostrostrellec vidi na obe očesi enako. Večina daljnogledov, ki jih uporablja SV, ima možnost nastavitve vsakega okularja posebej. Postopek izvedite tako:

- a. Z obema očesoma pogledajte skozi daljnogled v objekt, ki je oddaljen vsaj 100 metrov.
- b. Med opazovanjem prekrijte levo ali desno objektivno lečo.
- c. Vrtite okular, dokler se slike ne izostri.
- d. Postopek ponovite še z drugim okularjem.
- e. Slika objekta mora biti popolnoma ostra, če vanj pogledate skozi oba okularja.
- f. Med postopkom je treba večkrat pogledati v izbran objekt z obema očesoma, da se neprikrito oko ne začne prilagajati prekritemu.

01507 **Držanje in uporaba daljnogleda**

Razložite in prikažite: daljnogled držite nežno, tako da počiva na rokah, in ga podpirajte z njimi. Palce postavite tako, da onemogočajo vdor svetlobe med očmi in okularjem. Okular nežno namestite na oči, saj tako preprečite prenos vibracij. Kadar je mogoče, se s komolci naslonite na stabilno podlago. Drug način držanja je premik dlani naprej in objem predela objektivnih leč, s katerim se prepreči odboj svetlobe, ki lahko izda vaš položaj. Med opazovanjem z daljnogledom preglejte navpično in vodoravno celotno območje, ki ga vidite skozi daljnogled. Predvsem bodite pozorni na mesta, ki se vam zdijo sumljiva (grmovje, robovi gozdov in živih mej, drevesa idr.).

01508 *Pridobljeno znanje utrjujte z vprašanji in vajo.*

Spektiv Leupold Mark 4 tactical

01509 **Splošno**

Razložite: spektiv ima spremenljivo povečavo, in sicer od 12- do 40-krat. Taka povečava je primer- na za natančen pregled sumljivih mest na večjih razdaljah, ki bi drugače ostala nepregledana. S spektivom lahko pozitivno prepoznate cilj. Vendar pa morate zaradi velike povečave in manjšega vidnega polja to zelo dobro znati uporabljati.

---

20 Field of View – FOV.

01510 **Opis**

Razložite (slika 43): spektiv je sestavljen iz leč in optične prizme, ki jih povezuje aluminijasta tuba. Torbica, v kateri je, je namenjena zaščiti in za nošenje, kadar spektiva ne uporabljamo. Na okularju je gumijasta školjka, ki se lahko zloži za tiste uporabnike, ki nosijo očala.

01511 **Trinožec**

Razložite in prikažite: trinožec se uporablja skupaj s spektivom. Komplet sestavljajo:

- a. torbica za nošenje,
- b. trinožec z nosilno platformo in varovalom,
- c. vijak za utrjevanje nosilne platforme,
- d. raztegljive nožice.

01512 **Priprava**

Razložite in prikažite (slika 44): za pripravo spektiva in trinožca je treba narediti to:

- a. Trinožec vzemite iz torbice za nošenje in nožice raztegnite do zelene dolžine. Trinožec postavite na ravno podlago, tako, da je nosilna platforma usmerjena proti opazovanemu objektu.
- b. Na spektivu odstranite trak, ki ščiti ploščo, ki se prilega nosilni platformi. Odstranite pokrov objektiv in odprite zadrgo, ki ščiti okular. Medtem usmerite spektiv v tla, da preprečite odboj svetlobe.
- c. Spektiv namestite na nosilno platformo, pred tem pa potegnite varovalo nazaj. Ko je spektiv na mestu, premaknite varovalo naprej.
- d. Spektiv nastavite na najmanjšo povečavo – dvanajstkratno.

01513 **Usmeritev in ostrenje**

Razložite in prikažite. Da bi lahko opazovali želeni objekt, upoštevajte ta navodila:

- a. *Nastavite višino trinožca*: višino nastavite z raztegljivimi nožicami in s podaljškom, na katerem je nosilna platforma.
- b. *Usmerite spektiv v opazovani objekt*: odvijte vijak, ki utrjuje nosilno platformo, usmerite spektiv v objekt in ponovno zategnite vijak.
- c. *Natančno usmerite spektiv*: natančno usmeritev dosežete tako, da vijaka za utrjevanje nosilne platforme ne zategnete do konca, spektiv pa počasi premikate v sredino opazovanega objekta.
- d. *Izostrite sliko*: vaše oko mora biti v stiku z gumijasto školjko na okularju. Nato okular vrtite, dokler ni slika popolnoma ostra.
- e. *Preprečite nepravilno ostrenje*: neizkušeni ostrostrelci bodo pogosto nepravilno izostrili sliko, oko pa bo to napako poskušalo popraviti. Zato je treba med opazovanjem večkrat pogledati proti objektu s prostim očesom, in kadar je treba, sliko ponovno izostriti.
- f. *Opazujte z obema očesoma*: načelno naj bi opazovali z obema očesoma. Tako preprečite, da bi se vid zameglil in oči utrudile.

01514 *Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji in vajo.*

Kritje in podpora pri opazovanju s spektivom

01515 Opazovanje nad kritjem

Razložite in prikažite: kadar opazujete nad oviro, se postavite tako, da je vaše telo prilagojeno višini ovire. Ležeči položaj je vedno najstabilnejši. Oba komolca namestite čim bolj udobno. Spektiv naslonite na oviro ali namestite na trinožec (slika 45).

01516 Opazovanje na robu kritja

Prikažite: kadar opazujete na robu kritja, namestite spektiv na trinožec, ki je naslonjen na rob kritja zaradi čim boljše stabilnosti (slika 46).

01517 Uporaba puške za podporo

Razložite in prikažite: če pred tem ne spremenite maske in kritja, lahko zavzamete stoječi ali sedeči položaj:

- a. *Stoječi položaj:* kopito puške položite tako, da počiva na notranji strani stegna. Noge držite narazen za približno dve širini ramen. Okular nastavite z eno roko na oko, z drugo pa trdno držite skupaj puško in spektiv (slika 47).
- b. *Sedeči položaj:* zavzemite položaj, pri katerem sta oba komolca naslonjena, eden na tla, drugi pa na stegno. Kopito puške naslonite na tla, puško držite med nogami in usmerjeno naravnost navzgor. Spektiv držite enako kot pri stoječem položaju. Položaj je še udobnejši, kadar se lahko naslonite na drevo ali podobno oviro (slika 48).

01518 Stabilnost spektiva

Razložite: zaradi manjšega vidnega polja je včasih precej težko najti objekt skozi spektiv. Da bi kljub temu opazili objekt, mora biti spektiv vedno stabilen oziroma podprt. Če je le mogoče, naj bo spektiv vedno na trinožcu. Kadar to ni mogoče, je treba improvizirati. Pri tem naj ne bo povečava največja.

01519 Podpora spektiva brez pripomočkov

Razložite in prikažite (slika 49): kadar v okolici ni primerne podpore, se lahko uležete na bok, koleno pa potegnete čim bližje glavi. Glavo naslonite na predmet v bližini. Spektiv trdno naslonite na stegno. Ko se začnete počutiti utrujeno, zamenjajte položaj.

01520 Uporaba spektiva

Razložite: zaradi manjšega vidnega polja pri večji povečavi je spektiv neprimeren za pregled večjega terena. Zato ga uporabljajte samo za pregled podrobnosti ali sumljivih mest, ki jih opazite s prostim očesom ali z daljnogledom. Predvsem pa je spektiv namenjen opazovalcu, ki ostrostrelca obvešča o potrebnih popravkih, išče cilje in sledi strelu.

Opomba: spektiva ne uporabljajte za opazovanje večjega terena, razen kadar nimate drugega optičnega pripomočka.

Vzdrževanje spektiva in trinožca

01521 Razložite in prikažite: tako kot z drugimi optičnimi pripomočki je treba tudi s spektivom ravnati pazljivo in ga redno vzdrževati. Zaradi slabega vzdrževanja in ravnanja se lahko hitro poškoduje. Spektiv je neprepustno zaprt optični instrument, zato ga NIKOLI NE POSKUSITE RAZSTAVITI. Očistite ga tako:

- a. S krpico za čiščenje leč rahlo odstranite umazanijo z leč. Za lažjo odstranitev umazanije lahko v lečo dahnete. Leče očistite s krožnimi gibi od sredine proti robovom.

- b. Kadar je na lečah maščoba, krpico pomočite v razredčen alkohol. Leče očistite tako, kot je opisano v prejšnji točki.
- c. Spektiv lahko odstranite iz torbice in ga potem očistite z vlažno krpo. Preden ga spet daste v torbico, mora biti popolnoma suh, prav tako mora biti suha torbica.
- d. Trinožec in predvsem nožice na spojih očistite s krpico. Na premikajočo glavo kapnite kapljico olja in jo razmažite po vsej glavi.

01522 *Pridobljeno znanje utrjujete z vajo.*

Nočnogled Simrad KN 252

01523 **Uvod**

Razložite: nočnogled uporabljajo ostrostrelci ponoči na razdaljah do 600 metrov. Nočnogled je opremljen z ojačevalno elektronko XR 5.

01524 *Pred lekcijo preberite Priročnik za ostrostrelce. V lekciji vojakom predstavite:*

- a. *splošni opis nočnogleda,*
- b. *glavne dele,*
- c. *ravnanje z nočnogledom,*
- d. *optični test in test rektifikacije,*
- e. *možne napake v delovanju in njihovo odpravljanje,*
- f. *vzdrževanje in čiščenje.*

01525 *Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji in vajo.*

01526 **Namestitev nočnogleda na strelni daljnogled**

Razložite in prikažite, vojaki ponavljajo (slika 50):

- a. Pred namestitvijo nujno preverite, ali je na objektivu pokrov objektiva.
- b. Varovalo na nočnogledu postavite pravokotno. Nočnogled nato počasi postavite na nosilec, ki je na strelnem daljnogledu.
- c. Nočnogled mora stati vzporedno s strelnim daljnogledom.
- d. Nočnogled potisnite proti kopitu.
- e. Ko se nočnogled »usede« na nosilec, postavite varovalo v vodoraven položaj.

01527 **Odstranitev nočnogleda iz strelnega daljnogleda**

Razložite in prikažite, vojaki ponavljajo:

- a. pred odstranitvijo pokrijte objektiv,
- b. varovalo na nočnogledu postavite v pravokotni položaj,
- c. nočnogled počasi potiskajte proti koncu cevi,
- d. nočnogled odstranite z nosilca.

01528 *Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji in vajo.*

01529 **Pristreljevanje**

Razložite in prikažite: kadar boste nočnogled uporabili v kombinaciji s strelnim daljnogledom na ostrostrelskem sistemu kalibra .308 Winchester je optična os nočnogleda 10 cm nad optično osjo

strelnega daljnogleda. Razlika je enaka na vseh razdaljah. Razliko morate izravnati z merjenjem za določeno vrednost nad želeno točko zadetka ali na strelnem daljnogledu narediti popravke.

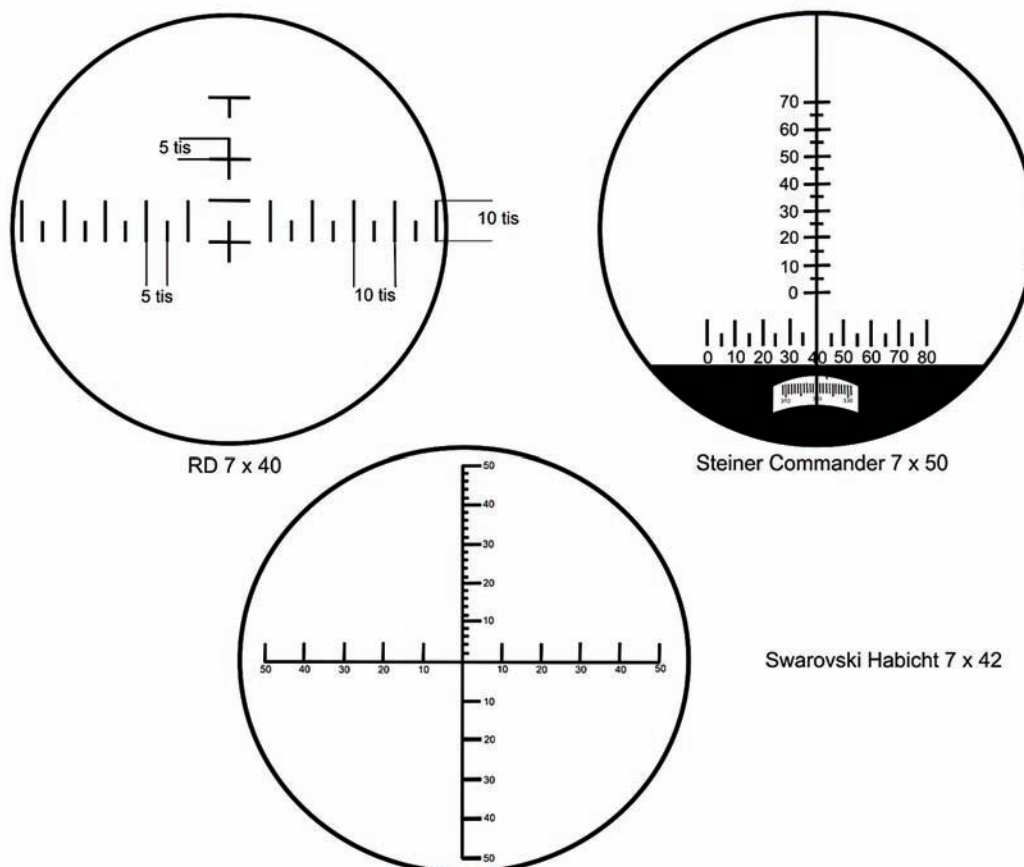
01530 Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji in vajo.

Sklep

01531 **Ob koncu teme:**

- a. vojaki sprašujejo;
- b. izvajajte varnostne ukrepe;
- c. pospravite opremo;
- d. v povzetku:

- 1) poudarite, da se daljnogled uporablja za pregled/opazovanje večjega območja. Nočno-gled Simrad se poleg streljanja lahko uporablja tudi za opazovanje. Spektiv je namenjen podrobnemu opazovanju objekta in določanju popravkov;
- 2) povejte, da ne sme ostrostrelec nikoli razstavljati optičnih pripomočkov;
- 3) napovejte naslednjo temo.

Slika 42: Vizirni ris (skala)

Slika 43: Spektiv Leupold Mark 4 tactical

Slika 44: Trinožec

Slika 45: Opazovanje nad kritjem

Slika 46: Opazovanje ob robu kritja

Slika 47: Podpora spektiva z ostrostrelno puško – stoje

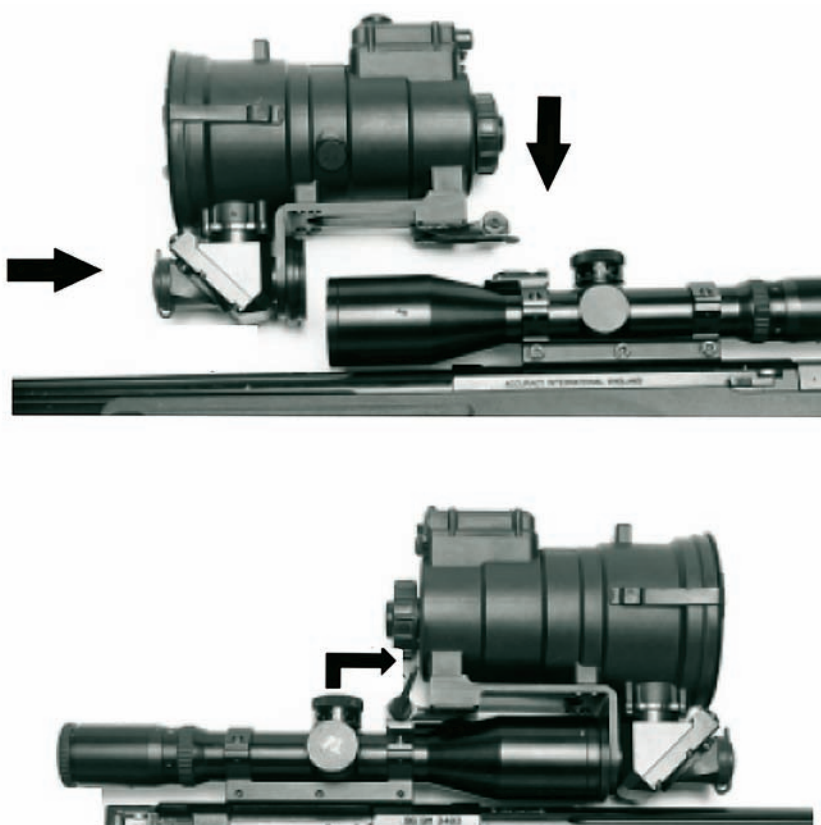

Slika 48: Podpora spektiva z ostrostrelno puško – sede

Slika 49: Opazovanje s spektivom brez podpore

Slika 50: Namestitev nočnogleda Sivrad na strelni daljnogled

TEMA IZ OPAZOVANJA 2 – NALOGE, TEHNIKE IN KAZANJE CILJEV

B. NAVODILA

01532 **Priporočeno gradivo**

- a. Osnovna tema – Opazovanje.
- b. Osnovna tema – Napoved ciljev.
- c. Osnovna tema – Uvod v nočno urjenje.
- d. Predstavitev – Opazovanje ponoči.
- e. Priročnik za ostrostrelce.

01533 **Cilji**

- a. Ponoviti in nadgraditi pridobljeno znanje iz tehnik opazovanja.
- b. Ostrostrelcem predstaviti naloge med opazovanjem in tehnike teoretično in s praktičnim prikazom.
- c. Ponoviti pridobljeno znanje iz teme o napovedi ciljev.

01534 **Čas**

Dve šolski uri (90 minut).

01535 **Metoda**

Teoretični del se lahko izvaja v učilnici ali na prostem, praktični del pa samo na prostem.

01536 **Sredstva:**

- ostrostrelna puška: 1 na vojaka,
- nočnogled Simrad KN 252: 1 na vojaka,
- daljnogled: 1 na vojaka,
- spektiv: 1 na vojaka,
- velika slika območja (lahko projicirana na steno),
- tarče: po potrebi,
- druga oprema: po potrebi.

01537 **Priprava**

- a. Izberite primerno skrivališče ali opazovalnico, iz katere je mogoče opazovati teren v širini 1000 tisočink.
- b. Na teren postavite predmete, ki jih morajo ostrostrelci prepoznati (med njimi naj bo delno zakrita stoječa tarča).
- c. Na terenu naj se skriva ostrostrelec, ki ustrelji na vaše povelje.
- d. Po končanem teoretičnem delu teme naj ostrostrelski par – inštruktorja – prikaže potek opazovanja iz pripravljenega skrivališča ali opazovalnice.
- e. Pripravite primer skice s tremi prepoznanimi predmeti.

B. IZVEDBA

Pripravljalne dejavnosti

01538 **Varnostni ukrepi** – standardni varnostni postopki
Razdelite vojake po parih za vajo in tekmovanje.

01539 **Utrjevanje znanja**

Znanje utrjujete z:

- a. *iskanjem in opazovanjem,*
- b. *opazovanjem podnevi in uporabo sluha ponoči,*
- c. *načini napovedi ciljev.*

Uvod

01540 **Razložite:** namen opazovanja je »prodreti« skozi sovražnikovo masko. Zato je treba imeti razvit čut za opazovanje podrobnosti in ne samo za odkritje sovražnika ali zaradi lastne zaščite. Ker boste poleg drugih nalog tudi zbirali podatke, je opazovanje zelo pomembno. Pri tem je treba znati uporabiti vse optične pripomočke, ki so na voljo.

01541 Opazovanje je prvi korak na poti k uspešno izvedeni nalogi, zato je treba ponovno razviti občutek zanj, saj smo ga ljudje zaradi načina življenja izgubili. Prav tako kot je dober občutek za opazovanje pomemben pri plemenih, ki se preživljajo z lovom, je pomemben tudi za ostrostrelca, da lahko preživi na bojnem polju. Da bi spet pridobili ta občutek, je treba ogromno vaditi.

Vadba²¹ za oči

01542 **Razložite:** za izurjenega opazovalca ni nujen samo dober vid, temveč sta pomembni tudi psihična in fizična pripravljenost. Posamezniki ne vidijo predmetov na večjih razdaljah povsem enako razločno. Z vajo je mogoče to izpopolniti. Ostrostrelec trenira očesne mišice tako, da redno opazuje okolico okoli sebe in poskuša na različnih razdaljah prepoznati predmete.

Duševna budnost

01543 **Razložite:** glede tega, kako ostati buden, se lahko zgledujete po plenilcih, ki potrpežljivo čakajo na plen. Pozornost na podrobnosti in sposobnost sklepanja sta bistveni, če se hočete neopazno približati sovražniku. Plenilec je prirojeno, da opazijo vsako premikanje in spremembo okolice. Opazovalec, ki ni sposoben opaziti razlik in nepravilnosti, ne bo nikoli uspešen.

01544 Sovražnika si lahko predstavljate glede na znake, ki jih za seboj pusti. V boju proti dobro izurjenemu in pripravljenemu sovražniku boste le redko opazili vidno premikanje. Opazili pa boste lahko minimalne spremembe, kot so odprto okno, ki je navadno zaprto, dim, vonj po olju, odvržen tulec ali papir ipd.

01545 Ptice in druge živali, ne glede na to, ali so domače ali divje, velikokrat izdajajo prisotnost človeka. To pokažejo z nenavadnim premikanjem ali vreščanjem.

---

21 Training.

01546 Kot opazovalec pazljivo proučite opazovano območje, tako da vam postane povsem domače. Tako lahko opazite vsako najmanjšo spremembo in ugotovite njen vzrok.

01547 Z urjenjem boste sami ugotovili, da so mentalna budnost in sposobnost opaziti podrobnosti ter sposobnost sklepanja najpomembnejši elementi, potrebni za opazovanje, ki ga izvajate kot izurjen ostrostrelec. Tem elementom pa je treba dodati še potrpežljivost in natančnost. Vsak sumljiv pojav je treba proučiti.

Svetloba

01548 *Razložite*: svetloba se nenehno premika in spreminja zaradi položaja sonca in oblakov. Zato je lahko vidnost predmetov vsako minuto drugačna. Razliko morate opaziti in odločiti, ali osvetljenost koristi ali morda škodi. Kadar je sonce za vašim hrbtom, bo območje pred vašim položajem dobro vidno. Kadar je sonce nizko na horizontu ali nasproti vašega položaja, je opazovanje precej težko in utrujajoče. Svetloba, ki se odbija od gladkih površin, pa lahko izda položaj.

01549 Najboljša vidljivost je navadno takoj po nevihti, zato je treba tak čas izkoristiti v svoj prid.

01550 *Pridobljeno znanje utrjujte z vprašanji.*

Položaj za opazovanje

01551 *Razložite*: na terenu morate izbrati primerno mesto, s katerega lahko uspešno opazujete in nadzorujete ciljno območje. Položaj, ki se bo vam zdel očiten, se bo tak zdel tudi sovražniku. Zato nikoli ne izberite položaja, ki izstopa. Pri izbiri primerne položaja upoštevajte ravnotežje med območjem opazovanja, območjem ognja in primerno masko.

Postopki pri opazovanju

01552 *Splošno*

Razložite: takoj ko zasedete opazovalnico, začnite pregledovati bližnje območje. Preverite mesta, ki se vam zdijo najbolj nevarna in sumljiva – pregledajte jih hitro in nato še podrobno. Potem pripravite skico območja z vsemi orientirji.

01553 *Hiter pregled*

Razložite: hiter pregled opravite v približno 30 sekundah. Medtem tudi iščite sumljiva mesta, na katerih bi lahko bil sovražnik. Ne pregledajte vsega območja, temveč samo nekatere dele. Z opazovanjem nekega objekta lahko s perifernim vidom opazite tudi dogajanje v njegovi okolici. S hitrim pregledom lahko opazite sovražnikove dejavnosti, s katerimi vas ogroža.

01554 *Podroben pregled*

Razložite: ko med hitrim pregledovanjem opazite morebitne dejavnosti, jih začnete podrobneje pregledovati. Med podrobnim pregledom sistematično pregledajte ciljno območje. Pregledovati začnite v bližini položaja, saj je tam nevarnost največja. Pregledovati lahko začnete z leve ali desne strani, ciljno območje pa razdelite na 50-metrске pasove v globino. Ko pregledate ves prvi pas, začnite pregledovati naslednjega, in sicer od 40 do 90 metrov v globino. Drugi pas naj se prekriva s prvim za približno 10 metrov (tako boste zagotovo pregledali celotno območje). Pregled se nadaljuje tako dolgo, dokler lahko vidite (slika 78). Čeprav pregledujete po pasovih, ste še vedno pozorni na nekatere točke. Tako boste lahko mnogo prej opazili morebitno premikanje in spoznali teren.

01555 **Vzdrževanje opazovanja**

Razložite: še po koncu podrobnega pregleda in potem, ko narišete skico, z opazovanjem nadaljujete. Opazovanje je podobno hitremu pregledu, le da vsak objekt, ki je potreben pregleda, pregledate po vrsti. Tako se lahko prepričate, da ne boste ničesar spregledali. Kljub temu je treba še občasno izvesti podroben pregled. Ker boste navadno delovali v parih, se ostrostrelec in opazovalec izmenjujeta. Tako lahko ves čas nadzorujeta območje in hkrati preprečujeta utrujenost.

01556 *Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji.*

Opazovanje ponoči

01557 **Prilagajanje v temi**

Razložite: oko potrebuje približno pol ure, da se prilagodi na temo. Ko zasedate položaj ponoči, morate počakati vsaj toliko časa, preden se začnete premikati. Da bi ta čas zmanjšali, lahko na svetlih območjih nosite očala z rdečimi lečami.

01558 **Pogled iz centra objekta**

Razložite (slika 51): to je tehnika, s katero se usmerite proti točki, ne da bi gledali naravnost vanjo. Točka, ki je slabo osvetljena in jo opazujete naravnost, se bo navidezno premikala in spreminjala obliko. Pravo sliko predmeta dobite, če usmerite pogled okoli 100 do 150 tisočink stran od sredine predmeta.

01559 **Pripomočki za opazovanje ponoči**

Razložite: ponoči si lahko pomagata z različnimi sredstvi, s katerimi najдете cilj:

- a. *z daljnogledom in s spektivom:* oba optična pripomočka zbirata svetlobo, zato lahko z njima do neke razdalje tudi ponoči opazujete;
- b. *nočnogledi:* so odlični pripomočki, ki omogočajo, da tudi ponoči vidite skoraj enako dobro kot podnevi;
- c. *umetna osvetlitev:* svetilne rakete in mine osvetlijo območje, da lažje opazite cilj, vendar nikoli ne glejte naravnost v vir svetlobe.

01560 *Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji.*

Razdelitev ciljev

01561 *Razložite:* ostrostrelski par lahko iz svojega položaja v kratkem času opazi več ciljev. Opazovalec in ostrostrelec si morata zapomniti, kje so cilji, saj je pomembno določiti, kateri cilj je pomembnejši. Delovanje po ciljih, ki so dlje stran, lahko opozori sovražnika, ki je bližje opazovalnici. Položaj ciljev si par zapomni v povezavi z orientirji, ki jih je določil in vrisal v skico. Kadar je dovolj časa, se lahko cilji vrišejo v skico. Ko so vsi označeni in par ve, kje so, lahko začne ostrostrelec delovati nanje po prednostnem vrstnem redu.

Izbira ciljev

01562 **Splošno**

Razložite: ostrostrelec deluje po ciljih glede na njihovo prednost (vrednost). Sovražnikov opazovalec, ki odpira artilerijski ogenj, je pomembnejši cilj kot sovražnikov vojak, saj je napredovanje brez ognjene podpore težavnejše. Zato je treba izbirati cilje vedno preudarno. Primer ključnih

ciljev: sovražnikovi častniki, vezisti, poveljniki bojnih vozil, opazovalci in izvidniki. Prvi cilj pa so vedno sovražnikovi ostrostrelci.

01563 Drugi dejavniki, ki vplivajo na izbiro ciljev:

- a. *Razdalja*: navadno se s puško kalibra .308 Winchester ne deluje po ciljeh, ki so oddaljeni več kot 800 metrov, razen če to omogočajo meteorološke razmere in je cilj treba uničiti.
- b. *Materialni cilji*: dober zadetek v kritično mesto občutljivega sistema lahko onemogoči ves sistem. Včasih je tak zadetek boljši, kot da bi uničili operaterja na teh sistemih.
- c. *Zbiranje podatkov*: včasih lahko namesto strela oddate poročilo nadrejenemu poveljstvu, za katerega se pozneje izkaže, da je pomembno. Primer: sovražnik gradi pontonski most, pozneje se pokaže, da je most namenjen prehodu težke artilerije.

01564 Pridobljeno znanje utrjujte z vprašanji.

Kazanje ciljev²²

01565 *Načini kazanja*

Razložite in prikažite, če je treba:

- a. *Elevacija*: elevacija naj bi bila čim natančnejša. Njen glavni namen je, ostrostrelca obvestiti, kako daleč mora gledati. Ostrostrelec naj bi se sam odločil, kakšno elevacijo bo nastavljal na merke. Ni nujno, da bo njegova nastavitve enaka predlagani.
- b. *Bočni popravki*: predlagani so glede na veter. Opazovalec ostrostrelcu predlaga popravke in jih primerja z njegovimi. Če sta oba ostrostrelca izurjena, pri tem ne bi smelo biti večjih razlik.
- c. *Pokazatelj*: lahko zahteva več podatkov, vendar naj bodo čim krajši in samo bistveni.
- d. *Potrditev*: ostrostrelec se mora prepričati, da je opazovalec pripravljen, preden ustrelj. Če opazovalec ne opazuje in ostrostrelec kljub temu strelja, je popravek nemogoče ugotoviti.
- e. *Čas*: preden ostrostrelec sproži, je popolnoma osredotočen na merjenje, dihanje, proženje idr. Medtem mora opazovalec presoditi veter in spremljati situacijo, če je treba, tudi ustaviti ostrostrelca.
- f. Primer kazanja:
  - (1) Opazovalec: »**500 – veter, 7 klikov levo – hiša – desno, 3 – velik kamen – levo spodaj – sovražnik.**«
  - (2) Ostrostrelec: »**Vidim!**«
  - (3) Opazovalec: »**Ogenj, ogenj, ogenj!**« (opazovalec ponavlja, dokler ostrostrelec ne sproži). Če se razmere spremenijo, reče opazovalec ostrostrelcu: »**STOJ!**« in določi nove popravke.
  - (4) Ostrostrelec strelja.

01566 Da bi opazovalec lahko ostrostrelcu podal popravke, če ta zgreši, mora videti zadetke:

- a. *Sled*: za izstrelkom se zrak vrtniči, kar lahko vidite skozi spektiv. Najopaznejše je na temenu elevacijske krivulje, ki je približno na dveh tretjinah poti do cilja. Izkušen ostrostrelec opazi sled in ji sledi od temena do cilja.
- b. *Točka zadetka*: točka je dobro vidna, kadar izstreljek zadene zemljo, trd predmet ali cilj. Kadar se izstreljek odbije, lahko opazovalca to zmede in napačno določi mesto zadetka.
- c. *Označevalni naboj*: v nekaterih primerih lahko prvi naboj zamenjate z označevalnim, katerega sled je dobro vidna. Vendar je balistika takšnega izstrelka drugačna in zato je treba razliko upoštevati. Metoda sicer ni priporočena, lahko pa je včasih uporabna.

²² Indication of Targets.

01567 *Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji in vajo.*

Nadzor in poročanje

01568 *Razložite:* ostrostrelski par bo navadno na položaju, s katerega bo imel dober pregled nad terenom in situacijo. Zato mora zbirati podatke, jih zapisovati v dnevnik/skico in najbolj bistvene pošiljati nadrejenemu poveljstvu.

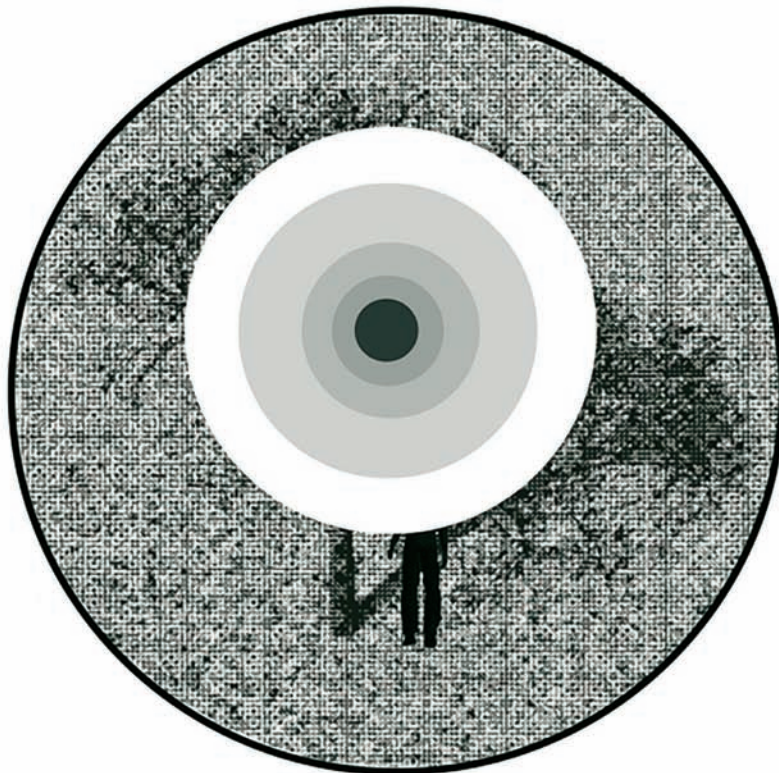
Končna vaja

01569 *Ostrostrelci v parih iz določenega mesta opazujejo teren, pripravijo skico in izpolnijo dnevnik opazovanja.*

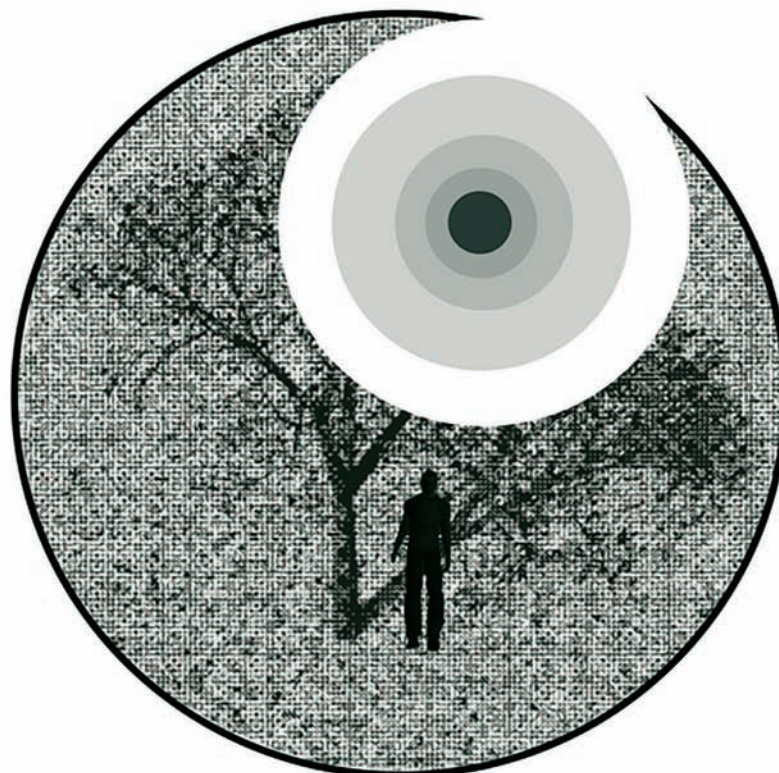
Sklep

01570 **Ob koncu teme:**

- a. *vojaki sprašujejo;*
- b. *izvajajte varnostne ukrepe;*
- c. *pospravite opremo;*
- d. *v povzetku:*
  - 1) poudarite, da je opazovanje ključna veščina ostrostrelcev, ne glede na to, ali gre za delovanje po ciljeh ali zbiranje podatkov;
  - 2) povejte, da mora ostrostrelski par uporabiti vse pripomočke, ki so na voljo;
  - 3) poudarite, da mora biti ostrostrelski par vedno duševno pripravljen;
  - 4) napovejte naslednjo temo.

NEPRAVILNO

PRAVILNO

Slika 51: Pogled iz centra objekta

TEMA IZ OPAZOVANJA 3 – DNEVNIK OPAZOVANJA IN VOJAŠKE SKICE

A. NAVODILA ZA IZVEDBO

01571 **Cilji**

Vojake je treba naučiti:

- a. *kako se pripravi in izpolni dnevnik opazovanja,*
- b. *kako se nariše vojaška skica.*

01572 **Čas**

Tri šolske ure (135 minut).

01573 **Metode**

Teoretični del se lahko izvaja v učilnici ali na prostem, praktični pa na prostem.

01574 **Sredstva:**

- tabla ali pano: po potrebi,*
- dnevnik opazovanja: 3 na vojaka,*
- listi z milimetrsko mrežo: 3 na vojaka,*
- grafični svinčnik: 2 na vojaka,*
- šilček: 1 na vojaka,*
- radirka: 1 na vojaka,*
- barvice: po potrebi,*
- protractor ali geotrikotnik: 1 na vojaka,*
- velika slika območja (lahko projicirana na steno),*
- tarče: po potrebi,*
- druga oprema: po potrebi.*

01575 **Priprava**

- a. *Pripravite pripomočke za izvedbo teme.*
- b. *Pripravite vaje za vsak primer.*
- c. *Razdelite prazne dnevnike opazovanja in liste z milimetrsko mrežo.*

01576 **Razno**

TEMA se začne v učilnici ali na prostem. Sledi praktična vaja, v kateri naj sodelujejo markiranti, ki prikazujejo realno situacijo, ki je nadaljevanje iz teme opazovanja 2. Vojaki zapišejo vse dogodke in jih vrišejo v skico.

B. IZVEDBA

Pripravljalne dejavnosti

01577 **Utrjevanje znanja**

Navedite nekaj primerov podatkov, ki jih lahko zberejo ostrostrelci.

Uvod

01578 *Razložite*: dobro razvit občutek za opazovanje je pomemben za vsakega ostrostrelca. Zato so ostrostrelci odlični zbiralci podatkov, zbrani podatki pa lahko vplivajo na prihodnje dejavnosti naših sil.

Izpolnjevanje dnevnika

01579 *Razložite in prikažite s podobnimi primeri, kot so prikazani na sliki 53*. Kadar boste v vlogi opazovalca, v dnevnik vpisujte vse, kar opazite. Po koncu naloge je treba dnevnik predati obveščevalnemu častniku. Ker so lahko v dnevniku pomembni podatki, morate biti čim natančnejši. V dnevnik naj bi se vpisovala samo dejstva, če pa vanj že vpišete svoje mnenje, ga je treba posebej označiti.

01580 *Pridobljeno znanje utrjujte z vprašanji in vajo*. Vojakom pokažite izpolnjen dnevnik (slika 52).

Panoramska skica

01581 **Uvod**

Razložite: obstaja več vrst vojaških skic. Predstavili bomo samo panoramsko. Taka skica je slika terena, kot ga vidite iz opazovalnice oziroma položaja. Skica odlično dopolnjuje dnevnik opazovanja, hkrati pa omogoča hitro napoved ciljev.

01582 *Razložite*: v TEMI bodo predstavljeni samo temelji za risanje skic. V nadaljnjem urjenju bo treba pripraviti popolno skico, ki bo jasna in se bo ujemala z dnevnikom opazovanja. Skica mora biti tako natančna, da je primerljiva s terenom, ki je predstavljen na njej, in da lahko z njo izmerimo razdalje, določimo objekte idr.

01583 *Pridobljeno znanje utrjujte z vprašanji*.

01584 **Potrebščine**

Razložite in prikažite: za pripravo dobre skice potrebujete:

- a. protractor ali geotrikotnik,
- b. grafični svinčnik, s katerim je mogoče risati tanke in malo debelejše črte,
- c. barvice, s katerimi lahko poudarite kontrast in oblike,
- d. šilček in radirko,
- e. primeren papir za risanje (milimetrski mreža) in trdo podlogo.

01585 *Pridobljeno znanje utrjujte z vprašanji*.

01586 **Pravila risanja**

Razložite in prikažite: panoramska skica je lahko dober vir podatkov. Kakovost skice je odvisna od nadarjenosti posameznika, vendar lahko vsakdo nariše skico, iz katere so razvidni vsi nujni elementi. Kakovost skice se izboljšuje z vajami. Za pravilno skico je treba upoštevati nekaj navodil:

- a. Skica se riše tako, da najprej izrišete pomembnejše obrise, na koncu pa podrobnosti. Preden začnete risati, proučite teren s prostim očesom in z daljnogledom. Nato se odločite, kako veliko območje boste vključili v skico in določite njegove meje. Najprej narišete večje objekte, kot so hribi, gore ali zunanji robovi večjih stavb.
- b. Izogibajte se risanju preveč podrobnosti, razen če niso taktično pomembne. Samo z vajami boste ugotovili, koliko podrobnosti je dovolj.
- c. Skica naj bo narisana iz perspektive – kot resnično vidite teren.

01587 *Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji.*

01588 **Perspektiva**

Razložite in prikažite:

- a. Objekti, ki so bolj oddaljeni, so videti manjši. Takšni naj bodo tudi na skici.
- b. Za vzporedne obrise se zdi, kot da so v oddaljenosti združeni – izginjajoča točka. Izginjajoča točka je v isti ravnini, kot so vzporedne linije – tiri ležijo na popolnoma ravni podlagi in opazovalcu se zdi, da se v daljavi (v ravnini njegovih oči) združujejo. Tam, kjer se proga dviguje ali spušča, se navidezno premakne tudi izginjajoča točka. Kjer se proga spusti, se bo navidezno zdelo, da je izginjajoča točka pod obzorjem, kjer pa se dviguje, je obratno (slika 53).

01589 *Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji.*

01590 **Posplošenost za predstavitev objektov**

Razložite in prikažite: ceste in gozdove narišete samo s robnimi črtami. Podrobnosti vrišete samo, če so nekaj posebnega. S posploševanjem skico lažje pripravite in je hitreje gotova, a je še vedno dovolj jasna. Tudi stavbe narišete samo z robnimi črtami, lahko jih rahlo osenčite. Bodite pazljivi, da s senčenjem ne pretiravate, saj je potem skica nejasna.

01591 *Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji in vajo.*

01592 **Velikost območja, ki naj bo vključeno v skico**

Razložite in prikažite:

- a. *Območje delovanja:* preden začnete risati, se morate odločiti, kako veliko območje boste narisali. Navadno lahko odgovor dobite na podlagi naloge in ciljnega oziroma opazovanega območja.
- b. *Velikost območja:* velikost območja lahko določite tako:
  - 1) protractor postavite 30 cm pred oči; območje, ki ga zajame protractor, je navadno tisto, kar narišete v skico;
  - 2) velikost območja lahko povečujete ali zmanjšujete s premikanjem protractorja naprej in nazaj.

01593 *Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji.*

01594 **Meje in razmerje**

Razložite in prikažite:

- a. *Določanje relativnega položaja:* v naslednjem koraku je treba narisati izstopajoče objekte glede na položaj na terenu. Položaj objektov določite glede na vodoravno oddaljenost objekta od leve/desne meje ali glede na navpično oddaljenost od vrha/začetka območja, ki naj bi ga obsegala skica. Dolžina skice je omejena z dolžino protractorja, širino pa lahko odčitate s spuščanjem ali z dvigovanjem protractorja. Mesta, na katerih se objekti ujemajo z linijo protractorja, označite na skici s črtico. Tako določite relativen položaj vseh objektov. Kadar je skica večja kot protractor, morajo biti sorazmerno večji tudi objekti.
- b. *Razmerje:* oko navidezno poveča navpično razmerje glede na vodoravno. Zato je priporočljivo, da je vodoravno razmerje malo manjše kot navpično. Primerno razmerje je 1 : 2. To pomeni, da je vsak izstopajoči objekt, izmerjen navpično, vrisan skupaj s točko, od katere izmerite razmerje. Vodoravne meritve pa vrišete tako, kot jih resnično vidite.

01595 *Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji.*

01596 **Vrisovanje podrobnosti**

Razložite: ko vrišete vse pomembnejše objekte, ki se ujemajo s položajem na terenu, začnite vrisovati podrobnosti teh objektov. Pri takšnem zaporedju imate že pripravljen »okvir«, v katerega vrisujete podrobnosti. Položaj lahko presodite s prostim očesom ali ga izmerite s protractorjem. Najprej vrišete vse črte nepoudarjeno. Ko vrišete podrobnosti, še enkrat pazljivo preglejte skico in jo primerjajte s terenom ter preverite, ali ste vrisali vse pomembnejše objekte. Celotno skico lahko zdaj poudarite z močnejšimi linijami. Območje, ki je bližje, je bolj poudarjeno, oddaljeno pa manj.

01597 **Predstavitev objektov**

Razložite: pri pripravi skice upoštevajte navodila za risanje manj pomembnih objektov:

- a. *Izstopajoč objekti:* če je mogoče, narišete take objekte tako, kot so videti, da jih boste lahko pozneje izbrali za orientirje (zlomljeno drevo, stolp, zvonik itd.). Objekte označite s puščico in kratkim opisom.
- b. *Reke:* narišete jih kot dve približujoči se črti.
- c. *Drevesa:* narišete samo njihove obrise, razen tistih, ki so bližje opazovalnici. Ta drevesa naj imajo vsaj približno enako obliko kot v resnici.
- d. *Gozdovi:* oddaljene gozdove narišete samo kot obris. Gozdovi, ki so blizu opazovalnice, naj imajo narisane vrhove dreves. Za ponazoritev globine jih lahko osenčite.
- e. *Ceste:* ceste prikažite z dvema vzporednima črtama, ki se v daljavi združita.
- f. *Železnice:* železnico narišete kot dve povezani črti, saj jo tako lažje ločite od cest. Z oddaljevanjem železnice se črti združita. Ob robu narišete navpične črtice, ki predstavljajo stebre.
- g. *Cerkve:* cerkve narišete samo kot obrise razen zvonika, ki mora biti jasno narisano.
- h. *Naselja:* kvadratki in pravokotniki predstavljajo stavbe, dimnike. Druge izstopajoče oblike v naselju označite.
- i. *Nasipi, obrežja in useke:* vse objekte lahko narišete s topografskimi znaki. Lahko so narisani s črtami, ki postajajo tanjše proti tlom, vrh pa narišete s poudarjeno črto.

01598 *Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji.*

01599 **Drugi načini**

Razložite: način risanja, predstavljen prej, je priporočljiv za začetnike, saj je napredek takoj opazen. Vendar pa obstajajo tudi drugi načini.

01600 *Razložite*: preprost pripomoček lahko izdelate iz kartona in prozorne folije. Iz sredine kartona izrežite 15 x 5 cm velik kvadrat in nanj nalepite prozorno folijo. Na folijo narišite mrežo z 10-milimetrskimi kvadrati. Enako mrežo narišite tudi na list za skico. Na karton navežite vrvico, ki je kot mera, ki določa, koliko je kvadrat oddaljen od očesa. S tako izdelanim pripomočkom pogledajte teren in ga vrišite na skico glede na položaj »v kvadratih«.

01601 *Razložite*: na papir lahko tudi narišete navpične črte, ki predstavljajo tisočinke. Do izstopajočega objekta izmerite azimut, objekt pa, glede na vrednost, vrišite na primerno črto na skici. Metoda je sicer natančna, vendar zelo zamudna.

01602 **Druge skice**

Razložite: poleg panoramske skice poznamo še druge, ki lahko pripomorejo k večji jasnosti:

- skica ceste, ki prikaže neko območje, kot je videti s položaja;
- skica območja, ki prikaže teren, kot je prikazan na topografski karti;
- skica objekta, ki podrobno prikaže neki objekt. Takšna skica mora biti del panoramske skice.

01603 *Izvedite praktično vajo.*

Sklep

01604 **Ob koncu teme:**

- vojaki *sprašujejo*,
- pospravite opremo*,
- v povzetku*:
  - poudarite pomembnost pravilnega vrisovanja objektov na skico,
  - napovejte naslednjo temo.

Dnevnik opazovanja		list št. _____ od _____ listov		
Avtor: Junak Janez		Datum: 260520JUN07–270500JUN07		Lokacija: 33 T 45 320 78 640
Zap. št.	Čas	Koordinate	Dogodek	Dejanja ali opombe
1	02.00	4523 7245	Zasedba položaja	Opazovanje
2	02.50	Enako	Vvod. Jaka: počitek	/
3	03.50	Enako	Jaka prevzel opazovanje	Jaz počivam
4	04.50	Enako	Oba sva budna	/
5	05.30	Enako	Priprava skice delovanja in topografske skice	Dovolj svetlobe, da se vidi
6	06.25	4550 7295	BOV prečkal most	Opažen

7	07.20	4523 7245	Narejena skica mosta	Skica končana, vključno z dimenzijami mosta
8	08.25	4550 7295	Prihod štirih vojakov	Opaženi
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				

Slika 52: Primer dnevnika opazovanja

Slika 53: Izginjajoča točka

VAJA: OPAZOVANJE 1 – IGRE SPOMINA

B. NAVODILA ZA IZVEDBO

01605 **Cilji**

Urjenje opazovanja in izboljšanja spomina.

01606 **Čas**

15 minut.

01607 **Metode**

Praktična vaja v učilnici ali na prostem.

01608 **Sredstva:**

- miza: 1,*
- pokrivalo za mizo: 1,*
- predmeti, ki nimajo nič skupnega: 10,*
- pisalo in beležka: 1 na vojaka.*

01609 **Priprava**

Vaja se izvaja 15 minut. Tudi za pripravo je nujnih le nekaj minut. Zato se lahko izvede vaja na začetku dneva ali kadar koli med usposabljanjem. Na mizo postavite 10 predmetov in jih prekrijte, da jih ni mogoče videti. Miza naj bo postavljena tako, da jo vsi vojaki razločno vidijo.

01610 **Razno**

Za natančen opis dobi vojak dodatne točke, ki se vnesejo v ocenjevalni list. Redno vpisovanje je namenjeno sledenju napredka.

B. IZVEDBA

Uvod

01611 *Razložite:* ostrostrelec mora imeti dober spomin in si zapomniti opažena dejstva, čeprav jih ne zapiše. Med vajo si je treba zapomniti čim več podrobnosti in tako uriti spomin. Po končanem opazovanju zapišete svoje ugotovitve v beležko.

Predlagana metoda

01612 Dva temeljna načina, kako si lažje zapomniti:

- a. *Zgodba:* za vsak predmet si izmislite svojo zgodbo in pozneje z njo v spomin priključite opaženo.
- b. *Asociacija:* predmete povežite med seboj po podobnosti in glede na njihov položaj na mizi. Pozneje priključete predmete v spomin s pomočjo asociacije na položaj in podrobnosti.

Predlagana vaja

01613 *Odkrijte pripravljene predmete. Vojaki jih lahko opazujejo dve minuti. Predmetov se ne smejo dotikati. Po preteku dveh minut pokrijte predmete. Vojaki v dveh minutah v beležko zapišejo čim več predmetov, ki jih čim podrobneje opišejo. Po dveh minutah zberite vse odgovore.*

01614 *Spet odkrijte predmete in vsakega posebej na kratko opišite. Npr. rdeča radirka z napisom TOZ v sredini.*

01615 *Težavnost igre se lahko v nadaljevanju stopnjuje:*

- a. *z dodajanjem predmetov ali z obrisi predmetov (obris tanka),*
- b. *s spreminjanjem barve podloge, na katero so predmeti položeni,*
- c. *z motnjami med opazovanjem in zapisovanjem,*
- d. *s tekom ali kratkim opraviлом med koncem opazovanja in začetkom zapisovanja,*
- e. *s skrajševanjem časa za opazovanje.*

Sklep

01616 **Ob koncu teme:**

- a. *vojaki sprašujejo,*
- b. *pospravite opremo,*
- c. *v povzetku:*
  - 1) *razglasite rezultate,*
  - 2) *napovejte naslednjo temo.*

VAJA: OPAZOVANJE 2

B. NAVODILA ZA IZVEDBO

01617 **Priporočeno gradivo**

- a. *Osnovna tema – Zakaj vidimo predmete.*
- b. *Osnovna tema – Opazovanje.*

01618 **Cilji**

Urjenje opazovanja in natančnega vrisovanja v skico.

01619 **Čas**

1 ura (60 minut).

01620 **Metode**

Praktična vaja na prostem.

01621 **Sredstva:**

- daljnogled: 1 na par,
- spektiv: 1 na par,
- skica terena: 1 na vojaka,
- dnevnik opazovanja: 1 na vojaka,
- vojaški predmeti: 10,
- svinčnik: 2 na vojaka.

Načrtovanje

01622 *Vaja se izvaja postopno, tako da vojaki pridobivajo sposobnosti in samozavest:*

- a. *Predmete postavita dva inštruktorja.*
- b. *Na začetku tečaja se ostrostrelcem pove, kateri predmeti so lahko pri tej vaji postavljeni.*
- c. *Predmeti naj bi bili določenih oblik in vrst:*
  - 1) *steklo – optični pripomočki,*
  - 2) *kovina – odboj svetlobe,*
  - 3) *cilindrične oblike – RGW 90,*
  - 4) *kvadratne oblike – okvir, škatla za strelivo, radijska postaja,*
  - 5) *podolgovate oblike – antena, bajonet,*
  - 6) *orožje.*
- d. *Pri vsaki naslednji vaji je treba zamenjati predmete in njihovo postavitvev.*

01623 *Pri prvi vaji določite stopnjo težavnosti, ki je primerna za nadaljnje vaje, glede na rezultat, ki ga dosežejo vojaki. Predmete postavite tako, da so očitni, vendar ne tako, da je vaja prelahka. Neizurjen opazovalec bo težko opazil predmet in ga še težje prepoznal. Prav tako je treba paziti, da prve vaje niso pretežke, saj tako le zmanjšate pripravljenost ostrostrelcev.*

01624 **Priprava**

- a. *Pazljivo izberite teren, na katerem poteka vaja. Območje mora biti široko okoli 500 tisočink in dolgo vsaj 300 metrov. Za postavitvev sta potrebna dva inštruktorja, traja pa najmanj eno uro.*
- b. *Predmete postavite po celotnem območju, ki je določeno za vajo. Predmete postavite tako, da jih ni mogoče opaziti s prostim očesom, da se opazijo z daljnogledom, vendar jih ni mogoče prepoznati, le s spektivom pa jih je mogoče tudi prepoznati.*
- c. *Med postavitvijo je treba upoštevati, da se lahko svetloba od postavitve do izvedbe vaje spremeni, zato postanejo objekti težje opazni ali preveč izpostavljeni. V najboljšem primeru mora biti svetloba ves čas enaka.*
- d. *Pred vajo narišite skico in vrišite vse predmete. Skica pozneje pomaga pri ocenjevanju vojakov.*

01625 **Razno**

- a. *Pred vajo naj ostrostrelci v nekaj minutah pripravijo optične pripomočke.*
- b. *Za vsako vajo se vpiše rezultat v razpredelnico, tako da lahko vojaki spremljajo svoj napredek.*
- c. *Vaja se lahko ponovi, vendar naj bodo pri ponovitvi predmeti mnogo težje opazni in prepoznavni (bolj v senci, bolj zamaskirani itd.).*

B. IZVEDBA

Uvod

01626 *Razložite*: ostrostrelec mora s prostim očesom in z optičnimi pripomočki prepoznati »nena-ravno« v svoji okolici. Na bojnem polju tako lažje prepozna sovražnikov položaj. Prav tako mora opaženo stvar pravilno in natančno zapisati na skico, da jo lahko vsakdo prebere. Med vajo urite opazovanje in vrisovanje opaženega v skico.

Predlagan način

01627 *Vojake odpeljite na opazovalnico in jim pokažite območje, na katerem so predmeti. Razložite, da je treba v 40 minutah pripraviti skico, prepoznati vse predmete in jih natančno vrisati.*

Priprava

01628 *Pred prihodom vojakov na mesto za opazovanje označite levo in desno mejo. Ko prispejo, jih razporedite na mesto za opazovanje in jih poučite o:*

- a. kotu opazovanja in bližnji ter oddaljeni meji,
- b. času, namenjenem opazovanju (navadno 30 minut),
- c. številu postavljenih predmetov,
- d. dovoljenih optičnih pripomočkov.

01629 *Panoramska skica*

Če nimate pripravljenih listov za pripravo skice, razdelite vojakom prazne liste. Vojaki naj v petih minutah na dno lista narišejo deset kvadratov, v katere vpisujejo odgovore. List je treba dopolniti tudi z drugimi podatki (datum, koordinate, ime itd.). Nato se lahko vojaki obrnejo proti opazovanemu terenu in izostrijo spektive, preden se vaja resnično začne.

Izvedba

01630 *Po 15 minutah (polovica celotnega časa, namenjenega za opazovanje) vojaki zamenjajo položaj. Tisti na sredini gredo na konec in obratno.*

01631 Namen premika je:

- a. Predmete, ki jih vojak iz prejšnjega položaja ni spoznal, lahko zdaj zaradi spremembe kota brez težav prepozna.
- b. Najboljši položaj za opazovanje je na sredini, saj postavlja inštruktor predmete iz te točke. Zaradi zamenjave položaja ima vsak vojak enake možnosti.

Analiza

01632 *Inštruktor, ki je postavljaj predmete, prevzame radijsko zvezo in se premakne na opazovano območje:*

- a. *Inštruktor se postavi 2–3 metre stran od prvega predmeta in ga pokaže vojakom. Vojaki, ki med opazovanjem niso našli predmeta, ga lahko spet poskusijo najti.*
- b. *Inštruktor vzame predmet in ga dvigne, inštruktor na opazovalnici pa pove, za katerega gre in po katerih lastnostih ga je bilo mogoče prepoznati. Vsi vojaki opazujejo predmet skozi spektive in si zapomnijo lastnosti, da ga naslednjič lažje prepoznajo.*

- c. *Inštruktor na terenu vzame predmet in se premakne do naslednjega. Postopek ponovi za vse predmete.*
- d. *Ugotovi, pri prepoznavi katerega predmeta so imeli vojaki največ težav.*

Spremljanje napredka

01633 *Zapiše rezultate, s katerimi je mogoče spremljati in primerjati napredek. Kadar je ta slabši, je treba vajo ponoviti. Vojaki z najslabšim rezultatom so pri naslednji vaji v sredini mesta za opazovanje, tako da imajo boljšo možnost popraviti rezultat in si tako dvigniti samozavest.*

01634 *Vsaka naslednja vaja naj bi bila težja, dokler se ne dosežejo zahtevani standardi. Zahtevan standard mora biti vsaj tak, kot je zahtevan pri testu za ostrostrelsko značko.*

Sklep

01635 **Ob koncu teme:**

- a. *vojaki sprašujejo,*
- b. *zapišite rezultate,*
- c. *pospravite opremo,*
- d. *v povzetku:*
  - 1) *razglasite rezultate in komentirajte slabosti ter napake,*
  - 2) *napovejte naslednjo temo.*

7. DEL – OCENJEVANJE RAZDALJE

Uvod

01636 *Da bi ostrostrelec s prvim strelom uničil cilj do razdalje 800 metrov in natančno poročal o sovražnikovem položaju, mora pravilno presoditi razdaljo. Ta del je sestavljen iz lekcij in vaj:*

- a. *Ocenjevanje razdalje, tema 1 – Temeljni načini in tehnike.*
- b. *Ocenjevanje razdalje, tema 2 – Merjenje razdalje z optičnimi pripomočki.*
- c. *Vaja: ocenjevanje razdalje.*

OCENJEVANJE RAZDALJE, TEMA 1 – OSNOVNI NAČINI IN TEHNIKE

A. NAVODILA ZA INŠTRUKTORJA

01637 **Cilji**

Ostrostrelce je treba naučiti in izuriti različne načine in tehnike ocenjevanja razdalje.

01638 **Čas**

2 šolski uri (90 minut).

Ena ura za utrjevanje snovi in lekcijo ter ena ura za izvedbo praktične vaje.

01639 **Metode**

Praktična vaja na prostem. Prva ura vsebuje inštruktorjevo praktično predstavitev in navodila, druga ura pa je namenjena urjenju.

01640 **Sredstva:**

- topografska karta 1 : 50.000: 1 na vojaka,
- ortofotoposnetek: 1 na vojaka,
- kazalnik ciljev: 1 za inštruktorja,
- daljnogled: 1 na vojaka,
- tarče: po potrebi,
- razpredelnice za vpisovanje rezultatov: 3 na vojaka.

01641 **Priprava**

Natančno izmerite razdalje do objektov, ki bodo uporabljeni kot prikaz med lekcijo (določite jih tudi na ortofotoposnetku in karti). Če uporabljate pomočnike, po potrebi ponovite postopek. Postavite tarče in preverite optične pripomočke. Vojakom razdelite razpredelnice za vpisovanje rezultatov.

01642 **Razno:**

- a. Če potrebujete učna sredstva za izvedbo teme, naj bodo primerna za uporabo zunaj (pano, slike idr.).
- b. Pri ocenjevanju razdalje so dovoljene napake:
  - 1) 0–600 m +/- 10 %,
  - 2) 601–1000 m +/- 5 %.
- c. Vojaki dobijo merila že med teoretičnim delom teme.

B. IZVEDBA

Pripravljalne dejavnosti

01643 **Varnostni ukrepi** – standardni varnostni postopki

01644 **Utrjevanje znanja**

Predstavljeno je v lekciji.

Uvod

01645 **Razložite:** za ocenjevanje razdalje je na voljo kar nekaj načinov, s katerimi lahko bolj ali manj natančno ocenite razdaljo. Samo z rednim urjenjem je mogoče razviti primeren občutek za to veščino. Na terenu je treba oceniti razdaljo do različnih objektov v različnih razmerah. *Preverite vojake z nekaj praktičnimi primeri na ortofotoposnetku in topografski karti.*

Ocenjevanje razdalje

01646 **Razložite teorijo in jo ponazorite z nekaj primeri (priporočen je Priročnik za ostrostrelce), pri tem pa upoštevajte:**

- a. *načini ocenjevanja:*
  - 1) *100-metrška metoda,*
  - 2) *glede na zunanost objektov.*
- b. *tehnike ocenjevanja. Ocenjevati je mogoče:*
  - 1) *s ključno razdaljo,*
  - 2) *z ugibanjem,*
  - 3) *z ortofotoposnetkom in s topografsko karto,*
  - 4) *s skico,*
  - 5) *s kombinacijo metod,*
  - 6) *z optičnimi pripomočki:*
    - *strelnim daljnogledom,*
    - *daljnogledom,*
    - *spektivom.*

Sklep

01647 **Ob koncu teme:**

- a. *vojaki sprašujejo,*
- b. *pospravite opremo,*
- c. *v povzetku:*
  - 1) *poudarite pomen pravilne ocene in uporabo različnih načinov,*
  - 2) *napovejte naslednjo temo.*

OCENJEVANJE RAZDALJE, TEMA 2 – UPORABA OPTIČNIH PRIPOMOČKOV ZA MERJENJE RAZDALJE

A. NAVODILA

01648 **Cilji**

Vojake je treba naučiti, kako izmeriti razdaljo z optičnimi pripomočki.

01649 **Čas**

1 šolska ura (45 minut).

01650 **Metoda**

Osnovna TEMA na prostem.

01651 **Sredstva:**

- *ostrostrelna puška: 1 na vojaka,*
- *daljnogled: 1 na par,*
- *spektiv: 1 na par,*
- *nočnogled Loris Mk 5: 1 na vojaka,*
- *nočnogled Simrad KN 252: 1 na vojaka,*

- obrazec za vpisovanje rezultatov: 1 na vojaka,
- 100-metrski merilni trak: 1,
- tarče: po potrebi,
- zastave: po potrebi,
- kalkulator: 1 na vojaka.

01652 **Priprava**

- a. Izberite teren, na katerem se bodo razporedili pomočniki in kjer boste izmerili razdalje do 1000 metrov.
- b. Postavite tarče med 200 in 1000 metri, lahko tudi tako, da so vidne samo delno.
- c. Izmerite razdalje do točk, pri vsaki od njih naj stoji pomočnik. Če ni dovolj pomočnikov, naj bo točka objekt z znanimi dimenzijami.
- d. Pripravite in izpolnite obrazec za vpis rezultatov (zase).
- e. Pripravite nekaj nalog, ki jih bodo reševali ostrostrelci. Objekti, do katerih se meri razdalja, naj bodo vrata, okna, ograje, vozila in živa sila.
- f. Preverite, ali so objektivi na nočnogledih zaščiteni in naprave izklopljene.

01653 **Razno**

- a. Preden pošljete pomočnike na svoja mesta, naj ponovijo signale z rokami ali zastavami.
- b. Pomočniki naj na svojih mestih po povelju zamenjajo položaj (stoječi, klečeči in sedeči).
- c. Določite časovno omejitev za vsako nalogo.
- d. Predstavite dva preprosta primera:
  - 1) Pokažite cilj na razdalji 290 metrov.
  - 2) Povejte, da je tarča visoka 115 cm.
  - 3) Vrednost, ki jo zavzema tarča na tej razdalji na vizirnem risu, je 4 tisočinke.
  - 4) Razložite, kako se izračuna razdalja s tisočinsko formulo.
  - 5) Pokažite drugo tarčo na razdalji 230 metrov. Višina tarče je 115 cm, vendar je zdaj vrednost v tisočinkah 5.
  - 6) Vojaki naj skupaj izračunajo razdaljo, tako da na koncu vsi razumejo tisočinsko formulo.
  - 7) Vojakom razložite, da se lahko uštedeje za 10 odstotkov pri oceni in še kljub temu zadenejo cilj. Kadar izračunane razdalje zaradi razdelitve popravkov na strelnem daljnogledu ni mogoče nastaviti, se vrednost zaokroži na najbližjo.
  - 8) Vsi načini ocenjevanja razdalje bodo natančni le, če bo ostrostrelec nenehno in kjer koli uril postopke.

B. IZVEDBA

Pripravljalne dejavnosti

01654 **Varnostni ukrepi** – standardni varnostni postopki
 Vojake razdelite po parih za izvedbo vaje.

01655 **Utrjevanje znanja**

Ponovite, katere vrednosti ima skala vizirnega risa in kako se uporablja. Vojaki naj nekajkrat ponovijo postopek merjenja razdalje do ciljev, do katerih je razdalja znana. Vojaki naj vse rezultate zapišejo za poznejšo primerjavo z rezultati, ki jih bodo dobili z drugimi načini.

Uvod

01656 *Razložite*: da bi ostrostrelec lahko že s prvim strelom uničil cilj, mora natančno oceniti razdaljo in vrednost nastaviti na merke. Zaradi napačne ocene bo najbrž zgrešil strel. Z vizirnimi risi na optičnih pripomočkih lahko precej natančno izračunate razdaljo. Kadar so dimenzije objekta znane, je mogoče z razdelki izračunati razdaljo. Položaj cilja (nad ali pod optično linijo ostrostrelca) ne vpliva na natančnost ocene. Vendar pa je treba oceniti kot čim natančneje. Ocene, ki so višje, so navadno ustrežnejše kot nižje ocene dimenzij. Dimenzijo objekta je treba izmeriti na četrtno tisočinke natančno.

Načini

01657 *Razložite*: ena tisočinka je kot, ki je vreden 1 meter na razdalji 1000 metrov. Kadar so dimenzije objekta znane, je mogoče razdaljo izračunati z razdelki.

01658 *Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji.*

Vizirni ris na daljnogledih

01659 *Razložite na povečani sliki*: vrednost razdelkov je različna pri različnih daljnogledih (pripočen je Piročnik za ostrostrelce).

01660 *Pridobljeno znanje utrjujete z vprašanji.*

Izračun razdalje z razdelki na daljnogledu

01661 *Razložite*: pri merjenju mora biti daljnogled čim stabilnejši. Izbrani razdelek postavite ob objekt in pazljivo odčitajte vrednost kota v tisočinkah.

01662 *Pridobljeno znanje utrjujete z vajo.*

01663 *Razložite s praktičnimi primeri:*

Znana dimenzija objekta x 1000 / vrednost v tisočinkah = razdalja v metrih

Primer 1: $1,15 \times 1000 / 4 = 287,5$ m

01664 *Razložite*: dobro je, če kot bodoči ostrostrelci poznate razdalje, na katerih se višina cilja ujema z nekim razdelkom. Način je uporaben predvsem ponoči. Razpredelnica vrednosti in razdalj je na sliki 83.

01665 *Pridobljeno znanje utrjujete z vajo na primeru 2.*

Primer 2: $1,15 \times 1000 / 5 = 230$ m

Izračun razdalje z razdelki na strelnem daljnogledu

01666 *Razložite* (slika 54): med opazovanjem skozi strelni daljnogled naj bo ostrostrelna puška čim stabilnejša. Sredino namerilnega križa postavite pod cilj. Nato vrtite boben elevacije, dokler

sredina merilnega križa ni na vrhu cilja. Vojakom dajte možnost, da izmerijo razdalje od 200 do 700 metrov. Vse razdalje naj si zapišejo. Za to predstavitev uporabite markirante, do katerih vojaki izmerijo razdaljo.

Izračun razdalje z nočnogledom Simrad KN 252

01667 *Razložite*: postopek je popolnoma enak kot merjenje s strelnim daljnogledom, saj je viden namerilni križ strelnega daljnogleda.

01668 *Razložite*: povečava na strelnem daljnogledu naj ne bo večja od šestkratne, saj postane pri večji povečavi slika preveč zrnata.

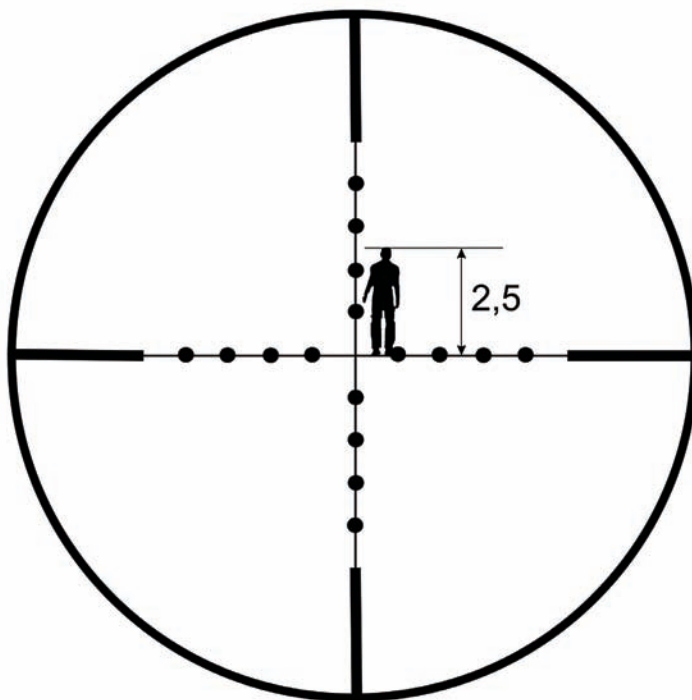
Izračun razdalje z razdelki na spektivu

01669 *Razložite*: vizirni ris postavite pod cilj in ocenite vrednost kota, ki ga zavzema cilj v tisočinkah. Vrednost vstavite v tisočinsko formulo in izračunajte razdaljo.

Sklep

01670 *Ob koncu teme*:

- a. vojaki sprašujejo,
- b. izvajajte varnostne ukrepe,
- c. pospravite opremo,
- č. v povzetku:
  - 1) poudarite pomembnost natančne ocene razdalje,
  - 2) razložite, kako je treba zaokroževati vrednost,
  - 3) napovejte naslednjo temo.

Slika 54: Merjenje razdalje s strelnim daljnogledom

VAJA: OCENJEVANJE RAZDALJE

A. NAVODILA ZA IZVEDBO

01671 **Cilji**

Utrditi pridobljeno znanje iz teme *Ocenjevanje razdalj 1 in 2* ter uriti postopke ocenjevanja razdalj.

01672 **Čas**

1 šolska ura (45 minut).

01673 **Metoda**

Praktična vaja na prostem.

01674 **Sredstva:**

- ostrostrelna puška: 1 na vojaka,
- daljnogled: 1 na par,
- spektiv: 1 na par,
- maskirna obleka: 1 na vojaka,
- obrazec za vpisovanje rezultatov: 1 na vojaka,
- kazalnik ciljev: 1,
- tarče: po potrebi,
- kompas: 1 na vojaka,
- kalkulator: 1 na vojaka.

01675 **Priprava**

- a. Izberite teren, ki omogoča merjenje razdalje do 1000 metrov. Na območju mora biti vsaj osem umetnih ali naravnih objektov (hiša, živa meja, drog itd.), ki so na različnih razdaljah. Eden izmed objektov naj meri med 800 in 1000 metri, drugi pa do 800 metrov. Kadar na območju ni dovolj objektov, se postavijo tarče. Razdaljo do vseh objektov je treba natančno izmeriti.
- b. Pred vajo pripravite vse potrebno in zapišite dimenzije objektov.
- c. Pred začetkom izpolnite obrazce za vpis rezultatov. Dovoljena napaka pri oceni razdalje je +/- 10 %. Primer izpolnjenega obrazca:

Objekt	Azimut	Orientir	Razdalja	Napaka 10 %
Hiša	10 tisočink	Drevo na 3	200 m	180–220 m

Vojakom razdelite obrazce za vpis rezultatov.

B. IZVEDBA

Pripravljalne dejavnosti

01676 **Varnostni ukrepi** – standardni varnostni postopki

01677 **Utrjevanje znanja**

Utrjevanja znanja ni.

Uvod

01678 *Razložite: da bi zadeli cilj, je treba natančno oceniti njegovo oddaljenost.*

Predlagana vaja

01679 *Razložite: za uspešno opravljen test je treba pravilno oceniti vsaj 7 od 10 razdalj.*

01680 *Objekte pokažite naključno in ne po vrsti od najbližjega do najbolj oddaljenega ali obratno.*

01681 *Kadar vojak ne najde objekta, mu ga pokažite s kazalnikom.*

01682 *Vrstni red ciljev izbere inštruktor, ki vodi vajo.*

01683 *Ko so ocenjene vse razdalje, pokažite pravilne rezultate. Preden poberete obrazce, naj se ostrostrelci nanje podpišejo, ocenjene razdalje pa zapišejo v svojo beležko.*

Sklep

01684 **Ob koncu teme:**

- a. *vojaki sprašujejo,*
- b. *izvajajte varnostne ukrepe,*
- c. *pospravite opremo,*
- d. *v povzetku:*
  - 1) *razglasite rezultate in poudarite ponavljajoče se napake,*
  - 2) *napovejte naslednjo temo.*

2. POGLAVJE

STRELJANJE

0201 Streljanje se izvaja po Programu streljanj za ostrostrelno puško FN Ultima Ratio Commando.

3. POGLAVJE

TEST ZA PRIDOBITEV OSTROSTRELSKE ZNAČKE

Splošno

0301 Test za pridobitev ostrostrelske značke se izvede ob koncu tečaja in kot vaja med tečajem, katere namen je preveriti znanje. Standard, ki je zahtevan za pridobitev ostrostrelske značke, mora biti tako visok, da ga dosežejo le najboljši. Tisti, ki jim ne uspe doseči standardov, pa lahko odpravljajo napake na podlagi ugotovljenega. Za osvojitve ostrostrelske značke mora ostrostrelec popolnoma obvladovati, razumeti in pokazati vse veščine, ki jih ima izurjen ostrostrelec.

0302 Test za pridobitev ostrostrelske značke obsega vse od teoretičnega znanja do praktičnih veščin. Variacije so dovoljene, vendar omejene z razpoložljivim časom, s številom inštruktorjev in z razpoložljivostjo vadišč. Streljanje za test se izvaja tako na urejenih kot prostih streliščih.

Pogoji

0303 Test za pridobitev ostrostrelske značke je razdeljen na 7 delov:

1. del – ostrostrelsko znanje,
2. del – topografija,
3. del – maskiranje,
4. del – zalezovanje,
5. del – opazovanje,
6. del – ocenjevanje razdalj,
7. del – streljanje.

0304 **Uniforma:**

- a. ostrostrelsko znanje – bojna uniforma,
- b. del 2–7 – maskirna obleka,
- c. za 2. del – orientacija po terenu – nosijo vojaki uniformo z oprtniki, avtomatsko puško in nahrbtnik, v katerem sta maskirna obleka in 25 kg opreme.

Standardi

0305 Ostrostrelci morajo doseči določen standard:

- a. Posamezne ocene:
  - 1) opravi – 70 %,
  - 2) ni opravi – manj kot 70 %.
- b. Skupaj:
  - 1) opravi – pomeni, da je vojak opravi vse teste med tečajem in vse dele testa za pridobitev

ostrorelske značke (ostrorelsko značko dobi za 1 leto);

2) ni opravil – ostrorelc ni opravil vseh testov med tečajem in vseh delov testa za pridobitev ostrorelske značke kljub ponovitvi. Glejte: ponovitev testa.

Ponovitev testa

0306 Vsi ostrorelci imajo dve možnosti, da pridobijo ostrorelsko značko. Test za pridobitev ostrorelske značke lahko ostrorelci opravljajo le, če so izpolnili vse obveznosti med tečajem.

Primer:

Ostrorelc 1

Del testa	Glavni test	Ponovitev	Skupaj
1.	ni opravil	opravil	ni opravil
2.	ni opravil	opravil	
3.	ni opravil	ni opravil	
4.	opravil		
5.	opravil		
6.	opravil		
7.	ni opravil	opravil	

Ostrorelc 2

Del testa	Glavni test	Ponovitev	Skupaj
1.	ni opravil	opravil	Opravil
2.	ni opravil	opravil	
3.	ni opravil	opravil	
4.	ni opravil	opravil	
5.	ni opravil	opravil	
6.	ni opravil	opravil	
7.	ni opravil	opravil	

Inštruktorji

0307 Posamezniki, ki lahko opravljajo inštruktorske naloge, morajo biti usposobljeni inštruktorji:

- a. doma ali v tujini;
- b. ostrorelci, ki presegajo standarde na ostrorelskem tečaju in imajo triletne izkušnje doma in na misijah ter jih predlagajo inštruktorji;
- c. ostrorelci, ki trikrat zaporedoma osvojijo ostrorelsko značko.

0308 Vsi inštruktorji **MORAJO** vsako leto uspešno opraviti test za ponovno pridobitev ostrorelske značke.

1. DEL TESTA – OSTROSTRELSKO ZNANJE

0309 Cilji

Prvi del je pisno preverjanje splošnega znanja o ostrostrelcih in ostrostrelske taktike ter veščin.

0310 Izvedba

Vprašanja v testu naj obsegajo te teme:

Teme:	Število točk:
Vzdrževanje in čiščenje ostrostrelne puške	3
Strelni daljnogled	3
Optični pripomočki	3
Balistika	10
Dnevnik opazovanja in poročanje	4
Strelivo	3
Načrt premika s pomočjo aerofotoposnetka in karte na razdalji 5–10 km	20
Podporni ogenj	10
Delovanje ostrostrelcev	5
Skrivališča/opazovalnice	5
Ocenjevanje razdalje	5
Zalezovanje	5
Zgodovina ostrostrelstva	4
Maskiranje	5
Topografija	5
Skupaj	100

0311 Standard

V razpredelnici so prikazane teme za pisni del in njihovo število točk. Največ možnih točk je 100:

- opravil – 70 % (70 točk) ali več,
- ni opravil – manj kot 70 % (manj kot 70 točk).

2. DEL TESTA – TOPOGRAFIJA

0312 Cilji

Preveriti stopnjo znanja iz kartometrije, uporabe satelitskih in aerofotoposnetkov ter sposobnost premikanja po terenu podnevi in ponoči s kompasom, karto in z aerofotoposnetkom.

0313 Pogoji

Pogoji za izvedbo tega dela testa so:

- testiranje je sestavljeno iz treh posameznih delov, ki naj bi se izvajali po tem zaporedju:
  - statično v učilnici (kartometrija in uporaba satelitskega ter ortofotoposnetka),
  - statično na terenu (primerjava ortofotoposnetka, topografske karte in terena),
  - nočni orientacijski pohod;
- med celotnim testom se uporablja topografska karta 1 : 50.000;
- pri vseh testih se lahko uporabljata samo kompas in protractor (GPS strogo prepovedan).

0314 **Izvedba**

Test se izvaja:

a. STATIČNO V UČILNICI: ostrostrelci lahko rešujejo 2 uri.

Zap. št.	Naloga	Pogoji	Standardi	Št. točk
1.	Priprava koordinatne mreže na ortofotoposnetku	Ostrostrelci imajo na razpolago topografsko karto 1 : 50.000 in ravnilo.	Pravilno narisana mreža (dovoljena napaka +/- 20 tisočink)	10
2.	Izračun merila ortofotoposnetka	Ostrostrelci imajo na razpolago topografsko karto 1 : 50.000. Merilo se izračuna: 1. s primerjalno metodo, 2. z metodo s tremi točkami, 3. z metodo goriščne razdalje.	Pravilen izračun razmerja po obeh izbranih metodah	10
3.	Vrisovanje treh azimutov	Ostrostrelci imajo na razpolago kompas in protractor.	Pravilno vrisani azimuti (dovoljena napaka +/- 20 tisočink)	5
4.	Skupaj			25

b. STATIČNO NA TERENU

Zap. št.	Naloga	Pogoji	Standardi	Št. točk
1.	Orientacija ortofotoposnetka glede na teren	Ostrostrelci imajo na razpolago kompas. Dovoljen čas je 5 minut.	Pravilno usmerjen posnetek v časovnem okviru	5
2.	Določitev stojišča s šestmestno koordinato	Primerjava posnetka s terenom. Ostrostrelci imajo na razpolago ortofotoposnetek z vrisano koordinatno mrežo. Za izvedbo je predvidenih 5 minut. Pri napačnem odgovoru poda inštruktor pravilen položaj.	Pravilno določen položaj (+/- 100 metrov) v časovnem okviru.	6
3.	Prepoznavanje treh točk na posnetku, ki jih poda inštruktor na terenu. Vojaki podajo položaj s šestmestnimi koordinatami.	Ostrostrelci imajo na razpolago ortofotoposnetek z vrisano koordinatno mrežo. Inštruktor pokaže tri objekte. Za izvedbo je predvidenih 5 minut.	Vse koordinate morajo biti odčitane na 100 metrov natančno, v času, ki je določen za to nalogo.	12

4.	Prepoznavanje treh točk na terenu, ki jih določi inštruktor na aerofotoposnetku. Vojaki opredelijo položaj s šestmestnimi koordinatami.	Inštruktor določi tri objekte na aerofotoposnetku. Za izvedbo je predvidenih 5 minut.	Vse koordinate morajo biti odčitane na 100 metrov natančno, v času, ki je določen za to nalogo.	12
5.	Prepoznavanje treh točk na terenu, ki jih izbere inštruktor s karte.	Ostrostrelci imajo na razpolago topografsko karto in protractor. Inštruktor določi tri točke s šestmestno koordinato. Za izvedbo je predvidenih 5 minut.	Pravilno pokazati vse točke (+/- 100 m) v določenem času.	12
6.	Prepoznavanje treh točk na karti s šestmestnimi koordinatami in azimuti ter razdaljami do njih, ki jih določi inštruktor na terenu.	Inštruktor določi tri točke na terenu. Za izvedbo je predvidenih 10 minut.	Vse koordinate so pravilne (+/- 100 m), razdalje so natančne do 50 metrov, azimuti so natančni do +/- 20 tisočink v določenem času.	24
7.	Opredeliti vidljivost med dvema točkama.	Inštruktor določi šestmestni koordinati. Za izvedbo so predvidene 3 minute.	Pravilen odgovor	4
8.	Skupaj			75

c. NOČNI ORIENTACIJSKI POHOD

Zap. št.	Naloga	Pogoji	Standardi	Ocena
1.	Najti vse točke.	Ostrostrelci začnejo na neznani točki. Za lažjo orientacijo imajo kompas, karto in protractor. Določijo stojiščno točko. Pohod je dolg 10–12 km. Med začetkom in koncem je 3–5 kontrolnih točk. Ostrostrelna puška in nahrbtnik z maskirno obleko, ki tehtata 25 kg. Uporaba nočnogledov in svetilk je prepovedana. Čas za izvedbo določi inštruktor glede na težavnost, vendar ta ne sme trajati več kot 8 ur.	Treba je najti vse točke po vrstnem redu v določenem času in brez pomoči.	Opravil Ni opravljen

d. Če ostrostrelec ne opravi katerega koli dela testa, je skupna ocena NI OPRAVIL, vendar pri ponovitvi popravlja samo tisto točko, ki je ni opravljen.

0315 **Standard**

Možnih je največ 100 točk. Ostrostrelec mora v prvem in drugem delu doseči 70 odstotkov točk (70 točk ali več). Med nočnim orientacijskim pohodom mora ostrostrelec najti vse točke v določenem času.

3. DEL TESTA – MASKIRANJE

0316 **Cilji**

Preveriti je treba ostrostrelčeve sposobnosti skrivanja, maskiranja, opazovanja in zavzemanja pravilnega ognjenega položaja.

0317 **Pogoji**

Ob izvedbi je treba upoštevati nekatere pogoje:

- a. Ostrostrelec mora zasesti ognjeni položaj na nekem območju, se skriti in zamaskirati na razdalji med 100 in 200 metri stran od opazovalnice, kjer sta dva inštruktorja z daljnogledi.
- b. Območje mora biti široko med 500 in 3200 tisočinkami.
- c. Ostrostrelec mora prebrati tri črke, ki jih ob različnem času pokaže inštruktor.
- d. Ostrostrelec mora ostati neopažen, čeprav inštruktor nakaže opazovalcu njegov položaj.
- e. Inštruktor na terenu je povezan z opazovalnico.
- f. Vaja se izvede samo enkrat.
- g. Vajo izvede vsak posebej, brez sodelovanja ali pomoči.

Izvedba

0318 Test se izvede tako:

- a. Ostrostrelec ima 10 minut časa, da se zamaskira.
- b. Iz smeri opazovalnice se ostrostrelcem pokažeta levi in desni rob območja. Pokaže se tudi približno območje, ki obsega 200-metrski polmer od opazovalnice. Opazovalnica ni zamaskirana.
- c. Ostrostrelci se v 5 minutah premaknejo na izbrani položaj. Opazovalca medtem ne opazujeta.
- d. Ostrostrelce je treba obvestiti po preteku petih minut. Ostrostrelci se sicer potem lahko premikajo do končnega ognjenega položaja, vendar s tem tvegajo, da jih opazovalci odkrijejo.
- e. Opazovalca morata v 20 minutah odkriti ostrostrelce.
- f. Če opazovalec odkrije ostrostrelca, ga inštruktor, ki hodi po terenu, odstrani z območja (opazovalca imata samo dva poskusa, da inštruktorja privedeta do ostrostrelčevega položaja. Opazovalec lahko odkrije ostrostrelca zaradi bleska in dima, vendar to še ne pomeni, da ostrostrelec ni opravil vaje. Vaje ne opravi, če opazovalec prepozna del opreme ali telesa).
- g. Medtem ko opazovalca iščeta ostrostrelce, v 20 minutami pokažeta tri črke v višini prsnega koša.
- h. Vsako črko zadržita v položaju 60 sekund. Opazovalec počasi premika črko od leve proti desni in nazaj, dokler ne preteče 1 minuta.
- i. Opazovalec pokaže zadnjo črko med zadnjimi petimi minutami 20-minutnega opazovanja. Drugi dve črki lahko pokaže kadar koli med prvimi 15 minutami.
- j. Po 20 minutah se inštruktor, ki hodi po terenu, premakne v polmer 10 metrov, v katerem je neodkrit ostrostrelčev položaj.

- k. Če opazovalca kljub temu ne odkrijeta ostrostrelca, inštruktor na terenu pokaže, kje je ostrostrelec.
- l. Če ostrostrelec kljub temu ni odkrit, ga inštruktor vpraša, katere črke so bile pokazane na opazovalnici.
- m. Če ostrostrelec ponovi vse črke, mu inštruktor ukaže, naj v 10 sekundah izstrelí en naboj. (Če naboj zataji, pogledata opazovalca stran, dokler inštruktor ostrostrelcu ne da novega naboja.) Nato se inštruktor umakne v ostrostrelčev 10-metrski polmer in sporoči opazovalnici, da se vaja lahko nadaljuje.
- n. Če ostrostrelec tudi po strelu ni odkrit, inštruktor pregleda, ali ima na strelnem daljnogledu pravilne nastavitve (napaka, ki je še dovoljena, je lahko ± 1 klik po smeri in elevaciji), čisto strelno linijo pred cevjo in stabilen položaj. (Kadar inštruktor dvomi, zavzame ostrostrelčev položaj in pregleda merke).

0319 **Standard**

- a. Vsi postopki izvedeni pravilno – opravil.
- b. Ni opravil – ena napaka ali več napak, ki so lahko:
  - N 1: sodelovanje z drugimi ostrostrelci,
  - N 2: opažen po 5 minutah,
  - N 3: opažen zunaj mej,
  - N 4: opažen, ko je pomočnik 10 m stran,
  - N 5: opažen, ko pomočnik pokaže položaj,
  - N 6: opažen po strelu,
  - N 7: nepravilen položaj ali nepravilna prepoznavna črk,
  - N 8: nepravilne nastavitve na strelnem daljnogledu.

4. DEL TESTA – ZALEZOVANJE

0320 **Cilji**

Preveriti je treba, ali je ostrostrelec sposoben uporabiti teren, zavzeti položaje, uničiti cilje in se neopazno umakniti, ko je cilj že uničen.

0321 **Pogoji**

Za izvedbo testa veljajo nekateri pogoji:

- a. Ostrostrelec mora premagati 800–2000 metrov terena, da pride do ognjenega položaja.
- b. Ostrostrelcem se pred začetkom testa na kratko poveljuje o situaciji, šestmestni koordinati opazovalnice in zbirnem rajonu.
- c. Iz začetne točke (zbirnega rajona) se ne sme videti opazovalnica.
- d. Ostrostrelcu se določijo meje, do katerih se lahko premika, ter čas, kdaj lahko strelja. Časovno okno za strel ne sme biti krajše od 45 minut.
- e. Ostrostrelcem se določi čas za celotno izvedbo testa (navadno 4 ure). Celoten čas je približno razdeljen:
  - 1) 15 minut za načrtovanje poti in maskiranje.
  - 2) 2 uri za premik na ognjeni položaj (odvisno od dolžine poti).
  - 3) 1 ura za strel in postopke, ki jih opravi inštruktor.
  - 4) 45 minut za umik iz položaja.

- f. Opazovalnica, na kateri sta dva inštruktorja, je delno zamaskirana. Oba inštruktorja imata daljnogled. Na terenu sta še dva pomočnika, ki upoštevata navodila iz opazovalnice in ocenjujeta ostrostrelce.
- g. Opazovalnica mora imeti z inštruktorjem na terenu radijsko zvezo.
- h. Ostrostrelec mora pravilno prepoznati črko, ki jo pokaže inštruktor na opazovalnici.
- i. Test opravlja vsak posameznik popolnoma samostojno.

0322 **Izvedba**

Test se izvede tako:

- a. Ostrostrelec se mora premakniti na ognjeni položaj, ki je 200–400 metrov oddaljen od opazovalnice (dovoljena napaka je $\pm 10\%$).
- b. Ostrostrelec mora z manevrskim strelivom enkrat ustreliti, ne da bi bil pri tem opažen.
- c. Pomočnik pokaže 10-metrski polmer ostrostrelčevega položaja. (Pomočnik je lahko kjer koli (1, 2, 5 m okoli ostrostrelca) v tem polmeru in ne sme kršiti varnostnih ukrepov zaradi manevrskega streliva).
- d. Če ostane ostrostrelec neodkrit kljub strelu, mu pomočnik ukaže, naj v 10 sekundah ustrelji še enkrat (če naboj zataji, mu pomočnik da drugega, medtem pa opazovalca gledata stran. Nato se opazovalec vrne na svoj prvotni položaj in obvesti opazovalnico, da je ostrostrelec pripravljen).
- e. Če ostane ostrostrelec kljub drugemu strelu neodkrit, pokaže pomočnik smer, v kateri je ostrostrelec.
- f. Med testom imata inštruktorja na opazovalnici samo dva poskusa za odkritje ostrostrelčevega položaja. Opazovalca si lahko pomagata z bleskom in dimom po strelu, vendar zato ostrostrelcu ne smeta dati negativne ocene (kakovost smodnika je slabša kot v ostrih nabojih).
- g. Če ostrostrelec še vedno ni odkrit, reče opazovalcu, naj pokaže črko, ki jo mora prepoznati in jo povedati opazovalcu. Če je odgovor nepravilen, ima ostrostrelec še eno priložnost. Kadar je vidljivost slaba, inštruktor pomaha z rokami v levo ali desno smer, navzgor ali navzdol glede na mesto prikaza črke.
- h. Če ostrostrelec pravilno prepozna drugo črko oziroma premikanje, o tem pomočnika obvestita opazovalnico, saj se morata inštruktorja obrniti stran. Medtem preveri:
  - 1) nastavitve na strelnem daljnogledu (dovoljena napaka ± 1 klik),
  - 2) območje pred cevjo (brez ovir),
  - 3) stabilnost strelskega položaja in uporabo jermena, če ga ostrostrelec uporablja.
- i. Če je vse pravilno, se opazovalca obrneta nazaj, ostrostrelec pa se neopazno umakne do zbirnega položaja, ki je zunaj vidnega polja opazovalnice.
- j. Ostrostrelec mora doseči zbirni položaj v določenem času.
- k. Pomočnik lahko ostrostrelca oceni negativno, če med njegovim premikom opazi očitno taktično napako ali če ostrostrelec sodeluje z drugimi, čeprav ni bil opažen iz opazovalnice.

0323 **Standard**

- a. Opravil – vsi postopki pravilno izvedeni.
- b. Ni opravil – zaradi enega ali več vzrokov, ki so lahko:
  - N 1: sodelovanje z drugimi ostrostrelci – huda taktična napaka,
  - N 2: zunaj časovnih omejitev,
  - N 3: viden več kot 5 sekund na razdalji več kot 400 metrov,
  - N 4: opažen po prvem strelu,
  - N 5: opažen, ko je pomočnik na razdalji 10 metrov,
  - N 6: opažen po drugem strelu,

- N 7: opažen, ko pomočnik pokaže glavno smer, ki vodi do ostrostrelca,
- N 8: ne prepozna črke,
- N 9: napačna namestitvev merkov (+/- 1 klik), naslanjanje cevi, slab položaj,
- N 10: opažen pri premiku iz položaja.

5. DEL TESTA – OPAZOVANJE

0324 *Cilji*

Preveriti je treba ostrostrelčeve sposobnosti risanja skic, opazovanja in zapisovanja opaženega.

0325 *Pogoji*

Za izvedbo testa veljajo ti pogoji:

- a. Ostrostrelec lahko uporablja daljnogled in spektiv.
- b. Območje, ki ga opazuje, je veliko 800 tisočink.
- c. Test se ocenjuje v treh stopnjah:
  - 1) Ostrostrelec mora v 10 minutah narisati skico nekega območja (skico lahko med testom dopolnjuje).
Sistem ocenjevanja: najvišje doseženo število točk je 20:
    - 5 točk za pravilno perspektivo,
    - 10 točk za natančnost, podrobnosti in videz,
    - 5 točk za podatke (ime, čas, položaj, orientirje z razdaljami in opisom, smer severa).
  - 2) Ostrostrelec mora prepoznati 10 predmetov in jih pravilno vrisati (30 minut).
Sistem ocenjevanja: najvišje doseženo število točk je 40:
    - 2 točki za prepoznan predmet ali podroben opis,
    - 2 točki za pravilno vrisan predmet.
  - 3) Ostrostrelec opazuje in v dnevnik vpiše vse sovražnikove dejavnosti v svojem sektorju (20 minut). Po končanem opazovanju pripravi kratko poročilo (10 minut).
Sistem ocenjevanja: najvišje doseženo število točk je 40.
Dnevnik opazovanja:
    - 10 točk za pravilno izpolnjen dnevnik,
    - 20 točk za pravilno in podrobno zapisovanje vseh dejavnosti ter za priporočilo na skici,
    - 10 točk za poročilo.

0326 *Izvedba*

Test se izvede tako:

- a. Ostrostrelci dobijo prazen obrazec za skico in dnevnik opazovanja (obrazec je na koncu zvezka).
- b. Na določenem območju je 10 predmetov vojaškega izvora, in sicer na razdalji med 10 in 300 metri. Postavljeni so tako, da večine ni mogoče opaziti s prostim očesom, jih pa je mogoče opaziti z daljnogledom in prepoznati s spektivom.
- c. Mesto za opazovanje je razdeljeno na pol. Ostrostrelec opazuje 15 minut, nato zamenja položaj. Opazuje se samo iz ležečega položaja v maskirni obleki.
- d. Po 30 minutah iskanja dobijo ostrostrelci navodila za opazovanje aktivnosti na območju.

Primer aktivnosti:

Premik patrolje po območju, na katerem nekaj odloži in odide. Ostrostrelci zapišejo v dnevnik opazovanja čim več podrobnosti in jih označijo na skici.

- e. Po 20 minutah morajo ostrostrelci v 10 minutah pripraviti poročilo in zaključiti dnevnik opazovanja.

0327 **Standard**

- a. Opravil – 70 % ali več (70 točk).
- b. Ni opravil – manj kot 70 % (70 točk).

6. DEL TESTA – OCENJEVANJE RAZDALJ

0328 **Cilji**

Preveriti je treba ostrostrelčevo sposobnost ocenjevanja razdalj s prostim očesom in z optičnimi pripomočki.

0329 **Pogoji**

Test se izvaja v dveh delih:

1. **del** (50–700 m) – ostrostrelci določijo razdaljo do 5 objektov:
  - a. ostrostrelci lahko uporabijo strelni daljnogled, daljnogled in spektiv;
  - b. pred začetkom pokaže inštruktor objekt, ki je oddaljen manj kot 700 metrov na območju opazovanja (območje je bistvena razdalja za prvi del testa);
  - c. prvi del traja 10 minut (izdaja bistvene razdalje ni všteta).

2. **del** (700–1200 m) – ostrostrelci določijo razdalje do naslednjih 5 objektov, ki so v istem območju:
  - a. ostrostrelci lahko uporabijo topografsko karto 1 : 50.000 in protraktor;
  - b. ostrostrelci pripravijo skico ognja in vrišejo vse objekte z azimuti in razdaljami (obrazec za skico ognja je na koncu zvezka);
  - c. drugi del testa traja 15 minut (skupaj z risanjem skice ognja).

0330 **Izvedba**

Test se izvede tako:

1. **del:**
  - a. ostrostrelcem se pokaže 5 objektov;
  - b. za cilj sta lahko največ dva človeška cilja, ki sta oddaljena 50–700 metrov;
  - c. vsaka razdalja se lahko določa 2 minuti. Nato inštruktor izbere nov objekt;
  - d. ocenjene razdalje lahko odstopajo za +/- 10 % od prave razdalje;
  - e. po zaključku prvega dela pobere inštruktor obrazce za vpis rezultatov in izda ostrostrelcem prazne za risanje skice ognja.

2. **del:**
  - b. ostrostrelcem se pokaže 5 objektov;
  - c. objekti morajo biti v 200-metrskem radiju od izrazite oblike na terenu, ki je vidna tudi na karti;

- d. ostrostrelci morajo v 3 minutah oceniti razdaljo in vrisati objekt v skico ognja. Pri tem lahko uporabljajo karto in protrakror;
- e. ocenjena razdalja lahko odstopa $\pm 5\%$ od prave razdalje.

0331 **Standard**

- b. Opravil – 7 ali več pravilno ocenjenih razdalj in 4 ali več vrisanih objektov z vsemi elementi.
- c. Ni opravil – več kot 3 nepravilno ocenjene razdalje in manj kot 2 nepravilno vrisana objekta.

7. DEL TESTA – STRELJANJE

0701 Test se izvaja po Programu streljanj z ostrostrelno puško FN Ultima Ratio Commando.

4. POGLAVJE

DODATNI VIRI

Uvod

0401 Informacije v tem poglavju so namenjene inštruktorjem zaradi lažje izvedbe in pridobitve dodatnega znanja. Ker so kandidati za ostrostrelce visoko motivirani in posebej izbrani posamezniki, morajo imeti inštruktorji veliko znanja in dovolj izkušenj za odgovore na morebitna vprašanja.

0402 Pred izvedbo predlagamo proučitev programa usposabljanja za ostrostrelce in načrta usposabljanja. Druge informacije so v Piročniku za ostrostrelce. Priporočeno je, da se inštruktorji tudi dodatno izobražujejo.

Literatura in viri za dodatno izobraževanje:

1. A. Gilbert, 1994: **Sniper**. St. Martin's Press, New York.
2. G. Mast, H. Halberstadt, 2007: **To be a military sniper**. Zenith Press, St. Paul, MN.
3. **SEAL Sniper Training Program**, 1992, Paladin Press, Boulder, Colorado.
4. Headquarters department of the Army, 1997: **TC 31-32 Special Operations Sniper training and Employment**. Washington, DC.
5. R. A. Rinker, 2006: **Understanding firearm ballistics, 6th edition**. Mulberry House Publishing, Clarksville, Indiana.
6. R. L. McCoy, 1999: **Modern Exterior Ballistics**. Schiffer Military History, Atglen, PA.
7. J. Cooper, 1997: **The Art of the Rifle**. Paladin Press, Boulder, Colorado.
8. J. S. Hatcher, 1957: **Hatcher's Notebook**. The Military Service Publishing Company, USA.
9. M. Spicer, 2006: **Illustrated Manual of Sniper Skills**. Compendium Publishing Ltd, London.
10. M. V. Lonsdale, 1986, 2000: **Sniper/counter sniper**. S.T.T.U., Mark V. Lonsdale, Los Angeles, California.
11. J. L. Plaster, 1993, 2006: **The Ultimate Sniper: An Advanced Training Manual for Military and Police Snipers, 2nd Edition**. Paladin Press, Boulder, Colorado.
12. M. Pegler, 2004: **Out of Nowhere: A History of the Military Sniper**. Trustees of the Royal Armouries, Leeds, UK.
13. M. Haskew, 2004: **The Sniper at War**. Amber Books Ltd., London.
14. Department of the Navy, Headquarters, U. S. Marine Corps, 1981: **TM 00539-13/1 Operation and Maintenance: Rifle, Sniper, M 40A1 and Related Optical Equipment**. Washington, DC.
15. Department of the Navy, Headquarters, U. S. Marine Corps, 1981: **FMFM 1-3B, Sniping**. Washington, DC.
16. K. L. Evans, et al., 2000: **Shooting Straight: 20 Years of Marksmanship Research**. US Army Research Institute, USA.
17. Headquarters department of the Army, 1994: **FM 23-10 Sniper Training**. Washington, DC.

18. www.sierrabullets.com.
19. [www. snipercountry.com](http://www.snipercountry.com).
20. www.globalsecurity.org.
21. <http://defensereview.com>.
22. www.hornady.com.
23. www.sniperworld.com.
24. www.ece.umd.edu.
25. <http://science.howstuffworks.com>.
26. www.nightvisionsystems.com.
27. www.geopedia.si.
28. www.riflebarrels.com.
29. www.pgmprecision.com.
30. www.wikipedia.com.

5. POGLAVJE

URJENJE IN VZDRŽEVANJE STANDARDOV PO PRIDOBLENEM VEDU 11103 – OSTROSTRELEC

Namen

0501 Namen urjenja po pridobljenem vedu 1103 – ostrostrelec je vzdrževanje in izpopolnjevanje standardov, ki so potrebni za uspešno opravljanje mirnodobnih, predvsem pa bojnih nalog.

Omejevalni dejavniki

0502 Največji omejevalni dejavnik je, če poveljnik ne pozna dovolj dobro svojih ostrostrelcev. Urjenje je lahko tudi omejeno zaradi pomanjkanja primernih strelišč in vadišč. Načrtovalci morajo predvideti za vzdrževanje primernih standardov vsaj pet delovnih dni na mesec, kar ni veliko (predvsem kadar pomislimo na posledice, ki jih povzroči nepripravljen ostrostrelec).

0503 V 6. poglavju je naštetu nekaj tem, ki so primerne za nadaljnje urjenje. Prav tako je treba izpopolniti ostrostrelsko znanje, ki bo ostrostrelcu olajšalo delo.

Teme za nadaljnje urjenje

0504 V urjenje morajo biti vključene vsaj te teme:

- a. Redno preverjanje pristrelitve in natančnosti orožja ter ostrostrelčeve strelske sposobnosti; zalezovanja z ostrim strelivom.
- b. Veščine, kot so ocenjevanje razdalje, opazovanje, prepoznavna bojnih vozil, letal in opreme.
- c. Sodelovanje na vajah v vlogi markirantov – delujejo kot ostrostrelci.
- d. Odpiranje in popravki podpornega ognja.
- e. Preživetje v naravi in na sovražnikovem ozemlju ter sledenje.

0505 Vsaka enota, ki ima ostrostrelce, mora imeti tudi bazo podatkov, iz katere je mogoče razbrati dejavnosti in napredek.

6. POGLAVJE

NALOGE OSTROSTRELCA IN INŠTRUKTORJA

Priporočilo

0601 Ostrostrelčeve dolžnosti so opisane v Priročniku za ostrostrelce. Naloge inštruktorjev so podobne nalogam inštruktorjev pri drugih usposabljanjih.

Ostrostrelec

0602 *Glavna naloga*

Najpomembnejše je, da ostrostrelec izpolnjuje naloge kot pripadnik para v ostrostrelski enoti doma in na operacijah v tujini.

0603 *Pogoji pri delu, ki lahko vplivajo na uspešnost urjenja:*

- a. *fizični*: naloge, pri katerih je treba prehoditi večje razdalje v vseh razmerah;
- b. *osebni*:
  - 1) strelska sposobnost,
  - 2) zrela in odgovorna osebnost,
  - 3) samoiniciativnost, poštenost in zrel značaj;
- c. *družbeni*: delo brez nadzora;
- d. *psihološki*:
  - 1) delo s partnerjem,
  - 2) izvajanje nalog v neposredni bližini sovražnika in nenehno izpostavljanje nevarnosti.

0604 *Dolžnosti, ki lahko vplivajo na urjenje*

Ostrostrelec mora učinkovito izpolnjevati naloge, ki jih določi nadrejeni.

0605 *Težave in nejevolja, ki lahko vplivajo na urjenje:*

- a. *težave*:
  - 1) delo v tesno povezanem kolektivu;
  - 2) vzdrževanje potrebnih standardov za ostrostrelce.
- b. *nejevolja*: utrujenost zaradi nenehnega izpolnjevanja nalog v vlogi opazovalca.

0606 *Dodatne naloge*

Poleg osnovnih so nujne še dodatne naloge:

- a. osebne vojaške veščine in znanje,
- b. urjenje,

- c. naloge v poveljstvu,
- d. administracija.

0607 **Osebnе veščine in znanje**

Dodatne veščine in znanje, ki jih mora imeti ostrostrelec:

- a. odpiranje in popravki podpornega ognja,
- b. določanje sovražnikovih ognjenih položajev,
- c. razumeti načela pri:
  - 1) pobegih in izmikljanju,
  - 2) upiranju zasliševanju.

0608 **Sredstva zvez in postopki**

Uporaba vseh sredstev zvez, ki so v SV, in pravilno izpolnjevanje poročil.

0608 **Vojaške formacije**

Znati je treba pojasniti razporeditev bataljona in nižjih enot.

0609 **Veščine in znanje, ki so povezani z ostrostrelstvom**

- a. Poznavanje ostrostrelskega sistema .308 Win in njegovih vlog.
- b. Pristreljevanje ostrostrelne puške z vsemi namerilnimi sistemi in nočnogledom.
- c. Razumevanje glavnih ostrostrelskih vlog.
- d. Ravnanje in streljanje z ostrostrelno puško.
- e. Sodelovanje pri ostrostrelskih vajah.
- f. Priprava vojaške skice.
- g. Priprava podrobne skice sovražnikovih položajev in razporeditev enot.
- h. Načrtovanje sistema ostrostrelskega ognja.
- i. Razumevanje in obvladovanje opazovanja na bojnem polju.
- j. Uporaba laserskega daljinomera.
- k. Uspešno opravljen test za pridobitev ostrostrelske značke.

0610 **Nadzor**

- a. Poznavanje zahtev pri izbiri mesta za opazovalnico.
- b. Poznavanje postopkov za zasedo opazovalnice.
- c. Poznavanje postopkov, ki ovirajo sovražnikove operacije nadzora.
- d. Uporaba spektiva in drugih pripomočkov za opazovanje.
- e. Poznavanje splošnih ukrepov za zmanjšanje termalnega obrisa:
  - 1) moštva,
  - 2) položajev,
  - 3) oborožitve in opreme.

Inštruktor

0611 **Splošno urjenje**

Naslednji odstavki opisujejo dodatne naloge za inštruktorje.

0612 **Delo na strelišču**

Načrtovanje, izvedba in nadzor vseh streljanj z ostrostrelnimi puškami.

0613 **Prepoznavanje:**

- a. ostrostrelce v svoji enoti uri prepoznavati sovražnikovo opremo,
- b. ostrostrelce usposablja v poznavanju šibkih točk na sovražnikovi opremi.

0614 **Preživetje**

Če ni sam izurjen, pripravi usposabljanje z izurjenim inštruktorjem za ta področja:

- a. načela pobega in izmikanja,
- b. načela upiranja zasliševanju,
- c. načela preživetja v naravi.

0615 **Nadzor:**

- a. uri ostrostrelce v izbiri primerne položaja za opazovalnico,
- b. uri ostrostrelce v zasedbi opazovalnice,
- c. uri ostrostrelce v postopkih na opazovalnici, vključujoč vodenje dnevnika,
- d. ostrostrelce uči splošne ukrepe za zmanjšanje termalnega obrisa:
  - 1) moštva,
  - 2) položajev,
  - 3) oborožitve in opreme.

Inštruktor – naloge v poveljstvu

0616 **Splošno**

- a. je v vlogi pripadnika ostrostrelske enote na operacijah,
- b. je v vlogi poveljnika ostrostrelske enote/svetovalca poveljniku.

0617 **Veščine in znanje, povezano z ostrostrelstvom**

- a. Opazovanje, poročanje in izpolnjevanje poročila.
- b. Prepoznavanje sovražnikovih poveljnikov.
- c. Poznavanje sovražnikovih enot.
- d. Poznavanje sovražnikove opreme.
- e. Ocenjevanje sovražnikovih taktičnih namenov.
- f. Izdelovanje skrivališča za opazovanje in dolgotrajni nadzor.
- g. Delovanje z ostrostrelno puško po sovražnikovi živi sili, ki je oddaljena do 1000 m.
- h. Premikanje v sovražnikovem območju opazovanja, ne da bi bil ostrostrelec odkrit.
- i. Nadziranje in načrtovanje ognjene podpore.
- j. Vloga poveljnikovega svetovalca.
- k. Razvrščanje ostrostrelcev pri vseh operacijah.
- l. Dajanje prve pomoči pripadniku iz svojega para.
- m. Razumevanje omejitve ostrostrelcev pri delovanju v RKB-okolju.
- n. Uporabljanje GPS-sprejemnika.
- o. Uporabljanje brskalnika Google Earth.
- p. Obveščevalna priprava bojišča (OPB) z viri, ki so dostopni na spletu.

0618 **Taktična uporaba ostrostrelcev**

Razvrščanje ostrostrelskih parov glede na taktične postopke, ostrostrelsko doktrino v operacijah:

- a. obramba,
- b. napad,
- c. v mirovnih operacijah,
- d. operacijah proti upornikom itn.

7. POGLAVJE

TEST IZ RAVNANJA Z OROŽJEM

Namen

0701 Preverjanje standardov in upoštevanja varnostnih ukrepov pri ravnanju z ostrostrelno puško FN Ultima Ratio Commando.

Test

0702 Prvi test se izvede podnevi, dodatno pa so ostrostrelci lahko preverjeni:

- a. ponoči,
- b. podnevi v osebni RKB-zaščitni opremi²³.

Test – kdaj

0703 Test se izvaja:

- a. med ostrostrelskim tečajem ali na usposabljanjih,
- b. enkrat na leto v vseh enotah, ki imajo ostrostrelce (pred testom za ostrostrelsko značko),
- c. kadar je tako ukazano.

0704 VOJAK NE SME STRELJATI Z OSTROSTRELNO PUŠKO FN Ultima Ratio Commando, DOKLER NE OPRAVI USPEŠNO TESTOV OD 1 DO 8.

Izvedba

0705 Vsi testi se opravljajo naenkrat v učilnici ali na prostem.

Uniforma

0706 Vojaki nosijo bojno uniformo ali osebno RKB-zaščitno opremo, če se testira v njej.

Standard

0707 Standardi so:

- a. OPRAVIL – uspešno opravljeni vsi testi,
- b. NI OPRAVIL – neuspešno opravi kateri koli test,
- c. če ostrostrelec ni opravil testov ali le enega, lahko to naredi po osvežitvi znanja še enkrat, in

---

23 NBC IPE – Nuclear, Biological and Chemical Individual Protective Equipment.

sicer v 48 urah. Po preteku tega časa mora opravljati vse teste znova.

Priprava na izvedbo testa

0708 Da bi se test izvajal pravilno, morajo biti izpolnjeni ti pogoji:

- a. izpraševalci morajo biti usposobljeni ostrostrelci,
- b. za izvedbo testa se uporabljajo samo šolski naboji; UPORABA OSTREGA STRELIVA JE STROGO PREPOVEDANA,
- c. pred začetkom in ob koncu testa je treba izvesti standardne varnostne postopke.

Test	Naloga	Sredstva	Pogoji	Standard
1.	Prikaz varnostnih ukrepov	Ostrostrelna puška brez jermena s polnim okvirjem šolskih nabojev. Varovalka na S (varno)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ostrostrelna puška na tleh 2. Ostrostrelcu se ukaže, naj pobere ostrostrelno puško. 3. Brez časovne omejitve. 	<ol style="list-style-type: none"> 1 Ostrostrelec: <ol style="list-style-type: none"> a. pobere ostrostrelno puško, b. odstrani okvir, c. premakne varovalko na »ogelj«, d. odpre zaklep in preveri, ali sta ležišče in čelo zaklepa brez naboja, e. zapre zaklep, usmeri cev v varno smer in proži. 2. OPRAVIL – vsi postopki so bili pravilno izvedeni. 3. NI OPRAVIL – ena ali več napak.
2.	Razstavljanje, čiščenje in sestavljanje	Ostrostrelna puška z jermenom, pribor za čiščenje, čistilni tamponi in olje	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ostrostrelcu se ukaže: <ol style="list-style-type: none"> a. naj izvede standardno dnevno čiščenje, b. naj pripravi ostrostrelno puško za streljanje. 2. Ko ostrostrelec izvede 1. točko, ga je treba vprašati: <ol style="list-style-type: none"> a. Kateri tampon je namenjen čiščenju? b. Kako se očisti ležišče naboja? c. Kako se čisti strelni daljnogled? d. Zakaj se cev čisti samo naprej? 3. Brez časovne omejitve. 	<p>OPRAVIL – očistil je brez napak ali s samo enim nepravilnim odgovorom.</p> <p>NI OPRAVIL – napaka pri čiščenju ali dva nepravilna odgovora.</p>

3.	Polnjenje okvirja	Okvir, 10 šolskih nabojev	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ostrostrelcu se ukaže, naj napolni okvir. 2. Ko izvede 1. točko, ga je treba vprašati: <ol style="list-style-type: none"> a. Zakaj mora biti ostrostrelno strelivo ločeno od drugega streliva za 7,62 mm? b. Naštejte tri načela glede skrbi za strelivo. 3. Brez časovne omejitve. 4. Okvir ostane napolnjen. 	<p>OPRAVIL – brez napak opravi okvir, največ en nepravilni odgovor.</p> <p>NI OPRAVIL – napaka pri polnjenju ali dva nepravilna odgovora.</p>
4.	Polnjenje ostrostrelne puške	Ostrostrelna puška z jermenom in poln okvir (iz testa 3)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ostrostrelec je v klečečem položaju, ostrostrelno puško drži v roki, okvir ima v žepu. 2. Povelje »POLNI!«. 3. Brez časovne omejitve. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ostrostrelec izvede postopke: <ol style="list-style-type: none"> a. Okvir vstavi v ostrostrelno puško. b. Preveri, ali je okvir trdno nameščen. c. Postavi roko na kopito. 2. Brez kršitev varnostnih ukrepov. 3. OPRAVIL – brez napak. NI OPRAVIL – ena ali več napak.

Test	Naloga	Sredstva	Pogoji	Standard
5.	Priprava za strel	Napolnjena ostrostrelna puška (iz testa 4)	<ol style="list-style-type: none"> Ostrostrelcu se poda razdalja ali povelje PRIPRAVI ZA STREL. Če ostrostrelec ne postavi varovalke v položaj »varno«, ga inštruktor popravi (brez negativne ocene). Brez časovne omejitve. 	<ol style="list-style-type: none"> Brez nadaljnjih navodil ostrostrelec: <ol style="list-style-type: none"> nastavi pravilno razdaljo, prestavi varovalko na F, napolni ostrostrelno puško, prestavi varovalko na S. OPRAVIL – vsi postopki so bili pravilno izvedeni. NI OPRAVIL – ena ali več napak.
6.	Zavarovanje ostrostrelne puške	Ostrostrelna puška pripravljena na strel (iz testa 5)	<ol style="list-style-type: none"> Ostrostrelcu se ukaže: »ZAVARUJ!«. Brez časovne omejitve. 	<p>Ostrostrelec izvede postopke:</p> <ol style="list-style-type: none"> Usmeri cev v varno smer, varovalko obrne na S. Odstrani okvir. Prestavi varovalko na F. Nadzorovano izvleče naboj iz ležišča in ga postavi v okvir. Pospravi okvir v žep. Pregleda ležišče in čelo zaklepa (lahko s prstom). Zapre zaklep in sproži. Merke postavi na osnovno vrednost (100 m). Preveri okvir in ga postavi v puško. Preveri, ali je okvir trdno nameščen, zapre žep in postavi roko na kopito. <p>OPRAVIL – brez napak. NI OPRAVIL – ena ali več napak.</p>
7.	Izprazni	Ostrostrelna puška (zavarošana iz testa 6)	<ol style="list-style-type: none"> Ostrostrelcu se ukaže »IZPRAZNI!«. Brez časovne omejitve. 	<ol style="list-style-type: none"> Izvede vse postopke iz točke 6 (a–h). <p>OPRAVIL – brez napak. NI OPRAVIL – ena ali več napak.</p>

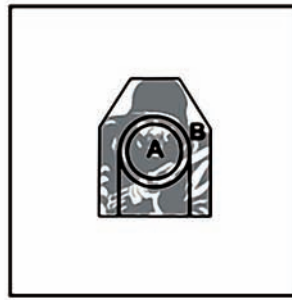
8.	Razložite in prikažite varnostne postopke za preprečevanje dvojnega polnjenja	Ostrostrelna puška, napolnjen okvir	<ol style="list-style-type: none"> 3. Ostrostrelcu se ukaže, naj razloži in prikaže: <ol style="list-style-type: none"> b. Nevarnosti zaradi dvojnega polnjenja. c. Postopke za preprečitev nevarnosti. 2. Brez časovne omejitve. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ostrostrelec jasno razloži in prikaže: <ol style="list-style-type: none"> a. Če se pri pripravi ostrostrelne puške za strel zaklep ne zapre do konca, se izvlečnik ne bo oprijel naboja, ki je že v ležišču. <p>Če ostrostrelec ne izvede varnostnega pregleda in spet napolni, lahko izstrellek drugega naboja udari po netilki, kar povzroči aktivacijo prvega naboja.</p> b. Kadar se zaklep ne zapre do konca pri polnjenju, je treba zaklep odpreti do konca in preveriti: <ol style="list-style-type: none"> 1. ali je ležišče naboja prazno, 2. ali je zaklepišče čisto, 3. ali je čelo zaklepa brez naboja. <ol style="list-style-type: none"> 2. OPRAVIL – vsi postopki so bili pravilno razloženi in izvedeni. 3. NI OPRAVIL – ena ali več napak.
9.	Poravnava merkov	Ostrostrelna puška s strelnim daljnogledom. Tarča 11 na podlagi, veliki 1120 cm	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ostrostrelcu mora: <ol style="list-style-type: none"> a. naštetih število klikov (ali kotnih minut) od 100 do 1000 m; b. izvesti pravilne popravke zadetka, ki so prikazani na tarči: <ul style="list-style-type: none"> – 3-kratna razdalja, – 3-kratna smer, – 3-kraten izračun popravkov zaradi vpliva vetra. 2. Podane razdalje in hitrost vetra za točko b. 3. Brez časovne omejitve. 	<p>OPRAVIL – 7 ali več pravih odgovorov.</p> <p>NI OPRAVIL – manj kot 7 pravih odgovorov.</p>

POSTOPKI ZA UNIČENJE OSTROSTRELNE PUŠKE

1. Kadar je treba ostrostrelno puško uničiti, da je ne bi morda uporabil sovražnik, lahko ostrostrelec izvede te postopke:
  - a. Zamaši cev blizu ležišča in jo zabije v zemljo ter pripravi ostrostrelno puško za strel. Za sprožilec priveže vrvico in na primerni razdalji iz zaklona sproži.
  - b. Popolnoma jo razstavi, dele pa zakoplje ali razmeče na večjem območju.
  - c. Zadrži glavne dele zaklepa (na primer udarno iglo).
  - d. Skrije tudi rezervne dele.
2. Kadar teh postopkov ni mogoče izvesti, je treba orožje drugače onesposobiti, na primer z eksplozivom, ognjem ali vozilom.
3. Neuporabljeno strelivo se lahko uniči z eksplozivom ali improvizirano eksplozivno polnitvijo, kot je granata ali bomba.

P	P	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Elevacija											
Veter											
Rezultat											
											Skupaj

P	P	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Elevacija											
Veter											
Rezultat											
											Skupaj

P	P	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Elevacija											
Veter											
Rezultat											
											Skupaj

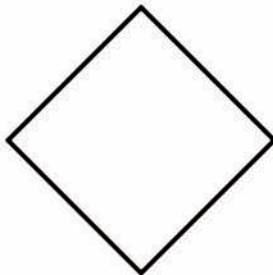
P	P	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Elevacija											
Veter											
Rezultat											
											Skupaj

Strelišče..... Datum.....
 Vaja..... Veter.....
 Strelivo..... Svetoba.....
 Opombe...

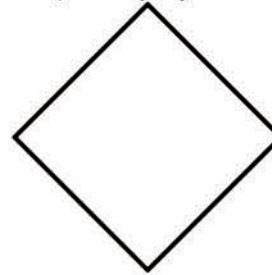
Pristreljevanje in preverjanje natančnosti strelca

1	2	3	4	5
Elevacija				
Veter				

Povprečna velikost skupine zadetkov:

1	2	3	4	5
Elevacija				
Veter				

Strelišče..... Datum.....
 Vaja..... Veter.....
 Strelivo..... Svetoba.....
 Opombe...

Levi rob

Desni rob

1.	2.	3.	4.	5.	Točkovanje: Faza 1 (skica) /20 Faza 2 (opazovanje) /40 Skupaj /60 Opravil Ni opraviil Ime in priimek: Oddetek:
6.	7.	8.	9.	10.	

F V
ESD

Mag N

Merjenje razdalj:

Ime:
Datum:

Položaj:

Razdalja	1000	900	800	700	600	500	400	300	200	100	Položaj	100	200	300	400	500	600	700	800	900	1000												
Nastavitve																																	
Zadržki (tis)																																	
Zap. št	Cilj											Lokacija in čas											Izveden postopek										
1																																	
2																																	
3																																	
4																																	
5																																	
6																																	

